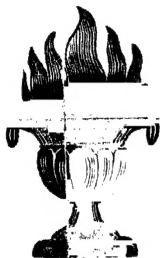

પેગમ્બર

જરથોશ્તના જન્મારાનો એહવાલ.

૧૦૮૬૩

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાક ૧૦૮૬૩ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ જરદી ૨૦૦૧ જન્માચને

૨૦૦૧

વિષય પૈં ૪૫૩:૩૩

પેમખર સાહેબ

અશો જરથોસ્તના જન્મારાનો ઁહેવાલ.

(દસ્તુર જરથોસ્ત ઁહેરાંમ બનાવેલાં ફારસી પુસ્તકનો
શરેહ સાથે ગુજરાતી તરજુમા.)

બનાવનાર

પેશોતન દશતુર ઁહેરાંમજી સંખાણા.

[સર જમશેદજી જીજીભાઈ ત્રાંસલેશન ફાંડના તરડી સાહેબોએ
જરથોસ્તીઓની વાકેફગારીને સાદ પ્રગટ કર્યો હતો.]

ત્રીજી આવૃત્તિ.

સને ૧૨૮૨ ય.જ.દે.જરદી.

સને ૧૯૨૩ ઇસ્વી.

પ્રગટ કરનાર—અરદેશર નશરવાનજી ખીલીમેરીયા

દસ્તુર કોટેજ લુનસીકુઇ, નવસારી.

છાપનાર—કિતમરામ ઉમેદરામ રેશમવાળા

ગુજરાત સ્ટાન્ડર્ડ પ્રેસ, હરીજ મંજીલ, મુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
૧૦-૬-૩૩
ગુજરાતી ક્રીપીશીર્ષક-સંગ્રહ
ખુલાસો.

૧૮૪૫૧:૩૨

આ ચોપડી ફરીથી પ્રગટ કરાવવાની પ્રથમ રજા મેં અમારા વડીલ પુણ્ય ભાઈ નશરવાનજી ફરામજી ખીલીમોરીઆ પાસેથી તેવણુની હૈયાતીમાં મેળવી હતી. ત્યાર પછી સર જમ-શેદજી જીજીભાઈ દ્રાન્સલેશન ફંડના ત્રસ્ટી સાહેબો પાસેથી મેળવ્યો છે, અને છપાવવા અને વેચવા વગેરેનું કામ અમારા ભલા મિત્ર ભાઈ અરદેશર ન. ખીલીમોરીઆને સોંપ્યું છેજી. એ માટે સર્વ સાહેબોનું આ તકે ભારે એહસાન માનું છુંજી.

આ ચોપડી તેની પડતલ ક્રીમતથી ખી ચોછી ક્રીમતે વેચવાનું નક્કી કીધું છે.

આ ચોપડી ફરીથી પ્રગટ કરાવવાનો અમારો માત્ર એકજ હેતુ છે જે આપણા હમદીન ભાઈઓ-બહેનો જેમ અને તેમ જાસ્તી પોતાના પેગામબરની વાતોથી ને તે સાહેબના મહાન ધર્મની મોટાઈથી જાણીતાં થાય. પોતાના જીગરનો લક્ષ્મીભાવ તે મહાન સાહેબ તરફ દિન પર દિન જાસતી વધારતાં રહે ને તે જીવંદ સાહેબના આશિષો સદા મેલવતાં રહે એવી ખરાં જીગરની અમારી દુવા સાથે આ ચોપડી પ્રગટ કરાવું છુંજી.

હોંગકોંગ: }
૧૨/-૧૨-૧૯૨૨ }

ખાનુ' જહાંગીર હો. રતનજી.

દીખાચો બીજ આવૃત્તિનો.

કોઈ પોતાને જરથોસ્તી કેહવાડે તેણે અશે જરથોસ્તનાં જન્મ ચરિત્ર વિષે થોડે ઘણે દરજ્જે પણ માહીતગાર થવું જોઈએ. જે એમ નહીં હોય તો સાડું કેહવાય નહીં. તેથી દરેક જરથોસ્તીએ પોતાના રાહબરની જીવંતી વિષે જાણીતાં થવાની જરૂર છે. આપણા એ અશે મહાગુરૂની જીવંતીનાં કેટલાંક વૃતાંતો છે. તેઓમાં માત્ર આજ વૃતાંત એવું છે કે જેમાં પારકા વિચારો મિશ્ર થયા નથી. આ વૃતાંત બશારતથી લખાયલું કેહવાય છે, જે તેના દીખાચા ઉપરથી માલમ પડશે. વળી બીજાં વૃતાંતો જ્યારે કેટલેક દરજ્જે માત્ર અભ્યાસીઓ વગેરેને ઉપયોગી છે, ત્યારે આ વૃતાંત એવું છે કે તે બાળક, યુવા, અને જુવાન સર્વેને એક સરખી રીતે ઉપયોગી થઈ પડે. એટલુંજ નહીં, પણ નિશાળોમાં જરથોસ્તી બાળકોના ધર્મ-અભ્યાસ માટે પણ આ સિવાય બીજું વધારે સાડું જરથોસ્ત સાહેબનું જન્મ ચરિત્ર મળી આવશે નહીં. એની પેહેલી આવૃત્તિ સને ૧૨૩૩ ચજદેજરદી (ઈસવી સને ૧૮૬૪) માં છપાઈ હતી. તે ચોપડી સરજમશેદજી જીજીભાઈ ત્રાન્સલેશન ફંડના ત્રસ્ટી સાહેબો તરફથી એક ઇનામના રેસાલા તરીકે છપાઈ પ્રગટ થઈ હતી, અને તેના કર્તા મરહુમ દસ્તુર પેશોતનજી બેહરામજી સંજીભાઈ હતા. આ ચોપડી હાલે મલતી નહીં હોવાથી જરથોસ્તી ટોળામાં હમણાં જ્યારે ધર્મ સંબંધી ચરચા ચાલે છે તેવા વખતમાં, નામદાર સરજમશેદજી જીજીભાઈ ત્રાન્સલેશન ફંડના ત્રસ્ટી સાહેબો તરફથી પરવાનગી મેલવી તેની બીજી આવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે. ત્રસ્ટી સાહેબોની મરજી એ છે કે લીપી સીવાય એમાં કશો પણ ફેરફાર કરવો નહીં. તેમની મરજીને માન આપીને આજના તરીકા મુજબ માત્ર જોડણી સીવાય બીજો કશો પણ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો નથી. તેમજ જઈ, પેહેલવી અને ફારસી લાખાની

એખારત ગુજરાતી હરદે છાપવામાં આવી છે કે જે સર્વે જરથો-
શ્તીઓ વાંચી શકે. મોજેબ વગેરે બાબદોના ખાકસાર તરફના
ખુલાસા પણ કોઈ ઠેકાણે પુટનોટમાં અને બાકીના ખુલાસામાં
આપવામાં આવ્યા છે.

જરથોશ્ત સાહેબના મોજેબઓ વિષે

થોડો ખુલાસો.

દુનિયામાં જ્યારે અંધકાર, ભુલમાત, પાપ, બહુઈ, વગેરે
ફેલાય છે, કે જેથી આદમ જાતમાં ખરા સુધારાનો—મીનોઈ સુધા-
રાનો—અને ખરી વૃદ્ધિનો અટકાવ થાય છે, ત્યારે તેવી બધીઓને
નાબુદ કરી મીનોઈ કાયદાઓ અને મીનોઈ જ્ઞાનની રાશની સ્થા-
પવી, એ દરેક પેગમ્બરને જન્મવાનો હેતુ હોય છે; અને હંસાંમાં
તે વખતે એવી જાતની જે ગેરવ્યવસ્થા ફેલાઈ હતી ત્યાં વ્યવસ્થા
સ્થાપવી, એ જરથોશ્ત સાહેબને જન્મ લેવાનો હેતુ હતો. તે બધી-
ઓ માટે ગેઉશ ઉર્વાન [પૃથ્વિનો આત્મા] અહુરમજ્દ આગળ
ફરીયાદ કરે છે.* અહુરમજ્દ તેને સધીયારો આપે છે, અને અશ
જે જગતની અંદર વ્યવસ્થા સ્થાપનાર “બગૃત” કાયદો છે, અથવા
કાયદો સ્થાપનાર ઇશ્વરશક્તિ છે, તેની સાથે મસલત કરી જરથો-
શ્ત સાહેબને આ પૃથ્વિપર મોકલી આપવાનો ઠરાવ મુકરર કરે છે.

આ પૃથ્વિ અને તેને લગતી તમામ હસ્તીનો વહેવાર કુદરત-
ના ચોક્કસ કાયદાઓથી ચાલે છે. પણ કોઈવાર એવો બનાવ બને
છે કે, જ્યારે કોઈ બનાવ પૃથ્વિ ઉપર ચાલતા કાયદાઓથી નહીં
બનવા જોગ લાગે છે. એવા બનાવોને “મોજેબ” કહેવામાં આવે
છે. પણ મીનોઈ કાયદાઓનો જ્યારે અભ્યાસ કરીએ છીએ ત્યારે
એ મોજેબઓ અદ્ભુત શક્તિના માણસથી બનવા જોગ લાગે છે.
એવા મોજેબઓ જેનાથી બહાર થાય તે મીનોઈ દુનિયાં સાથે
વહેવાર રાખનાર પુરૂષ ગણાય છે.

* જુઓ અહુનવદ બાથા, ચજ્જરને, હા ૨૬.

જરથોશ્ત સાહેબની છાંદગીની જે નોંધે આપણી પાસ જલવાયલી છે તે ઉપરથી માલમ પડે છે કે એ પવિત્ર સાહેબ પોતાના જન્મની આગમચથીજ એવા મોજેબ ખતાવતા આવેલા માલમ પડે છે. અશો જરથોશ્તની માતા દોગદોએ જરથોશ્ત સાહેબના જન્મ આગમચ જે જોવાળ જોયો હતો તેમાં એવો ખતાવ જોયો હતો કે જોયા એક નૂરી પહાડ તેણીની નજદીક આવ્યો અને તેમાંથી પંદર વર્ષની ઉમ્મરનો એક જુવાન અને ખુબસુરત શખ્સ નૂર તથા દબદબા સાથેનો પાસ-ખાની કરનાર તરીકે બહાર નીકળ્યો. * એવું કહેવાય છે કે જ્યારે એક પેગમ્બર જન્મ લે ત્યારે સઘલી કુદરત ખુશહાલ થાય છે, તેજ પ્રમાણે જ્યારે જરથોશ્ત સાહેબે જન્મ લીધો ત્યારે સઘલી કુદરતમાં ખુશહાલી પંથરાઈ હતી. †

* એને મલતો એક જુવાળ જૈતમ બુદ્ધની માતાએ પણ જોયો હતો, તે વિષે સર જેડવીન આર્નોલ્ડ “ લાઇટ ઓફ એશીયા ” નામની કવિતામાં આ મુજબ જણાવે છે:—

“That night the wife of King Suddhodana,
Maya the Queen, asleep beside her Lord,
Dreamed a strange dream; dreamed that a star from
heaven—

Splendid, six-rayed, in colour rosy pearl,
Whereof the token was an Elephant
Six-tusked, and white as milk of Kamadhuk—
Shot through the void; and, shining into her,
Entered her womb upon the right.”

† એજ મુજબ જૈતમ બુદ્ધના જન્મ વખતે પણ ખતાવ બન્યો હતો, તે વિષે સર જેડવીન આર્નોલ્ડ નીચે પ્રમાણે ગાય છે:—

“Whereat in Limbos numberless much peace
Spread, and the world's heart throbbed, and a wind
blew

With unknown freshness 'o'er lands and seas.”

—*Light of Asia.*

“ ક્રવર્હીન યશત ”માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે—

યેહુ જાંઘએચ વક્ષએચ, ઉર્વાસેન આપો ઉર્વરાઓસચ
યેહુ જાંઘએચ વક્ષએચ, ઉક્ષિન આપો ઉર્વરાઓસચ યેહુ
જાંઘએચ વક્ષએચ, ઉશતતાતેમ નિમ્નવન્ત વીરુપાઓ સ્પેન્તો-
દાતાઓ દામાન, ઉશત-નો જતો આશ્રવ યો સ્પીતાઓ જરથુશ્ત્રો.

“ જેના [યાને પેગમ્બર જરથોસ્તના] જન્મમાં તથા વધવામાં
પાણી તથા ઓરવરો ખુશહાલ થયાં ; જેના જન્મમાં તથા વધવામાં પાણી
તથા ઓરવરો વધવા લાગ્યાં ; જેના જન્મમાં તથા વધવામાં સ્પેનામીનોની
પેદા કીધેલી તમામ પેદાએશો શાબ્દાગ્રીનો પોકાર બોલવા લાગી (કે) ‘દુકરાના !
આપણે માટે સ્પેતમાન જરથોસ્ત એક અયોરનાન જન્મ પામેલો છે. ’”
[ઓરવદ કાવશાજ એદલજી કાંગાનો તરજુમો.]

એવું નોંધાયલું છે કે, જરથોશ્ત સાહેબ જન્મતાં વાર
પોતે પણ “ હસ્યા ” હતા. આપણો અનુભવ એ છે કે, દુનિયામાં
દરેક માણસ જન્મતી વેળા રડતો જન્મે છે, તેથી પેહેલી નજરે
આ વાત નહીં બનવા ભોગ અને અભયબ જેવી લાગે છે. પણ
સાધારણ માણસો અને એક પેગમ્બર વચ્ચેનો તફાવત સમજ્યાથી
એ અભયબી દુર થાય છે. સાધારણ માણસો જ્યારે અજ્ઞાન-
પણાને લીધે મીનોઈ અને કુદરતના કાયદાઓને વશ થઈ જન્મ
લે છે, ત્યારે પેગમ્બર તે કાયદાઓથી માહીતગાર થઈને જન્મ
લે છે. સાધારણ માણસ જન્મતી વેળા જ્યારે સમજ શક્તિ
ધરાવતો નથી, ત્યારે પેગમ્બર પુરતી સમજ શક્તિ સાથે આદમ
જાતનાં ભલાં માટે પોતાના ઉંઘામાં ઉંઘાં બેહેશતના સુખનો
ભોગ આપીને આ દુનિયામાં, અલબત્ત અહુરમજ્દની મરજીને
તાબે થઈને, સુખ જન્મ લે છે. અને એવો જન્મ આપણ
આપણા અશો સદગુફ જરથોશ્ત સાહેબનો બેઠયે છીયે.

આ પુસ્તકમાં જણાવેલા “ મોજેબઓ ” પેગમ્બર સાહે-
બની પોતાની ખુદાઈ શક્તિને લીધે બન્યા હોય ; અથવા તેમની
આસપાસ ફરેશ્તાઓની જે ચોકી હોવી બેઠએ તેમની મદદથી
બન્યા હોય. જરથોશ્ત સાહેબ પોતેથી એક યજ્ઞ હતા. (જુઓ
યજ્ઞને હા ૭ મો, ફ. ૨૧ મો.)

જ્યારે આવો બનાવ અને ત્યારે વેહેમી, અજ્ઞાન અને ધુરા બદ્ધગર લોકોમાં જે ઘભરાટ ઉઠે તે સેહેલથી સમજી શકાય એવો છે. ખીજવાટથી આ ધુરા લોકોએ પેલા અશો નિર્દોષ બાળકને આતશની ચેહમાં બાલી નાખવાનો ઇરાદો કીધો, અને તે માટે પૌરુષરૂપ પાસેથી જબરીથી તે અશો બાળકને જંગલમાં લઈ જઈ એક ધકધક-તા આતશની ચેહમાં મુકવામાં આવ્યું. પણ અહીંયા તે આતશ તુરત થંડો થઈ ગયો, અને જરથોશ્ત સાહેબ માટે તે એક પુલની પથારીની ગરજ સારવા લાગે. એવા નરની માતા દુગદો આ બનાવથી શું મુંગા બેસી રહે ? તે અતી આતુરતાથી જરથોશ્ત સાહેબની શોધમાં આવ્યાં, અને જે જગ્યાએ તે બાળક હતું તે જગ્યાએ આવી ત્યાંથી તેમને સહી સલામત ઉંચકી લીધા. જે વેળા જરથોશ્ત સાહેબ સુખમાં લોટતા હતા તે વેળા દુરાંસરૂન તેના માણસોએ આપેલી ખબરોથી જરથોશ્ત સાહેબને બલીને ખાખ થઈ ગયલા સમજી મનમાં મળકાતો હતો.

આ જગ્યાએ બે અનુમાનો લાગુ પડી શકે: ગમે ખુદ જરથોશ્ત સાહેબે પોતે પોતાની શક્તિથી આતશની આસપાસની હવાને એવી બનાવી હોય કે જેથી આતશ પોતાનું કુદરતી કામ કરી શકે નહીં, યા તો તેજ કામ તેમના મીનોઈ કાયદાની નજરે જોતાં બનવા જોગ છે.*

આ પછી આ અશો બાળકને ગાયોને જવા આવવાના સાંકડા રસ્તામાં નાંખ્યું કે જેથી તે પ્રાણીઓના પગ તળે કચડાઈ જાય. પણ બન્યું એમ કે તે ગાયોમાં જે સૌથી જોરાવર હતી તે ત્યાંથી દોડતી આવી અને પોતાના ચારે પગોની વચે બાળક જરથોશ્તને જતનથી રાખી ખીજી ગાયોને આજીબાજીથી જવા દીધી. જો કોઈ ગાય તેના તરફ

---

* ખુદ આ જમાનામાં પણ આપણે એને મળતા બનાવો બનેલા જોઈએ છીએ. ઈ. સ. ૧૮૯૭ માં બનારસ ખાતે કેટલાક પ્રાણીઓ એક આતશની ધક-ધકતી ચેહમાંથી આલી ગયા હતા, જે બનાવ ઘણુંક વિદ્વાન લોકોએ પોતાની નજરે જોયા હતા.

આવવા કરતી તો પેલી રક્ષક ગાય પોતાના કાનો ઉંચા કરી તેને દુર સંખતી. નામવર દુગદો વળી શોધ કરતાં તે જગ્યાએ આવી લાગ્યાં અને પોતાના બાળક બુર્જેગવારને પોતાની ગોદમાં લીધા. પાંચમી વાર એજ મુજબ એ નામવર ઘોડાઓના ટોળામાંથી બચ્યા હતા; પણ છઠીવાર જ્યારે તેઓ વરુઓનાં ટોળામાંથી બચી ગયા ત્યારે એ બનાવ લગાર અન્તયબ જેવો દીસે છે. કહે છે કે જ્યારે “વરુઓએ ક્રીના ભરેલાં દીલથી તે બચાંની તરફ તેને મારીને ખાઈ જવા સાડ ધસારો કીધો ત્યારે પેલા વરુઓના પગ તેજ વેળા અકડી ગયા, અને તેઓનું મોઢોડું બંધ થઈ ગયું.”

જે કે આગલો ખોલાસોજ આ બનાવ માટે પુરતો છે, તે છતાં એક ખીજ સમજ એ છે કે અશો માણસનું ખોરેહુ એવું હોય છે કે તે ખોરેહુના વીસ્તારની અંદર આવવાથી ગમે તેવું વીકાલ જનાવર પોતાનું વીકાલપણું છોડી દઈ શાંત થઈ જાય છે.

આ વખતે ખીજ દીવસની ગામદાદ સુધી જરથોસ્ત બાળક જંગલમાં રહ્યા, કેમકે તેમની માતા ત્યાં જલદી આવી શક્યાં નહીં તેટલા વખતમાં પાસેના પહાડ ઉપરથી બે બકરાં ઉતર્યા અને તે બાળકને પોષણ આપ્યું. વરુ અને બકરાં સાથે મળે અને વરુઓ તે બકરાંને ખાય નહીં, એ આ દુનિયાના કાયદાથી ખીજ ઉલટી વાત થઈ. પણ દીનકર્દમાં એ માટે એવું જખાવવામાં આવ્યું છે કે, તેઓ બે ફરેશતા હતા, જેઓએ એ રૂપે દેખાવ દીધો હતો. આ બનાવ મીનોઈ કાયદાથી તપાસ્તાં બનવા બેગ લાગે છે, તો જોકે આપણ એવા જમાનામાં હસતી ધરાવીએ છીએ કે તે જમાનામાં એ બનાવ ભાગ્યેજ બને—અને તેટલા માટે તે બનવા બેગ લાગતો નથી. બુનદેહશ ઉપરથી માલમ પડે છે, અને તેને ખીજ ધર્મનાં ખીજ પુસ્તકો ટેકો આપે છે, કે એક જમાનો એવો હતો કે જે વખતે માણસ અને ફરેશતાઓ વચ્ચે વહેવાર ચાલુ હતો. પણ જ્યાં એક પેગમ્બરની બચાવની ખાબદ છે ત્યાં તો, જેમ આપણ આગલ જોઈ આવ્યા છીએ તેમ એવી નીજેહખાની અવશ્યની

[હોવી જોઈએ. તોપણ આ જમાનામાં ફરેશતાઓ માણસ જાતને મદદ આપવાનું કામ ખીલકુલ બંધ કરી બેઠા હોય એમ નથી. તેમની મદદ જ્યાં ઘટે ત્યાં હરદમ ચાલુજ છે.*

બરજનકરૂસ નામે બુજેર્ગ પરહેજગાર મરહ તે વેળા રથ શહેરમાં રહેતો હતો તેનું ધ્યાન નાના જરથોશ્ત તરફ દોઢયું, તેથી તેણે એ અશો બાળકને પોતાની રાહબરી તળે તેના પીતા પૌરૂશરૂપ પાસેથી માંગી લીધું. સાતમે વર્ષે અશો જરથોશ્તનું ધ્યાન અહુર-મજદમાં લાગુ. જાદુગરો અને કરપાનો જ પીને બેઠા નહીં, પણ જે ઘરમાં જરથોશ્ત સાહેબને રાખવામાં આવ્યા હતા તે ઘરમાં તેઓએ પોતાના શીહા હુન્નરથી તરેહવાર ધાસ્તી ભરેલા દેખાવો ઉભા કીધા જેથી ઘરના સર્વે જનો નાસી ગયાં, પણ જરથોશ્ત સાહેબ પોતાની જગ્યાપરથી જરાએ ખસ્યા કે હઠ્યા નહીં. આથી જાદુગરો નાઉમેદ થઈ પાછા ફર્યા.

જરથોશ્ત સાહેબનું રવાન જોકે સંપુર્ણ હતું, તોપણ આ દુનિયામાં દેખાવ આપવા તેને શરીરમાં અવતરવું પડ્યું હતું, અને શરીર આ દુનિયાને લગતું હોવાથી તે આ દુનિયાના કાયદાને તાળે હતું, તેથી એકવાર તે શરીરની તખીયત નાહુરૂસ્ત થઈ. આ લોકનો લાભ થઈ બર્તરૂશ નામે જાદુગર એક હકીમના લેખાસમાં જે પલીદી નો ઉપયોગ જાદુગરો કરે છે તેમાંની ખરાબમાં ખરાબ પલીદી પાણીમાં મેલવી તે દવા તરીકે જરથોશ્ત સાહેબને આપવા માટે લાવ્યો, અને તે આપવા માંડી. પણ જરથોશ્ત સાહેબ જન્મથીજ મોટા દરજ્જાના ‘કલ્લેરવાયન્ટ’ હતા એટલે તે નાપાકનો ઈસદો પામી ગયા, અને તે પલીદી ફેંકી દીધી. તે જાદુગરને તેમના શબ્દો આ હતા:— “એ રીમન! તારી આ દવા તે નાપાકીને પાણીમાં મેળવી બનાવી છે, માટે તે મારે લાયક નથી. તારી એ અને હવે પછીની સઘલી ઠગાઈ ખોદાતાલાની બક્ષેશથી મને તુરત માલમ પડશે.”

* જુઓ અરાબ, પુ. ૩ જી, અંક ૭ મો, અને તે પછીના અંકો.

આપણુ જે બનાવેને “મોજેબ” અથવા “ચમત્કારો” કહીયે છીયે તે મુખ્ય બે પ્રકારે થાય છે: પહેલા અશોધ પાલી મીનોઈ શક્તિ મેલ્યાથી થાય છે, જ્યારે તે મોજેબ કહેવાય છે; બીજા ભૂત, પલીત, ઢૂંજે વગેરેની મદદથી થાય છે, જ્યારે તે જાદુઈ વર્ગના ખાલી ચમત્કારો હોય છે. જરથોશ્તના પીતા પૌરૂશસ્પને આ તકાવત માલમ નહીં હોવાથી, તેઓએ એક દીવસે જાદુગરોના સરહારો દુસંસરૂન તથા ખર્તરૂશને પોતાને ત્યાં જાણીત આપી તેઓ તરફથી કાંઈ ચમત્કારો જાણવા માંગ્યા. આ ઉપરથી જરથોશ્ત સાહેબે પોતાના પીતા પૌરૂશસ્પને જણાવ્યું કે, “પીતાજી, આવી જાતનું નાલાયક બોલવું તમોને શોભા આપતું નથી. જાદુગરોનું મુકામ ઢૂંજે દેમાન છે, તમો જો એ લોકોના કર્તવ્યને પસંદ કરશો અને વાજખી તરીકાથી ઉલટા ચાલશો તો આખરે તમારું મુકામ પણ ત્યાંજ થશે.”

આ ઉપરથી ખર્તરૂશ ઘુસ્સે થયો, અને અશો જરથોશ્તને ઘણા સખત શબ્દોમાં ધમકી આપવા લાગ્યો; પણ તેથી હારી ન જતાં જરથોશ્ત સાહેબે નરમાસથી એવો જવાબ દીધો કે જેથી હાજર રહેલા જાદુગરો ડંગ થઈ ગયા, અને ખર્તરૂશના મગજ ઉપર થંથલી અસરથી તે આજારી પડ્યો.

પંદર વર્ષની ઉંમરે જરથોશ્ત સાહેબે આ દુનિયાની તમામ ખાબદોથી પોતાનું દીલ ઉઠાવ્યું, અને યજ્ઞદાંની એબાહતમાં [સમાધીમાં] મથગુળ થયા. સરોષ યજ્ઞ સાથે તેમને સંબંધ જોડાયો અને તે યજ્ઞથી તેમને અહુરમજ્દ વિષેનું જ્ઞાન મળ્યું. એ નામવસ્ત્રને એક જાતની દોશની જેને “કેવાન ખોરૂહ” કહેવામાં આવે છે તેની બક્ષેશ પણ ઉતરી હતી.

આ પછી તેમના ત્રીસમા વરશ પછીનો હેવાલ મલે છે, તે ઉપરથી માલમ પડે છે કે એ નામવરે બાકીના પંદર વરશ એબાહત [સમાધી] માં કહાડેલાં હોવાં જોઈએ.

ત્રીસમે વરશે તેમને સરોવ તરફથી બસારત થઈ કે તે અશે। નરે રય શેહેર છોડી ઇરાન દેશમાં જઈ ખોદાઈ જ્ઞાન આપવું. આ આજ્ઞા બર લાવતાં તેમને રસ્તામાં આબહી નદી મલી, જે ઘણી મોટી અને ઉંડી હતી, તે છતાં તેઓ પોતાની સાથના માણસો સાથે તેની સપાટી ઉપરથી ચાલી ગયા.

આ ઉપરથી દેખાય છે કે જુડ પદાર્થનું આકર્ષણ તોડી નાખવા ને લીધે જરથોસ્ત સાહેબ જેમ આતંશથી સ્વતંત્ર થયા હતા; અને આ જમાનામાં બનારસમાં જેમ બ્રાહ્મણો પોતાની સાથે બીજા તરાહીત પુરુષોને આગમાંથી પસાર કરાવી લઈ ગયા હતા, તેમ જરથોસ્ત સાહેબ પાણી ઉપરથી પોતાની મીનોઈ શક્તિથી પોતાના કુટુંબના બીજા તરાહીત માણસોને પણ ઉતારી ગયા, એ મુકાબલાથી બનવા ભેગ છે.

એવીજ રીતે તે નામવરે દાએતી [વેહેદાયતી] નદી પસાર કીધી હતી. તેના પાણી તેમની ઉપર ચાર વાર ચઢી આવ્યાં હતાં, જે માટે એવું જણાવવામાં આવે છે કે મજદયસની દીન ચાર વાર તાજ કરવામાં આવશે તે વિષેની નીશાણી જણાવે છે-વેહેલી વાર જરથોસ્ત સાહેબથી, બીજી વાર હોશેદરથી, ત્રીજીવાર હોશેદરમાહથી અને ચોથીવાર સોશીયંતથી.

લખનારાઓએ જો કે ઉપલા હેવાલોને ગેતીરૂપ ચીતાર્યા છે, તોપણ તે હેવાલો પછી જરથોસ્ત સાહેબને અમશાસ્પદો સાથના સંબંધમાં આવવાના સંભેગો ધ્યાનમાં લઈએ તો તે હેવાલ તેમના અંતર જગત પ્રવાસને લગતો હોય એમ પણ લઈ શકાય. તેમાં જે “ઇરાન” જણાવવામાં આવ્યું છે તેને એર્ધનામવએએ” ગણીએ તો તે પણ સંભવીત છે. ઇરાન નામ એર્ધનામવએએ તો આ પૃથિવથી જુદુ ફરેશતાઓનું રહેઠાણ છે, જે અમર છે, અને જ્યાં સઘલાંજ આદમ બાતથી જઈ શકાતું નથી, સંપૂર્ણ અશે થાય તેઓથીજ જઈ શકાય છે (જુઓ વંદીદાદ ફર્ગરેદ ૧, ફર્ગરે ૧ લો).

આ પછી આપણા પેગમ્બર સાહેબને અમશાસ્પદો સાથે સંબંધ થયો તે વિષેનો એક લંબાણ હેવાલ મલે છે.

દુનિયામાં દીનતું જ્ઞાન ફેલાવા રાજ્યની મદદ જોઈએ એ દેખાઈતું છે. તેથી જરથોસ્ત સાહેબ ગુરતાસ્પની દરબારમાં આવ્યા, અને તે દરબારી વિદ્વાનોમાં પોતાની શક્તિ બતાવી દીનતું જ્ઞાન દેશમાં ફેલાવા પાઠશાહની મદદ માંગી. પણ ખોદાઈ રાહને આમ લોકોમાં ફેલાવાનું કામ કાંઈ “ગોલાબનું બીજાનું” નથી. હજારો મુશકેલીઓ હજી આપણા મહાગુરુ માટે તૈયાર હતી, તેમાં દરબારી વિદ્વાનોની અદેખાઈ એક હતી. પોતાનો વસીલો કમી થયલો જોઈ અદેખાઈના માર્યાવિદ્વાનો અને ફીલસુફો જરથોસ્ત સાહેબને બેબાન કરવાની તદબીર શોધવા લાગ્યા અને બેબાન નહીં તો તેની અશોધ-થી મેળવેલી ખોદાઈ શક્તિ ઘટી જાય એવી તદબીરો શોધવા લાગ્યા. છેલ્લી તદબીરમાં તેઓ એટલાં મુધી ફાવ્યા કે, જે મુકામમાં ગુરતાપ-શાહે જરથોસ્ત સાહેબને ઉતારો આપ્યો હતો, તે મુકામના દરબાન ને લાલચ આપી જરથોસ્ત સાહેબને દરબારમાં ગયા પછી તેમની ગેર હાજરીનો લાલ લઈ કેટલીક નજીસાત, જેવી કે મુએલાં માણસનાં હાડકાં, કુત્રાં તથા બીલાડાનાં માથાના મુરદાર બાલ અને નસાની બીજી વસ્તુઓ એકઠી કરી તેમના બીજાનાં તળે છુપાવી. જ્યારે જરથોસ્ત સાહેબ દરબારમાં પોતાનાં લખાણો—જે ધાર્યામિલે આગ-લી દીનનાં અવસ્તાની શરેહ હોવી જોઈએ—તે રજુ કરીયાં ત્યારે પેલા ઠગારોઓએ તે મહાપ્રતાપી નર ઉપર એવું તોહમત મુકયું કે તે એક બદુગર છે, અને પોતાની યુક્તિ અને મઠકરથી પાઠશાહને વશ કરવા માંગે છે. તેની સાબેતીમાં તેઓએ પોતાના કર્તુકથી સ્થેલાં કાવત્રાંનો ટેકો લીધો. પાઠશાહને પેલું મુકામ તપાસવાની એલતેમાસ થઈ. તેમાંથી પેલી વસ્તુઓ મલી આવ્યાથી જરથોસ્ત સાહેબને ખરેખર બદુગર સમજી કેદ કરવામાં આવ્યા !

આ વખતે પાઠશાહનો એક માનીતો ઘોડો હતો, જેનું નામ “અરપે શીફા” હતું, તેના ચારે પગો પેટમાં ગરક ગયા; અને તે

ગોચા પગ વગરના શરીર જેવો જમીનદોસ્ત થઈ પડ્યો. તેથી આખા શહેરમાં મોટી હો હો થઈ રહી. કોઈ તેને સારો કરી શક્યું નહીં.

જરથોશ્ત સાહેબને તે ખબર બંધીખાને પોંહચી. તેથી તેઓએ તે ઘોડાને વગર દવાએ સારો કરવાની કબુલાત આપી, પણ એવી શરતે કે પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ જરથોશ્ત સાહેબની ચાર માંગણી કબુલ કરે. તે માંગણીઓ સ્વીકારવાથી અરપે શીહાના એક પછી એક ચારે પગો જરથોશ્ત સાહેબે માત્ર “હાથ ફેરવી” બહાર કહાડ્યા. આ ઉપરથી જરથોશ્ત સાહેબમાં “મેગનેટિક” શક્તિ કેવી જબરી હોવી જોઈએ તે જણાઈ આવે છે.

આ પછી પેલા ફીલસુફોના કાવત્રાની વાત બહાર આવી અને તેમને ઘટતી સજા થઈ.

એક દીવસે પાદશાહ ગુસ્તાસ્પે પોતાની દરબારમાં જરથોશ્ત સાહેબ પાસ એક મોરારૂ ચાહી કે તે પોતે પોતાનું જોડેશ્ત બેચ. આ જોડેશ્ત તેને ચોક્કસ અખતરાથી દેખાડ્યું. તેને મળતા હલકા અખતરાઓ આજે મેસમેરીજમ અથવા હીપનોટીજમ નામે ઓળખાય છે. એ શીવાય પોતાની મીનોઈ શક્તિની ખીજ ઘણીક સાબેતીઓ તેઓએ આપી હતી.

અસલ ફારસી જરથોશ્ત નામાંમાં જરથોશ્ત સાહેબના ગુજર પામવા માટે કાંઈપણ ઇસારો આપ્યો નથી; પણ તે હેવાલ દીનકર્દ ઉપરથી નીચલી મતલબનો જણાવવામાં આવ્યો છે:—

એ સાહેબને આ ખાકી ઢેહ છોડવાનો બનાવ ૭૭ વર્ષ પુરાં થયા પછી બનેલો કહેવાય છે. જે વેળા કહે છે કે તુરબરાતુર નામનો એક શખસ આતશકહેહમાં જ્યાં એ નામવર બંદગીમાં મશગુલ હતા ત્યાં દાખલ થયો, અને પેગમ્બર સાહેબનાં શરીરને જખમ કીધો, આથી તેમનું રૂહ શરીરથી છુટું પડ્યું. પણ તેજ વેળા પોતાની તસખીર તુરબરાતુર ઉપર ફેંકવાથી તે ત્યાં જમીનદોસ્ત થઈ મરણ પામ્યો.

જરથોસ્ત સાહેબના જમાંનામાં દુનિયામાં જાદુઈ પુરજોસમાં આલતી હતી એવું સર્વે જરથોસ્તી ધર્મ પુસ્તકો ઉપરથી માલમ પડે છે, પણ જે વખતે આ તરજુમો લખાયો તે વખતે જાદુઈ જેવા એલમની હસ્તી નથી એવું સમજવાની જોશોશો થતી હતી તેથી તરજુમો કરનાર મરહુમ હસ્તુર પેશોતનજી બેહેરામજી સંજાણાએ “ જાદુગર” નો અર્થ “બદકાર લોકો,” ઇત્યાદી વક્ષાયામાં કીધો અને તેમના એલમ જાદુઈને “ ઠગાઈ બરેલી ક્રિયા” જણાવી છે, પણ અંદર આવેલી બાબદો જોતાં અસલ શબ્દોજ બરોબર છે.

આ પુસ્તકની અંદર અહુરમજ્દ, અમશાસ્પંદો અને ફરે-શતાઓ સાથે જરથોસ્ત સાહેબને વાત કરતા ચીતાર્યા છે. તેઓ મહાન હોશ ધરાવનારાં તુરો છે. તેઓને આપણા જેવાં શરીર હોય એવાં રૂપમા લેવામાં આવશે નહીં એવી ઉમેદ છે. તેમ શેહેરો, નદી, પહાડો વગેરે કેટલીએક બાબદો અંતર જગતને લગતી હોવી જોઈએ એટલા માટે અવસ્તાનઃ ખીજાં પુસ્તકો સમજવાને, તેમજ આ પુસ્તક સમજવાને શબ્દાર્થ કરતાં ભાવાર્થ ઉપર આધાર રાખવો વધારે ફાયદા કારક થઈ પડશે.

નશરવાનજી ફરામજી બીલીમોરીયા.

દીખાયો પેહલ્લી આવૃત્તિનો.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન ફંડના ટ્રસ્ટી સાહેબોએ મુંબઈનાં ગુજરાતી વર્તમાન પત્રો મધે તારીખ ૧૬મી આગસ્ટ સને ૧૮૫૮ ને દીને એક જાહેર ખબર છપાવીને એવું જાહેર કીધું હતું કે નીચે ટાંકેલી બાબત ઉપર જે કોઈ એક સારો રેસાલો લખશે તેને એ ફંડમાંથી રૂ. ૩૦૦) અંકે ત્રણસોનું ઈનામ આપ્યામાં આવશે:—

રેસાલાની બાબત.

“જરથોસ્ત બેહેરાંમનાં બનાવેલાં પેગમ્બર સાહેબ હજરત જરથોસ્ત ના જનમારાની હકીકતનાં જરથોસ્ત નામા નામના ફારસી પુસ્તકનો ગુજરાતી તરજુમો. જે જે જગોએ સરેહ યા નોટની અગત પડે તે સાથે.”

આ રેસાલો લખી મોકલવાની મુદત તારીખ ૧ લી એપ્રિલ સને ૧૮૫૯ સુધીની મુકરર કર્યામાં આવી હતી. તે મુજબ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન ફંડના ટ્રસ્ટી સાહેબો ઉપર આ એકજ નિબંધ આપ્યો હતો અને તેની નીચાણ “હુમાનેરબાદ જર-તુશ્ત્રે રપેતમાંન અશો ફરોહર” કરીને હતી. એ રેસાલો તપાસવા સાફ ટ્રસ્ટી સાહેબોએ શેઠ બરજેરજી મનચેરજી વાડીઆજી તથા શેઠ સોરાબજી શાપુરજી બંગાલી અને શેઠ બહુમનજી ડોસાભાઈ મુનશીની એક કમીટી ઠેરવી હતી, જે કમીટીએ એ રેસાલો પસંદ કરીને ઈનામને લાયક ઠેરવ્યો છે અને તેનાં ઠેરવેલાં ઈનામનાં રૂ. ૩૦૦ એ રેસાલો બનાવનાર હસ્તુરજી પેશોતનજી બેહેરામજી સંબલ્લાને આપ્યા છે.

એ રેસાલા બનાવનારની તરફનો ખેલાસો.

આ રેસાલા મધે દસ્તુર જરથોશ્ત બેહરામનાં બનાવેલાં જરથોશ્ત નામાનો ફારસીમાંથી ગુજરાતી જબાનમાં તરજુમે કીધો છે તે સઘલા મોટા કદના ટાઈપથી છાપ્યામાં આવ્યો છે. એ કેતાબ મધે આવેલી જે કાંઈ હકીકતને બીજાં પુસ્તકોથી શાહદત મલી છે તે કેતાબો મધેના ઇન્તેખાબ શરેહ સાથે લગતા ઉતારીને નાંધલા ટાઈપથી પ્રગટ કીધા છે.

દસ્તુર જરથોશ્ત બેહરામનું બનાવેલું પેગમ્બર સાહેબ હજરત જરથોશ્તના જનમારાની હકીકતનું પુસ્તક યજ્ઞદેજરદી સને ૬૪૭ નાં વર્ષમાં બન્યું હતું એવું તેના દીબાચા ઉપરથી જોવામાં આવે છે. એ પુસ્તક બેતમાં લખેલું છે તેમાં ઉગમણ પ્રાંતના ગ્રંથકારોના કાયદા પ્રમાણે કેટલીએક બીના શાએરીથી લખેલી નજર આવે છે. જરથોશ્તની હકુમત ઇરાનના સુલક ઉપરથી આખર થઈ ત્યાર પછી આશરે ૬૦૦ વર્ષે એ પુસ્તક લખેલું છે, માટે અગરજે એ કેતાબ માંહેલી હકીકતને તેની આગમજનાં બનેલાં પુરાતન દફતરોથી ટેકો નહીં મલે તો તે ઉપર થોડોજ લડશે રાખી શકાય. એ સખબ ઉપરથી આ રેસાલા મધે જ્યાંજ્યાં બની શક્યું છે ત્યાં એ પુસ્તકને સાહદત આપનારી બીજાં દફતરો મધેથી અને તેમાં અગત કરીને દીનકર્દ નામની નામીચી પેહલવી કેતાબ મધેથી ચુટી કહાડીને વાંચનારાઓની નજદીક મુકયામાં આવી છે.

જરથોશ્ત નામાનાં હાથનાં લખેલાં જે પુસ્તકો હાલ મલી આવે છે તે દરએકની પછવાડે એક જુદો ભાગ પાડીને જરથોશ્તીઓ ના હાથમાંથી ઇરાનનું રાજ ગયું તેની આસપાસની જુજ તવારીખ તથા તે વગેરે બીજી કેટલોએક બીના લખ્યામાં આવી છે, પણ તે હકીકત બરોબર જોતાં આ જરથોશ્ત નામાને લગતી નથી, માટે આ કેતાબ મધે પ્રગટ કર્યામાં આવી નથી.

દીખાચો જરથોસ્ત નામાનો.

એ કેતાબ ખનાવનાર દસ્તુર જરથોસ્ત બેહરામનો લખેલો.

પાક પરવરદેગારના હું શુકરાંનાં કડં છું કે તે આહેબની તરફની મને મદદ તથા આશરો મલવાથી આ કેતાબ લખવાને હું શકિતવાન થયો અને આ જરથોસ્તના કીસ્સાને મેં ફતેહમંત્રી સાથે લખીને સરનળાંમ પોંડોંચાડયો.

તે બુજેર્ગી ભરેલા ઈનસાફના ખાવંદ પાક દાદાર ઉપર મારી તરફથી લાખ ઘણી દરૂદ તથા આફ્રીન અને સલામ હોળે ! તથા લલી દીનના બખતાવર પેગમ્બર અશો જરથોસ્તનાં રૂહ ઉપર મારી તરફથી બેહદ દરૂદ અને સલામ પોંડોંચળે ! આ કીમતી એહેવાલ રય શહેર મધે રહેનાર કેકાઉશ એબને કેબુશરો નામના ખબરદાર અને દીનદાર ગ્રહસ્થના બોલવા ઉપરથી મેં લખ્યો છે. તે અને તેના બાપ કેબુશરો એ બંધેના રૂહ ઉપર હમારી તરફથી હબર ઘણી દરૂદ અને આફ્રીન હોળે ! પાક યજ્ઞાંની મદદ અને તેના હુકમથી મેં આ કીસ્સો લખ્યો છે. તે વાંચીને દીનદાર મરદો મારી ઉપર દુઆ અને આફ્રીન કરશે, એવી હું ઉમેદ રાખું છું. જે કોઈ મારી ઉપર દુઆ કરે અને મને શાખાચી આપે તથા દાદગર દાવર પાસે મારે સારૂ બક્ષેશ ચાહે તે નામવર શખ્સ હું મેશે ભાગ્યશાળી રહેજો. અને તેનાં રવાંન ઉપર (મારી તરફથી) હબર ઘણી દરૂદ તથા દોઆ અને આફ્રીન પોંડોંચળે ! મેં આ એહેવાલ યજ્ઞદેજરદી ૬૪૭ નાં વર્ષ માં આવાં મહીનો અને આદર રોજને દહાડે હાથમાં પકડયો અને આવાં રોજે જશન હતું તેથી હું (બંદગીમાં) મસ્ત રહ્યાં, અને ખોરશેદ રોજની રાત્રે શરૂ કરી મેં દહાડામાં મેં તેને લખીને તમામ કીધો છે. તેથી વાંચનાર શખ્સથી હું ઉમેદ રાખું છું કે તે ખોદાએતાલાની તરફથી મને બક્ષેશ ચાહે અને મને દોઆ તથા આફ્રીન કરે. જે કોઈ પોતાનાં જીગરથી મને દોઆ કરે, તેનાં અશો ફરોહરને (મારી) તરફથી દોઆ પોંડોંચળે. જો તું મારાં નામથી વાકેફ નહીં હોય અને તે તું સાંભલવા તથા બોલવા માંગતો હોય તો (હું તુને જાહેર કરું છું) કે હું જરથોસ્ત બેહરાંમ એબને યજ્ઞદોથી એક ચાદગાર (બેટો) છું. જ્યારે મેં આ કીસ્સાને તેનાં કલાંમો તથા મતલબ ઉપર ધ્યાન આપીને વાંચ્યો ત્યારે મેં (પાક દાદારની જનાબ-માં) ઘણી એક દોઆ અને તારીફ કીધી કે એવી બેતો કોઈ બોલશે નહીં.

સાંકળ્યું.

પાનું.

પેગમ્બર જરથોસ્તના જનમારાનો એહેવાલ	૫
અરો જરથોસ્તની મા દેગદેને થયલા ખોઆખનો એહેવાલ	૭
જરથોસ્તની માએ ઢીઠેલા ખોઆખનો ખોલાશો	૧૧
અરો જરથોસ્તની ખોદાઈ સકતીએ	
મોએને પેહલો—પેગમ્બર જરથોસ્તને જનમતી વખતે હસવાનો	૧૭
મોએને બીજો—પેગમ્બર જરથોસ્તની બચગીનો દોરાંસરન પાદશાહનાં	૧૮
જખમથી બચવા વીશેનો	૧૮
મોએને ત્રીજો—પેગમ્બર જરથોસ્તને આતશની એહ મધેથી બચવાનો	૧૯
મોએને ચોથો—પેગમ્બર જરથોસ્તને ગાયના ગોવારાં મધેથી બચવાનો	૨૦
મોએને પાંચમો—પેગમ્બર જરથોસ્તને લોડાએના ટોલામાંથી બચવાનો	૨૨
મોએને છઠો—પેગમ્બર જરથોસ્તને વરુઓથી બચવા વિષેનો	૨૩
પેગમ્બર જરથોસ્તની સાન વર્ષ પછીની જમરનો એહેવાલ	૨૭
જરથોસ્તને બચપણમાં આબરી પડવાના વખતનો મોએને	૨૮
પેગમ્બર જરથોસ્તને બહુર લોકો માથે થયલી નકાર	૨૯
જરથોસ્તનાં જવાંનીની હાલતમાં કરેલાં કામો	૩૨
જરથોસ્ત રમે શેહેરથી ઇરાન [દેશ] તરફ ગયો અને આબહી નદીનાં પાણી	
પરથી વગર કીશતીએ ગુજર કીધી. તે વિષેનો એહેવાલ	૩૬
અરો જરથોસ્ત 'દાએતી' નદીના પાણીમાંથી ગુજર કરીને પાઠ જીતરયો	
તે વિષેનો એહેવાલ	૩૮
અરો જરથોસ્તની નજીક બહુમન અમશારપંદનું આવડું	૪૦
પાક દાદારની હજારમાં પેગમ્બર જરથોસ્તની પેહલી પુરશેશ	૪૨
પાક દાદારની હજારમાં પેગમ્બર જરથોસ્તની બીજી પુરશેશ	૪૩
અરો જરથોસ્તને મીનોઈ જેહાંનમાં બતાવેલી નીચાંને	૪૪
પેગમ્બર જરથોસ્તને બાંદગી કરી વખતે જેબલો કરવા વિષે પાક	
દાદારને કરેલો સવાલ	૪૭
અરો જરથોસ્તને પાક ચજદાંની હજારથી પાકું કરીને આવતાં એહેમન	
અમશારપંદ સાથે થયલી વાતચીત	૪૯
અરો જરથોસ્તને અરહીમહુસત અમશારપંદની સાથે થયેલી વાતચીત	૫૦
પેગમ્બર અરો જરથોસ્તને શહેરેવર અમશારપંદની સાથે થયેલી વાતચીત	૫૧
પેગમ્બર અરો જરથોસ્તને સફદારમદ અમશારપંદે કરેલી નસીહત	૫૨
પેગમ્બર અરો જરથોસ્તને ખોરદાદ અમશારપંદે કરેલી નસીહત	૫૨
પેગમ્બર જરથોસ્તને અમરદાદ અમશારપંદે કરેલી નસીહત	૫૩

જરથોશ્તને મીગઈ આલમ મધેથી આએ જેહાંનમાં પાકુ આવતી વેળાએ	
હેવો તથા બદુઅરો સાથે થયેલી તકરાર	૫૪
પેગમ્બર જરથોશ્તનું બલખ રોહેર મધે પાદશાહ ગુરાતારખની	
દરગાહમાં આવવું	૫૫
પેગમ્બર જરથોશ્તને ગુરાતારખ પાદશાહની મીબલશના વિદ્વાનો સાથે	
પેહેલે દહાડે થયેલી તકરાર	૬૦
જરથોશ્તને પાદશાહ ગુરાતારખની દરબારના વિદ્વાનોની સાથે બીજે	
દહાડે થયેલી તકરાર	૬૧
પાદશાહ ગુરાતારખની દરબાર ખાતેના શીલસુફાની સાથે પેગમ્બર જર-	
થોશ્તને તીજે દીવસે થયેલી તકરાર	૬૩
જરથોશ્તને પાદશાહ ગુરાતારખની હજુરમાં કરેલો પેગમ્બરી દાવો	૬૪
પેગમ્બર જરથોશ્તને પાદશાહ ગુરાતારખને અવસતા વીરો કરેલી એલતેમાસ	૬૪
જરથોશ્તની ઉપર હોકામાં લોકોએ ઉભરી રીતે કામે લગાડેલી તદબીર	૬૭
હકીમ લોકોએ જરથોશ્તની ઉપર મેલેલું તોહોમત	૬૭
પેગમ્બર જરથોશ્તને બદીખાને નાંખવા વીરોને એહેવાલ	૬૬
અસપે શીહાનો એહેવાલ	૭૦
પેગમ્બર જરથોશ્તની તરફનો અસપે સીહા વીરોનો મોળેળો	૭૧
પેગમ્બર જરથોશ્તને પાદશાહ ગુરાતારખથી ચાહેલી ચાર હાજતો તથા	
અસપે સીહાનો પેહેલો પગ બાહર નીકળવાનું ખ્યાન	૭૩
પેગમ્બર જરથોશ્તને પાદશાહથી બીજી મોરાદ ચાહી અને અસપે સીહાનો	
બીજો પગ બહાર નીકળ્યો	૭૫
પેગમ્બર જરથોશ્તને પાદશાહથી ત્રીજી હાજત ચાહી અને અસપે સીહાનો	
ત્રીજો પગ બહાર નીકળ્યો	૭૪
પેગમ્બર અરો જરથોશ્તને પાદશાહથી ચોથી હાજત ચાહી અને અસપે	
સીહાનો ચોથો પગ બાહર નીકળ્યો અને લોડો ફુશીયાર થયો	૭૬
પાદશાહ ગુરાતારખે પેગમ્બર જરથોશ્તથી ચાહેલો બીજો મોળેળો	૭૮
પાદશાહ ગુરાતારખની નજદીક બહમન તથા અરહીમેહેશત અમરાસપઈ	
તથા આદર ખોરહાદ, અને આદર ગુરાતારખ કરેસતાઓનું આવવું	૮૦
પેગમ્બર અરો જરથોશ્તને દરન છંછને બતલાવેલા ચાર મોળેળ	૮૧
પેગમ્બર જરથોશ્તને પાદશાહ ગુરાતારખને દીનની બાબતમાં કરેલી	
નસાહત	૮૧
પેગમ્બર અરો જરથોશ્તને આએ દુનિયામાંથી ગુજરી જવાનો હેવાલ	૮૫

ઔરાગ.

[સ્થાપ્યું સને ૧૯૦૦]

જરથોશ્તીઆ માટે ધર્મ તથા સંસારને લગતું એકલું
માસીક ચોપાન્યું.

અધીપતિ:—અરદેશર નશરવાનજી ખીલીમોરીઆ.

આ ચોપાન્યું વેદાન્ત, સુફીઝમ, થીઆસોફી, આત્મજ્ઞાન,
આજની વિદ્યા અને પશ્ચિમની ફીલસુફીની મદદથી જરથોશ્તી
ધર્મ ઉપર રોશની ફેલાવે છે; તે ઉપરાંત સઘળી વૃદ્ધિઆત્મક
(Progressive) હોવાથી, જેવી કે સાઇકોલોજી, મેગ્નેટીઝમ,
જીવહયા, વેજેટરિયનીઝમ વગેરેની હિમાયત કરે છે. કોઇ પણ
પક્ષના સંકોચાચક્ષા આચાર વિચારોથી હુદ ખાંધવાન
ખદ્દલે, જરથોશ્તી ધર્મની મૂળ નેમ ધ્યાનમાં રાખી, તેનો
વિસ્તાર વિશાળ અને બહોળો રાખવામાં આવ્યો છે.

સેંકડો સંતોષના ઉદ્ગારો નિરંતર આવતા રહે છે.

લવાજમ—વર્ષના રૂ. ૩૫, દિંદો પોસ્ટેજ સાથે; દર્યા માર્ગે રૂ. ૪૫.

ઔરાગ ઑફીસ;

દસ્તુર કોટેજ, હુનસીકુઈ,

નવસારી.

ફારસી જરથોશ્ત નાંમાંનો

ગુજરાતી તરજુમા.

આલમને પેદા કરનાર સાહેબ, જેનાં નામની યાદ બહેર
અથવા બાતેનમાં કર્યા વગર કોઈબી કામ
સરંજામ પોંદચી શકતું નથી, તેનાં (મોબારક)
નાંમથી સુખન બોલવાને હું શરૂ કરું છું.
હાનાઈનો સાહેબ (સઘળી બતતું) પાલણુ
કરનાર, સર્વ શક્તિવાંવ (દુનિયાંને) કાયમ
રાખનાર, જમીન તથા સાતે આસમાનને પેદા કરનાર, બોદાઈ
તખ્ત અને ફરતા ચેરખને હસ્તી આપનાર, અક્કલ તથા આત્માનો
પેદા કરનાર, ચંદ્ર, સુરજ, સુકર, બુધ, મંગલ, શિરપત અને
શનીશ્વર, એ તરેહવાર સેતારાઓને રાશની બક્ષનાર, બક્ષેશનો
ખાવંદ, અને હાકનો લેનાર છે. તે સાહેબની અતી ઘણી બક્ષેશની
અસર આપણુ (બંદાઓ) માં છે. તે મધે આપણુને જ્ઞાન તથા

પ્રુષ્ઠિ આખ્યામાં આવી છે અને તેનું કારણ એ છે કે તેની મદદથી સાઈ તથા નરસું પીછાંબુવાને આપણથી બની આવે, અને જે શખસને રસ્તો ખતલાવનાર દાનાઈ હોય તેનું કામ ખંધે જેહાનમાં ખુબી ભરેલું છે.

જો તું દીનથી સલામત રહેવા ચાહતો હોય તો, મારી આ નશીયતને તું માન, અને તે પેદા કરનાર સાહેબની હૈયાતીને પેહેલી ગણુ, અને તું બાંબુ કે ખોદા એક છે, તેની મીસાલનો ખીન્ને કોઈ નથી, તે બાંદાથી રાસ્તીને ચાહે છે, અને જુઠાણું તેને પસંદ આવતું નથી.

કેતાબ બનાવવાનો ક્ષબબ.

એક મોઝેદ કે જે મોઝેદ લોકોમાં વડો અને વિદ્વાનોનો સરદાર હતો, તેની પાસે એક સાઈ પેહલવી ભાષામાં લખેલું પુસ્તક મારા જોવામાં આવ્યું, તે મધે દુનિયામાં ધર્મ ગયલા આગલા પાદશાહો તથા ખુલ્લેગેનો એહેવાલ લખેલો હતો, અને તેમજ પેગમ્બર જરથ્રસ્ત—કે જેનાં રૂહ ઉપર ખોદાની તરફથી દરૂદ હોજો—તે (સાહેબ) માયને પેટે જન્મ્યો ત્યાર પછી અવસ્તા-ઓ-જંદ લાવ્યો તે વેલાએ તેની ઉપર કેવી રીતનાં બનાવો ગુજર્યા હતા તે વિષેના ખોલાસો કરેલો હતો. એ પુસ્તક પુરાણું થયલું હતું, તે સાથે તેને વાંચીને સમજવાને કોઈ શક્તિવાન નહીં હતું. તે મોઝેદે મને કહ્યું કે આજે કેતાબ ઉપર તું ધ્યાન આપ, કે જેથી તું દીનની હકીકતને સારી રીતે સમજશે. એ પછી તેણે તે દફતરનો એક ભાગ વાંચીને મને સમજાવ્યો, અને તેથી મારાં હીલમાં ઘણી ઉલટ છુટી. તે ઉપરથી તેણે મને ફરમાવ્યું કે તું સારી તરેહથી જાણે છે કે આજે પુરાણી બાબતોની કોઈને કસી ચાહ અથવા ખબર નથી, અને તે સાથે આજે ભાષાની પુરતી માહિતગારી કોઈ ધરાવતું

નથી. એટલા સાફ એ તપ્પરીખનો ખીલકુલ નાશ થાય એવી
 મને ધારવી રહે છે. તેથી આજે વખતે તું ને ઘટારત છે કે તારી
 દાનાંધને આવેઠેકાંણે તું કામ લગાડે, અને આજે ખીનાને જુની
 પારસી ભાષાનાં નીતરા શબ્દોથી તું બેતોમાં બહેર કરે, અને પાક
 દીનનાં કાયદા કાંતુનોને તું પાછા તાબા કરે. જો બેહતર દીન
 (ની આજે બાબત) ને તું બહેર કરશે તો તેથી દુનિયામાં તારી
 યાદગારી રહેશે; એટલું જ નહીં પણ તે સાથે આલમને એ એહેવાલ
 નવો થઈ પડશે, અને સઘળા લોકો એ દારતાંન વાંચીને આપણી
 ખાલેસ દીનના ખરા માર્ગને પીછાંણશે. હાલમાં તું ખુશ હાલતમાં
 છે, તું નથી ચોરત કે બચાંઓની ફીકર, અને તેમજ હું ખી
 જુવાનીની હાલતમાં આવેલો છું; તે સાથે આગલા એલમને
 અબ્યાસ રાખું છું, માટે એ કામમાં હું કુશતીની મુઆફક કંમર
 ખાંધેલી રાખીશ. મોબેદથી આજે સઘળી વાતો સાંભળીને મને
 ઘણી ખુશી ઉપજી અને તે કામ ઉપર માફ દીલ લાગું, તેથી એ
 બાબતને બેત બાજીમાં બહેર કરવાનો મેં ઠરાવ કીધો કે જેથી
 દુનિયામાં મારાં નામની યાદગારી રહે, અને આખેરસ મને ખુબી
 હાંસલ થાય, તથા કુદરત અને ઇન્સાફનો સાહેબ ખોદાએતાલા
 મારાં રવાંનને હોઝખથી મોકલું કરે. એવા નેક વિચારથી, મેં
 પોતાના રવાંનને સાફ નેકીનો માર્ગ ખુદલો કીધો, અને હું પોતાને
 ઘર ગયા. આ વેળાએ માફ દીલ તથા રવાંન, એ બંને ખુશ અને
 ઉલટ ભરેલાં હતાં. જ્યારે મારી જામે આંખો ખુશ ખોઆખમાં આવી
 ત્યારે મારાં પીછાંણું આગળ આવીને સરોષ યજ્ઞ મને ફરમાવ્યું
 (એટલે મને બશારત થઈ) કે “આજે ખોઆખથી બીહાર થયા પછી
 તારી જખાનને વગર દીલ કરવે મુખનો કેહવાનાં કામમાં વાપર, અને
 અશો જરથોશ્તનો એહેવાલ જુની પારસી ભાષામાં બેતોથી લખીને
 તાબે કર; અને તેથી જરથોશ્તનાં રવાંનને ખુશહાલ કરી તારાં રવાંનને
 હોઝખથી ખલાસી આપ. તે ઇન્સાફનાં ખાવંદ અને કાયમી બક્ષ-

નાર સાહેબની હજુરમાં છુટક મેલવવાનું એથી બેહેતર બીજું કારણ
તું નહીં પામશે.” આએ ધાર્તીથી મારી ઉંઘ ગઈ અને હું ભગી-
ઉઠ્યો. આ વેળાએ મારી આંખમાંથી આંસુની નેહર ચાલવા લાગી
અને એ ફીકરમાં દીસ ઉગ્યા ત્યાં સુધી મને ઉંઘ આવી નહીં.
ખાંમઢાહ (ની વેળાએ) જ્યારે આસમાન ઉપર આકૃતાએ નુરનો
ફાંદો નાંખ્યો (એટલે જે ખોરશેહ તલુ થયા) ત્યારે હું મારા
ખુબેર્ગ બાપ કેખોશરો, જેને સઘળા લોકો દારાના બેટાને નામે
ઓલખે છે, અને જેનું પુરાતન મકાન રય (શેહેર)માં છે, અને
લાંખી મુહત થઈ તેનું ખાંનદાન પરખ્યાત થયલું છે, તેને આએ
ખોઆબની ખીના કહી. તેણે મને કહ્યું કે આએ દાસતાંન બેતોમાં
બહેર કરવી એ જેવું ઉત્તમ કામ દુનિયામાં તુંને બીજું કોઈ નથી.
માટે હવેથી તું નકામો વખત માં ગુમાવ અને તુંને જે વસ્તુ બેઈએ
તે વિષે તું મને કહે કે હું તુંને તે મંગાવી આપુ, અને તું એ
કામ ઉપર જલદીથી તારૂં દીલ લગાડ, અને એ એહેવાલ બહેર કર-
વામાં સંપુર્ણ વિચારથી કેશેશ કર, કે પાક દાદારની બક્ષેશ આપણ
ઉપર ઉતરે. મારા બાપથી આવી રીતનો જવાબ શાંલક્ષીને મેં
પોતાનાં ખોઆબનાં ઇલાજનો માર્ગ શોધ્યો; અને પેલા અવસ્તા-
ઓ-જંદથી વાકેફગાર મોબેદ પાસે જઈ મેં તેને પેટું કામ શરૂ
કરવા સાડું અરજ કીધી, અને તે બાબેનાં વિચારો મારા મજ્જ
ઉપર પુરતી રીતે બેસાડવા સાડું મેં તેને કહ્યું. તે મોબેદનાં
બોલવા ઉપર મેં પોતાનાં બંધે કાનો રાખ્યા, અને તેણે જે
કાંઈ મને કહ્યું તે ઘણી હોશીઆરીથી મેં સાંભળી લીધું, અને
તેથી વાકેફ થઈને મેં આએ એહેવાલ લખ્યો છે.

પેગમ્બર જરથોસ્તના જન્મમારનો એહેવાલ.

પેલો મોખેદાંન મોખેદ કેહવા લાગે કે, જ્યારે દુનિયામાં કોઈ ધર્મ ઉપદેશ કરનાર તથા રસ્તો ખતલાવનાર સરદાર રહ્યો નહીં ત્યારે ગુરૂ વગરના લોકો, ખોદાના હોકમો સમજવાથી અંજાંણા રહેવાને લીધે, યજ્ઞદાં પરસ્તીથી શરૂ ફેરવવા લાગ્યા, અને દરએક જણે ધર્મ તથા નીતિથી દુર રહેવા માંડ્યું; અને સઘલા લોકો લેઆંતલી દેવની મોરાદ મુજબ (ચાલનાર) થયા. આલમને (આવી રીતે) ગુમરાહ થવાથી એહેરેમનના દીલમાં ખુશી ઉપજી, તેથી પાક દાદારે તે ખીચારા ટોળા ઉપર મેહેરખાનગી ભરેલી નજર કરીને આહું કે પેગમ્બરને બહાર કરી તેની મારફત તેઓને બંધ દરવાજાની કુંચી ખતલાવે, યાને પેગમ્બરની સાથે ધર્મ પુસ્તકો મોકલીને તેની મારફતે તેઓને ખરો માર્ગ દેખાડે. એવા વિચારથી બેમીસાલ પાદશાહ ફરેદુનનાં ખાંદાંનથી તેને પેગમ્બરનું ઝાડ ઉગાડ્યું, અને તે ઝાડ જ્યારે ફળવંત થયું ત્યારે તેની ઉપર પેગમ્બર જરથોસ્તનું ફળ મોકલ્યું.

શરેહ.—એટલે જે પેશદાદીઆંન ટોળાનો પાંચમો પાદશાહ ફરેદુન કે જેની પછી તેની મીસાજનો એબમતી અને દીનદાર પાદશાહ મરાંનનાં પાયતખ્ત ઉપર ખીજે કોઇ થયો હતો નહીં, તેનાં ખાંદાંનની એક ઓરત તથા મરદનાં જોડાંથી પેગમ્બર જરથોસ્તને જન્મ આપ્યો.

આપણા પેગમ્બર હજરત જરથોસ્તનો શીલશીલો ૨૯મી પેહુડીએ પાદશાહ ફરેદુનની સાથે લાગે છે, અને એ પેહુડીનાં નામની વીગત દીનકદ્દે કેતાબના સાતમાં ફસ્તર મધે આએ રીતે જણાવેલી છે:—

[દીનકદ્દે કેતાબની પેહલવી બેખારત.]

ઝરતુશ્ત પુરૂશસ્પ પતીરીતરસ્પ ઉરૂગધસ્પ હુએયતઅસ્પ
ચીખરુશ પએત્રુપ અરેજધર્શની હરધર સ્પીતામ વએદુશત
નયાએમ અધદીચ દુરાસુખ ઈ માનુશચીહર ઈ (અધરાન દક્ષિપત)
માનુશ ઉરેર માનુશઉરવાક નીરીયુસગ ધ વરઝીતદીન વીઝાક

અધર્મિક ઉદ્યુતાક ઇતીતાક ક્રાંતીશાક ઝીશાક ક્રસીઝાક ઇઝક
અધર્મ્ય ઇ ફરીતુન (ખનીરસ ખુદા).

[ઉપલી પેઢલવી એખારતનો તરબુએ.]

જરથુસ્ત, પોરોશરુપ, પેતેરેતરારુપ, ઓરોગદરુપ, હએયદરુપ,
એખશનોશ, પેએતરેપ, અરેજદરશને, હરદાર, સપેતાંમ, વએદેસત, નીઆ-
જેમ, એરેય, દોરાસરોમ, માનોશયેહર [ધરાનનો પાદશાહ], માનોશ
ઓરવર, માનોશ ઓરવાક, નેરીઓસંગ, વરજુદેદીન, વીજાક, અએરીઆક,
ઇજક, અએરય, ફરેદુન [ખોતેરસનો સાહેબ]*

[શાએર કહે છે કે:—નેક અને ખદ, એ સરવેનો જાંજુનાર પાક
દાદાર સીવાય ખીજો કાઠ નથી, મારે તું જો દાંનાઇ ધરાવતો હોય તો,
તે સાહેબ વગર ખીજ કાઠને મથુનો માં.]

ઉપર જણાવેલા (પાદશાહ ફરેદુનના) મોખારેક ખાંનદાંનનો
એક દાંનેશમંદ મરદ રય શેહેર મધે રહેતો હતો, તેનું નામ
પેતેરરુપે કરીને હતું, અને તેના પોરોશરુપ નામના એક બેટાની
ખીઠથી જરથોશ્ત જન્મ્યો હતો, કે જે સાહેબ આલમના લોકોના
ટાલાં (યાને ખંધ રસ્તા)ની કુંચી થઇ પડી હતી. એજ ટાલાંની
તોખમના જડાવનાં તાજ સાથેની શાંન, શોકત, હખદબો અને
ચલકાટ ભરેલી એક બેટી બખતાવર જરથોશ્તની માંય હતી,
તે ઓરતનું નામ દોગદોય કરી હતું.

શરેહ.—આપણા અશો પેગમ્બરનો જન્મ રય શેહેર મધે થયો
હતો, તે વિષેનો ઇસારો યજ્જને ૧૯ માં હાના અવસતા મધે આવેલો
છે, તે અવસ્તા તેની માએની સુધાં આએ જગો ઉપર પ્રગટ કરવાને
હમો ધટતું વિચારીએય.

* “ખોતેરસનો સાહેબ”—આ એખારતથી મોરાદ પૃથ્વીના પાદશાહની છે.
આગલા વખતમાં આપણા ઇરાંની પાદશાહો મધેથી જે પાદશાહની હકુમત
પૃથ્વી ઉપરનાં સધલાં રાજો ઉપર ચાલતી હતી તે પાદશાહનું નામ ઉપલા
એજાબથી લખ્યામાં આવતું હતું, અને જેની હકુમત માત્ર ઇરાંન દેશની
ઉપર ચાલતી હતી, તે પાદશાહને ‘ઇરાંન દહીઆપત’ એટલે જે ઇરાંનનો સાહ
કરીને લખતા હતા.—તરબુએ કરનાર.

[અવસ્તા.]]

આગિડ-હાંમ દખીઈનાંમ ઇઆઉ અન્યાઉ રબ્બન અરશુઆઈત.

[ઉપલા અવસ્તાનો તરજુમો.]

ખીજાં જે શહેરા (છે) તેમાંના રગ (શહેર) થી જરથોસ્ત (જન્મ્યો) છે.

અવસ્તાના ઉપલા કલામો મધે જાહેર કરેલું રગ શહેર, રગ અથવા રંએ અને આતોન પાદગાંન એવાં ત્રણ નાંમથી આલખાતું હતું, એવું વંદીદાદની પેહેલી પર્ગરદની શરેહમાં જણાવેલું છે. દીનકદ કેતાબનો ખનાવનાર પણ પેગમ્બર જરથોસ્તને જન્મવાનાં શહેરનું નામ રગ કરીને લખી ગયો છે, અને એ શબ્દ પેહલવી ભાષાના હરફોની એક સરખી વલાણને લીધે રગ તથા રંએ એ બંધે રીતે વંચાય છે.

અરો જરથોસ્તની માએ દોગદોને થયલા

ખોઆખનો એહેવાલ.

ખોખેઠ જણાવે છે કે જ્યારે દોગદોને જરથોસ્ત વિષેનો હંમેલ રહ્યો તે હંમેલ ઉપર આસરે પાંચ મહીના અને વીસ દહાડા થયા ત્યારે દોગદોએ એક રાતના એવો ખોઆખ જોયો કે—એક શીહા વાહળ તેણીના ઘરની આસપાસ થઈ આવ્યું, અને તેથી આકૃતાબની રાક્ષની હંકાઈ ગઈ, અને રોશન રોજ અંધારી રાત તરીકે થઈ પડ્યો, અને તે વાહળ મધેથી વાઘ તથા વરૂ અને સુસવાટ તથા અઝહા અને ખખર અને એ વગરે ખીજાં લયંકર ફાડી ખાનારાં તથા ડંખ મારનારાં તરેહવાર રાક્ષસી કદનાં તેણહાર દાંત તથા ચુંગાલવાળાં જાનવરો વરસાદની ખોઆફક તેણીનાં મકાંન મધે વરસવા લાગ્યાં, અને તે ફાડી ખાનારાં જાનવરો મધેથી એક ઘણું મુંજ અને ફાએક જાનવર પુંફારા મારતું દોગદોની તરફ ગયું, અને તેણે પોતાની ચુંગાલે કરી દોગદોયનું પેટ ચીરીને જરથોસ્તને બહાર કહાડ્યો, અને જરથોસ્તનાં શરીરને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી તેને પોતાની ચુંગાલ-

માં પકડયો અને તેને ગલી જવાનો ઇરાદો કીધો. તેજ વેળાએ આદ-
 મીઓની મીસાલે (ખીબાં) ફાડી ખાનારાં જાનવરો તે ડરામનાં
 જાનવરની આગલ દોડી આવીને પોકાર કરવા લાગ્યાં, અને તે શખ-
 તી તથા દરદથી-દોગદોય કેહછે કે-તેણીએ પોકાર અને પ્રરીઆદ
 ઉઠાવવા આહી, પણ તેણીને જરથોસ્તે મના કીધી, અને કહ્યું કે—
 “ઓ માંય, તું કોઈખી વાતે ગમગીન માં થા, અને આ ફાડી
 ખાનારાં જાનવરો ગમે એટલાં હોય તેની તું કશી પરવાહ માં કર;
 કેમકે મારો નેગેહુબાન ઇનસાફનો ખાવંદ પાકે દાદાર છે. માટે
 આ જાનવરોથી મને કસી ઇબ્ન પોંહોચવાની નથી, અને તે સાહે-
 બની મહદગારીને લીધે હું કોઈખી રીતની ખુરી ચીજથી ખીહ-
 નાર નથી.” આ કલાંમો સાંભળવાથી દોગદોયના જીવને રાહત
 થઈ. (એવામાં) તેણીએ ખુલંદ આસમાનની તરફથી ખોરશેહની
 મીસાલના એક નુરમંદ પાહાડને પેલું શીહા વાદળ તોડીને
 સેતાખીથી નીચે આવતાં જોયો, અને જેમ જેજાનનો પવન લાગ-
 વાથી ઝાડનાં પાંદડાં ખરી ભય છે તેમ (પેલા ડુંગરના ઉતર્યાથી)
 પેલાં ફાડી ખાનારાં જાનવરો તેની આગળ (સુસ્ત) થઈ પડ્યાં
 હતાં. જ્યારે તે નુરનો પાહાડ ઘણો નજદીક આવ્યો ત્યારે તે
 મધેથી પંદર વર્ષની ઉમ્મરનો એક જીવાન અને ખુબસુરત શખ્સ
 જમશેહની મીસાલનાં નૂર તથા દબદબા સાથેનો પાસખાની કરનાર
 તરીકે ખાહાર નીકળ્યો. તેણે પોતાના એક હાથમાં એહરેમનની
 જડને ખાળી નાંખનાર એક નુરમંદ લાકડી પકડેલી હતી,
 અને ખીબાં હાથમાં ખોદાતાલાની તરફનું નામું હતું. તે પુસ્તક
 તે નેક ખસલતના મરદે પેલાં ફાડી ખાનારાં જાનવરોની તરફ
 ફેંક્યું, તેથી સઘળાં જાનવરો તે મકાન મધેથી નાહસી ગયા;
 પણ તેઓ મધેથી ત્રણ ફાડી ખાનારાં દલેર જાનવરો જેમાં એક
 વાઘ, એક ચીંતો અને એક વરૂ હતું, તે ઉભાં રહ્યાં; તેજ વેળા
 તેઓની તરફ જવાનો એક ધસારો કરીને પોતાની નૂરી લાકડી

ફેંકી તેથી પેલાં ત્રણ મુજબ જનવરોનો અંત આવ્યો; અને (ત્યાર પછી) તે જવાને જરથોસ્તને તુરત ઉચકીને તેની માંચનાં પેટમાં સારી તરેહથી પાછો મેલ્યો, અને તેની એક યજ્ઞમતી પુકથી પેટનો જખમ તરત રૂબાઈ ગયો, અને પાક દાદારના હૂકમથી જરથોસ્તને કશી ઈજા નહી થઈ. એ પછી પેલા જવાને દોગદોયને કહ્યું કે— “તું આજે વગર જન્મેલા બેટાને સાડ કોઈબી દુશ્મનથી તારા જાનને ધાસ્તી ભરેલો માં કરતી અને કશી રીતનો ગમ તારા દીલમાં નો રાખતી; કેમકે આલમને પેદા કરનાર સાહેબ તેનો નેગેહબાન છે, અને સઘળી દુનિયાં એના મુખારક દીદારની ઉમેદવાર છે. બેશક એ છોકરો પાક દાદારની તરફથી આલમનો પેગમ્બર થશે, અને તેની દીનથી દુનિયાં રોશની ભરેલી થશે, તથા બ્રહ્મ અને વડ્ એક એવારે પાણી પીશે, અને યજ્ઞદાંત્રી બ્રહ્મશથી બૂરા લોકોને હલાકી પોંડોવ્યાડશે. માટે, અય ઓસ્ત, તું ફાડી ખાનારા જનવરોથી ધાસ્તી માં રાખતી; કેમકે જેનો મદદગાર પાક જોદાએતાલા હોય, અને તેની દુશ્મનાઈમાં કયુ સઘળી દુનિયાં હશે, તો તેની કશી ધાસ્તી નથી.” જરથોસ્તની માય દોગદોય કહે છે કે—“આજે સઘળા મુખનો મેં સાંભળ્યા પછી તે જીવાન તરત ગાયબ થઈ ગયો અને મારી બંધે આંખો જોઆખથી બીદાર થઈ. આજે વેળા હજુર બે પોહોર રાંત હતી, પણ માડું તન ધુજવા લાગ્યું અને માડું દીલ ધાસ્તી ભરેલું હતું, તેથી હું તે વેળા મારાં ઘરની પાસે રહેનાર એક દાંનેશમંદ અને રશીદે ઓમરના તથા જોઆખની તાબીર કહેનાર તરીકે પ્રખ્યાત થયેલા બુદા શખસની પાસે ગઈ, અને તેને આજે જોયેલા જોઆખનો સઘલો હેવાલ જાહેર કરીને કબલી ઉતરતા સખજો વિષે મેં જાણવા માંગ્યું. તેથી તેણે મારી પાસે માડું જન્મ પત્ર મંગાવ્યું, અને મને કહ્યું કે “આજે રીતનો અજાયબ જેવો જોઆખ આજ સુધી મારા જોવામાં તથા સાંભળવામાં આવ્યો નથી. જો તારું તાલે રોશન હશે તો જમાંનો તું ને બુદા મરતબે પોંડ-

આડશે, અને તારાં ફરજંદથી તારી સઘલી મોરાદ ખર આવશે, અને તેનાં નાંમથી તારાં નામને ઘણી યોજોર્ગી મલશે, અને તે (તાફં ફરજંદ) દુનિયામાં આફતાબની મીસાલે સોહરત પાંમશે, અને તેની સાંમે થવાની કોઈનામાં તાકાત રેહશે નહીં. 'જ્યારે યોઆબની તાબીર કેહનારથી મેં એવા સુકનો સાંભળ્યા ત્યારે હું તરત મારે ઘર જઈને માફં જન્મ પત્ર લાવી, અને તે બુઢાની આગલ મેલ્યું. તેણે મારા બ્રહોની ઉપર સારી રીતે ધ્યાન પહોંચાડ્યા પછી મને કહ્યું કે, 'તું પાછી તારા મકાંન ઉપર જા, અને ત્રણ દહાડા સુધી આંખે ખીના કોઈની આગળ કેહતી માં, અને એથે દહાડે બાંમદાદના વખત ઉપર ખોરશેદ તલુ થતી વખતે તું મારી આગલ આવજે, તે વેળાએ હું તુને એ વિષેનો સઘલો વીગતવાર ખેલાસો કરીશ, અને આંખે યોઆબથી તારાં દીલને વગર ધાસ્તી ભરેલું કરીશ.' તેથી હું પાછી મારે ઘર ગઈ; પણ માફં દીલ ફીકર ભરેલું હતું. ત્રણ દહાડા મેં વગર ઉંઘ અને ખોરાકે શુભર્યા. એથે દહાડે ખોરશેદને તલુ થવાના વખત ઉપર હું યોઆબની તાબીર કેહનાર નજુમીની આગલ ગઈ. તે માફં મોહડું જોઈને હસ્યો અને ઘણોવાર સુધી વિચાર કરીને 'અસતરલાખ *' સુરજની સાંમે રાખીને પછી એક પાટી ઉપર તાલે તથા વખત લખી કહાડ્યો, અને ત્યાર પછી મંગલ, સુકર, બુધ, ચંદ્ર, સુરજ, અને શનીશ્વર, એ સેતારાઓની તરફ ધ્યાન આપ્યું અને તે વિષેનો હીસાબ તથા ગણતરી કરવામાં કેટલોક વખત શુભર્યા બાદ, મને કહ્યું કે 'કોઈએ કદી નહીં જોયો હશે એવો એક અચરતી ઉપજાવનારો હેવાલ મારા જોવામાં આવ્યો છે; માટે તું જાણ કે જે બુજોર્ગી ભરેલો બેટો તારા પેટમાં છે તે તારી સઘળી દીર્ઘીતું તાજ છે.'"

* "અસતરલાખ" એ નજુમી લોકોના એક પત્રનું નામ છે, કે જેની મારફતે સેઓ સુરજ તથા બીજા અલોકોન કરી શકે છે. — તરજુમે-કરનાર.

જરથોશ્તની માંએ દીઠેલા ખોઆખનો ખોલાસો.

પેલા નજીમીએ જરથોશ્તની માંય દોગદે.યને કહ્યું કે—“જે રાત્રે તુંએ આએ શખતી તથા દુઃખ ભરેલો ખોઆખ જોયો તે હહાડે હંમેલને પાંચ મહીના અને તે ઉપર તેવીસ દીવસો ગુજરેલા હતા. જ્યારે પેલો પવિત્ર આત્મા [વાળો ખેટો] તારાથી જુદો પડશે (યાને જનમશે) ત્યારે આ દુનિયાં તેની સખાવત અને ઇનસાફથી આખાદ થશે. તેનું મોખારક નામ જરથોશ્ત પાડયામાં આવશે, અને સેવટ સુધી તે નેકીનો શોખ રાખશે, અને જે જહ રાહ ચાલનારા દીન દુશ્મન લોકો તેની સાંમે થશે તથા તેનાં કાંમમાં ઘણી હરકત કરશે તે સઘલાઓ તેનાં રોશન લાગ્યની જરકકતથી પસત થશે. અને જેમ તુંએ ફાડી ખાનારાં જનવરની તરફથી જોયું તેમ, તું પુરા લોકોના જીલમથી ઘણી રંજ લોગવશે, પણ સવટે આએ વગર જન્મ પાંમેલા ખેટાથી તું પુશ અને ફ-તેહમંદ થશે. ખીજું તુંએ જે તુરમંદ જીવાંને દલેરી તથા રોશની સાથે ખુલંદ આસમાંનની તરફથી નીચે આવેલો જોયો તે ખુલંદ દરજ્જાનો મોખારક સરોષ હતો, અને તેના હાથમાં પકડેલી ચમકાટ ભરેલી લાકડી કે જેનેથી તુંને રાહત પોંહચી તે જરથોશ્તથી દરએક પુરાઇને પાછી રાખવાનું ખોદાઈ તુર હતું, અને તેના ખીજા હાથમાં પકડેલી કેતાળ જરથોશ્તની પેગમ્બરીની નીશાંજી હતી, કે જેની મારફતે (દુનિયાંમાં) નેકીના ખીજ રોપાનાર છે, અને તેથી દેવ તથા પરી (યાને વેહમી મોરાહની ખુતપરસ્તી) આજેજ થનાર છે, અને એથી દુનિયાંમાં તેની સઘલી મોરાહ હાંસેલ થશે, તથા તેનાં નાંમથી કાએમી રહેશે. પેલાં ત્રણ દરંદા જનવરો, જેઓ તે તુરમંદ લાકડીથી ખાક બરાબર થયા, તે ત્રણે જરથોશ્તના સર્વેથી મોટા દુશ્મનો છે. તેઓ પોતાની કેશેશમાં તેની ઉપર કદી ફાવસે નહી, અને આખેર હીણપરતી ભરેલ. અને ખાક બરાબર થશે; (કેમકે) જ્યાં રાસ્તી તથા ખરો માગ બહેર થયો ત્યાં જીઠા લોકો પાએદાર નથી રહેવાના, અને જેમ દુનિ-

યાંમાં ખોરશેઠ ઉપર ખાક છાંટવાથી તેની રાશની ઢંકાયલી રેહતી નથી, તેમ તારાં ફરજંદની કીર્તીને અજ્ઞાન તથા દીન વગરના લોકોના ગીલ્લાથી જાંખ પોંદુચનાર નથી. જે વેળાએ જરથોસ્ત લલી દીનને આશકારા કરશે, તે વેળાએ એક બોબોર્ગ પાદશાહ તેની સાચી દીનને મદદ કરશે, અને તેનાં સઘલાં કાંમોને રાનક આપશે. તે નેકબખ્તી ભરેલું ઝાડ છે કે જેમાંથી પાક દાદાર આવું એક ફળ ઉત્પન્ન કરે. આએ પવિત્ર બેટો કે જે વીંધ્યા વગરનું મોતી છે તેથી આ પૃથ્વિની તરાવત ભરેલી ખાકથી તે સમાક સેતારાની ખુલંદી સુધી ખુશી ઉપજશે (એટલે કે મીનો તથા ગેતીની બંધે પેદાએશ મધન થશે,) અને તેના હોકમ પ્રમાણે ચાલવાના બદલામાં (આલમના લોકોને) બેહશતનું (મકાન) મલશે, તથા તેના દુશમનોના રૂંદો દોઝખી થશે; પણ અફસોસ છે કે હું ત્યાં સુધી રેહનાર નથી. જે તે વેળાએ મારી હૈયાતી હતે તો હું તે ઉપર પોતાનો જાન અને દોલત ફેદા કરતે. ”

જ્યારે દોગદોએ આએ તરેહના ખુબી ભરેલા કલામો (નજુમીથી) સાંભલ્ય, ત્યારે તેણીએ તે ચાલાક મગજના ખુઠાને સવાલ કીધો કે “મારો હંમેલ પાંચમાં મહીનાનો છે એવું તુંએ શા ઉપરથી પીછાંબુ?”

તેનો જવાબ તે દાંનેશમંદ ખુઠાએ એવી રીતે વાલ્યો કે તું આજથી બાળક જન્મે ત્યાં સુધીના દહાડાઓની ગણતરી રાખશે તો (તે ઉપરથી) તુંને મારા બોલવાની સચ્ચાઈ માલમ પડશે; કેમકે એ જે કાંઈ તુંને કહ્યું છે તે આગલી તવારીખ તથા એલમે નજુમના હીસાબ ઉપરથી વિચાર કરીને કહેલું છે. આએ નેક ફાલના બેટાથી ઈનસાફનો ખાવંદ પાક દાદાર તુંને શું કરશે તે તું પોતે જોશે, અને આએ દુનિયામાં તેના કાંમોની વખાણ થશે, તથા તેનાથી સાચા લોકો ખુશી ભોગવશે.

આએ રીતની ખોઆખની તાખીર સાંભળીને દોગદો ધણું ખુશી ભરેલાં ફીલથી તે ખોઆખની તાખીર કેહનારા દાંનેશમંદ ઉપર આફ્રીન કરીને પોતાને ઘર ગઈ, અને તેણીએ તે સઘળો હેવાલ (પોતાના ખાવંદ) પૌરૂશરૂપને કહ્યો, અને ત્યાર પછી બંને જણે એ વધાર્થ પેતેરરૂપને પોંહોઆડી.

શરેહ.—વાંચનારે જાણવું જોઈએ છે કે ઉપલા હેવાલમાં ખોઆખની તાખીર કેહનાર શખ્સે પોતાનાં ખોલવાની સામેતીમાં અશો જરથોસ્તની માએ દોગદોને જે તવારીખના દાખલા વિષેનો ઇસારો બતલાવ્યો છે તેનું કારણ એ છે કે એ સાચા પેગમ્બરને આ દુનિયામાં પેદા થવા વિષેની અગમચેતી યુજેર્ગીં ભરેલા પાદશાહ જમશેદ તથા ફરેદુન અને ખીજા યુજેર્ગીંએ માનો યજ્ઞદોની બશારત ઉપરથી આલમના લોકોને જાહેર કરેલી હતી, તે વિષે દીનકર્દ કેતાખના માતમાં દફતર મધે નીચે લખી જણાવ્યા પ્રમાણે ખેઆંન આવેલું છે:—

[દીનકર્દ કેતાખની પેહલવી એખારત યુજરાતી હરફે.]

હુનાજ અયોક મેન અફદી હુમત સંરૂખે જરહુનશન અફદી વલમન ગખરા એ રખા ગદમન મેન ગુબશન જમ વ હાનજ વરજાવનદ પવન વખશ. મદમ ખુરદારી જેશાન મેન યજ્ઞદાન ખર્ધન સાતુનત યકવીમુનાત. આઈગ જમ વલ શીદાઆન ગુપત આઈગ લાલા લીતમેમન જરહુનેત અવીજક આહાહુખ જરતુશત મવન લેગુમ શીદા હોમનીત અતાન જકે કત્ અખાહીશની યહહુનેત આઈગ ખરા અખારીનેત અકેરદારીજ વલ લેકુમ યહહુ-ખુતેન અખાહીશની. આઈગ લેકુમ નફશમન રા લા તુખાન અવીહુનેસ્તન. અએશ લેકુમ રા લા અવીહુનેત. પધતાક આઈગ સરૂખે મદમ જરહુનશને જરતુશત અવશ વખશુરી રા એવાઝ મેન વરજાન દીન ચીગુન જમ ફરીદુન વ કળાદ ફરજાનક અન-શુતા અવજનદીહસત.

[ઉપલી પેહલવી એખારતનો તરબુમો.]

“ વળી એક ખીના એ છે કે તે ધણા તુરમંદ શખ્સને (યાને જર-થોસ્તને) પેદા થવા વિષેની અગમચેતી તેના જન્મવાની આગમચ માનો

યજ્ઞદાની બસારતથી (પાદશાહ) જમશેદે અને તે વગેરે બીજા બુદ્ધેર્ધ પાદશાહોએ આલમના લોકોને કહેલી હતી. (પાદશાહ) જમશેદે બદ માર્ગે ચાલનારા આદમીઓને જાહેર કર્યું હતું કે આએ દુનિયામાં ખાલેસી ભરેલા અશો જરથોસ્ત પેદા થશે, તે તમો બદકાર લોકોને દુઃખી તથા તારાજ કરશે, અને તમોને હીણપરતી ભરેલા તથા નકામાં કરશે, અને તમોને ધીક્કારશે તથા તમારી તરફ કોઈ દયા નહીં લાવશે. જરથોસ્તને પેદા થવાની તથા તેની પેગમ્બરી વિષેની જેવી અગમચેતી જેમ જમશેદે આપી હતી, તેવીજ અગમચેતી દીનદાર લોકો મધેથી (પાદશાહ) ફરેદુન અને બીજા ઘણાએક દાનેશમંદોએ પણ આલમના લોકોને જાહેર કરેલી હતી.”

પેગમ્બર સાહેબ અશો જરથોસ્ત આએ દુનિયામાં પેદા થશે, અને તેની ઉપર પાક ખોદાતાલાની તરફથી કુદરતી ખોરેહ ઉતરશે, અને તેથી તે પેગમ્બર આએ દુનિયામાં અચરતી ભરેલાં કાંમો કરશે, તે વિષેની ખબર તુરાંનના નામીયા પાદશાહુ અફરાસીઆબને પણ હતી. તેથી તે પાદશાહે પોતાના સંકટના વખત ઉપર વરકશ દરીયાના પાંણી અંદરથી પેગમ્બર જરથોસ્તની મોઆફેક ગુજર કરીને પેદે પાર જવા સાડ પાક ખોદાએતાલા પાસે જે મોરાદ માંગી હતી, તે વિષેનું જોઆન આવાં યશતના પાક અવસ્તામાં નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે આવેલું છે:—

[અવસ્તા.]

યથ અમ અજેવત ખરેનો અપયેમિ યિમ્ વજધતે મધધિમ્
જરથોસ્તો વોહિર-કપહે યત અમિત અધર્ધિનામ્ દખ્ખુનામ્ જાત-
નામ્ અમતનામ્ચ યત્ચ અપઓનો જરથુશ્તહે,

[ઉપત્તિ અવસ્તાનો તરજુમો.]

“હું તે ખોરેહ* (યાને કુદરતી શક્તિ) મેલવું કે જેની મદદથી વોહિરકશ દરીયામાંથી ગુજર થઈ શકે છે. જે (ખોરેહ) ઇરાન શેહરના [અર્ધન] જન્મેલાઓમાં જે જરથોસ્ત છે તેનું છે.”

*“ખોરેહ” વિષેની સમજ માટે જુઓ જરથોસ્તી રાહબર, પા. ૨૭૫-૨૯૭—ન. ૩. બી.

અવસ્તાના ઉપલા દાખલાને મલતો એહેવાલ દીનકર્દે
કેતાબનાં સાતમાં દફતરમાં બહોર કરેલો છે, તે પણ વાંચનારની
બાણને સારું હશે. અત્રે પ્રગટ કરીએ છે:—

[દીનકર્દે કેતાબની અસલ એખારત ગુજરાતી હરફે.]

અફઘાએ જરતુશ્ત જનશાન શીદાઆન મેન જકે વલમન
ગદમન વ આકાસી જેશ પીશજ મેન જરહુનશાન વલ ગીહાન
મત યકવીમુનેત રા હમત ફરાસીઆએ જાતુક શીદા કામકી પવન
બવીહુનેસતને જકે વલમન ગદમન શેકેફત રનજીહેત એગુન
(અર્ધન) દીન યમલલુનેત આધગ બરા પતેત ફરાસીઆએ તુરે
કબલ વરઝીન રપીતામાન જરતુશ્ત વલ જરયાએ ફરાખન કર્દે
ફરદુમ દતીગર વ સતીગર યાનર. અવશ જક ગદમન બરા
યાફતન બવીહુનેસ્ત મવન શાન અર્ધશાન મતાઆન મયાન જાતન
અજાતાનજ મવનજ આહલુખ જરતુશ્ત લા વલ જક ગદમન
બરા યાફેત.

[ઉપલી પેહલવી એખારતનો તરજુમો.]

“એક અચરતી બરેલી વાત છે કે જરયોસ્ત, તેને મહેલી ખોરેહ
(યાને કુદરતી બક્ષેશ)ના બળથી ખુરા લોકોને તોડશે, તે વિષેની ખબર
તેને જન્મ્યાની આગમ્ય દુનિયામાં ફેલાયલી હતી. તેથી તેવું ખોરેહ મેલ-
વવા સારું દેવતી મોરાદ મુજબ ચાલનાર મક્કર બરેલા અફરાસીઆએ
ધણી મેહેનત કીધી હતી. એ વિષે દીનમાં (યાને પાક અવસ્તા મધે)
આએ રીતતું એઆંન આવેલું છે કે:—

“તુંકી અફરાસીઆએ ફરંકર્દે* દરીયામાંથી ગુજર કરી જવા સારું
એક, બે, અને ત્રણ મરતમે પુર્વેર્ગે દરજ્જાના જરયોસ્ત રપેતમાંનને
મલનાર ખોરેહ મેલવવા વિષે મોરાદ માંગી હતી, કે ધરાંન શહેરના
[એર્ધન] જન્મેલા પુર્વેર્ગ લોકો અને વગર જન્મેલામાં જે અશો જરયોસ્ત
છે, તેના જેવું ખોરેહ તેને મહે; પણ ખોરેહ તેને નહીં મહ્યું.”

* ઉપલા અવસ્તામાં જણાવેલા “વાફરકરા” દરીયાને પેહલવી પુસ્તકમાં
“ફ રાંકરદ” નામથી લખે છે.—તરજુમો કરનાર.

એ સિવાય પેગમ્બર સાહેબ અથો જરથોસ્તને જન્મવાની અગમ-
ચેતી ઇરાંનના યુજેર્ગ પાદશાહો, જેવા કે કાઉશ તથા કેખોશરોને
પણ થયલી હતી જે વિષેના ઇસારા દસ્તાતીર અને અંગરંધહાથ
નાંમાં મધે આવેલા છે, તે હમો અત્રે પ્રગટ કરીએ છીએ—

[ઇસારો પેહલો—દસાતીર કેતાબનો.]

૨૬. ફરશીમ જેહાબ કાફે તનારખ હીસોર કે હર મસુદ
મજહાએ ફા હવાદ. ફરદીન જેહાંનરા બલોહરાતખ રપાર કે ફરે
ઈજલી બા ઉસ્ત.

૨૭. વ હજતનારખ ફરપુરી હાયદ ફર કતુન કમ હીમાજ
હરફર જીશુર હર રાનક હર તુશ હાયદ વ અજ લોહરાતખ પુરી
આયદ ખુખ દર હનગામે ઉ પેગમ્બર ખોઝારગ જરથોસ્ત આયદ.

૨૮. વ હર તમે હર સરસીદ વ ફરનીદ પામદ વ નામે ઉ
પાર ખીદ વ અપરખીદ બાસદ.

[ઉપલી ફારસી એબારતનો તરજુમો.]

“ ૨૬. નીચેની જેહાંન તું (કેખોશરો) લોહોરાસપને હવાલે કર;
કેમકે ખોદાએતાલાતું નુર તેના ઉપર છે.

“ ૨૭. અને લોહોરાસપને ત્યાં એક લાયકી બરેલો ખેટા (જાણતારખ)
પેદા થશે, તેના વખતમાં યુજેર્ગ પેગમ્બર જરથોસ્ત (દીન લઈ આવશે.)

“ ૨૮. અને તે (પેગમ્બર જરથોસ્ત) પોતાની કેતાબ બેદમાં તથા
ખોદલી રીતે લખેલી લાવશે. ”

[ઇસારો ખીલો—અંગરંધહાથ નાંખાનો.]

અનાન ચુન સોરખ ઉરા બે પૈમુદ

હમે કાઉશ વ કૈખુશરો બે મૈલુદ

[ઉપલી ફારસી એબારતનો તરજુમો.]

“ તેને, (યાને પેગમ્બર જરથોસ્તને) પેદા થવા વિષેનો એક એહ-
વાલ (કબેઆંની પાદશાહ) કાઉશ તથા કેખોશરોએ આલમના લોકોને
બહેર કસેલો હતો. ”

અશે જરથોશ્તની ખોદાઈ શકિતઓ.

મોજેજો પેહેલો—પેગમ્બર જરથોશ્તને

જન્મતી વખતે હસવાનો.

જ્યારે પેલી નેકનામ ઓરતનાં હમેલને નવ માસ પુરા થયા ત્યારે તેણીએ પોતાનાં સઘલાં કામની તૈયારી કરી રાખી, અને તેને ફરજાંદ આવવાનો વખત નજદીક પોંહ્યો ત્યારે તેની નજદીક તેના ખેસાવંદો હાજર થયાં; તેઓ મધેથી અજમાએસ વાળી ઓરતોને ચુટી કહાડીને તેની મોહાફેજત તથા મદદ કરવા સાડ તેની હજુ-રમાં રાખી હતી; અને પડોશની ખીજી ઓરતો, જે તેની આગલ બેઠેલી હતી, તેનીચ અને મક્કર ભરેલીઓ હતી. જ્યારે ખાંમદાદનો વખત થયો ત્યારે મોખારક કદમનો જરથોશ્ત માયને પેટે પેદા થયો* અને જન્મતાંને વાર હસ્યો. તેના હસવાથી તે મહાંન રોશની ભરેલું થયું. તેની કીર્તી તથા ખુબી અને હસવાનાં કાંમથી તેના ખાપને ઘણી અચરતી ઉપજી; કેમકે આએ બેટા સીવાય સર્વ કોઈ માયને પેટે રકતાં પેદા થાય છે. તેથી તેણે (યાને પૌરુશરુપે) જાણ્યું કે એ યજ્ઞાંની તરફનું ખોરેહ છે, અને (એવાજ વિચારથી) તેણે તેનું નામ જરથોશ્ત કરીને રાખ્યું, અને પેલા ખોઆબની તાખીર કહેનાર શખ્સનું સઘલુ ખોલવું ખરું હતું. જરથોશ્તના હસવાથી તથા તેના રોશની ભરેલા ચેહરાથી, તેની માયની આગલ હાજર રેહનાર પેલી ખુરી સોચના વાળી ઓરતોને અદેખાઈ, ગમ, અને ફીકર પેદા થઈ, અને તેથી તેણીઓ કહેવી લાગી કે આવી ખુબી ભરેલો

* આપણા પેગમ્બર જરથોશ્ત ઈરાનના પાદશાહ લોહુશરપની પાદશાહીના ૧૧૦ માં વર્ષની આખરીએ રોજ ૬ હો અને માહ ૧ લો ફર્વરદીન (એટલે ખોરદાદસાલ) ને દીવસે જન્મ્યા હતા, એવું આપણી દીનની પેહેલવી તથા ફારસી ભાષાની કેતાબોમાં લખેલું છે.—તરજુમો કરનાર.

ખેટો દુનિયામાં પેઢા થયેલો કોઇએ દીઠો નથી, તથા કોઇના સાંભળ્યામાં પણ આવ્યો નથી; માટે તેનાથી આ દુનિયામાં શું નીપજશે તે વિષે તેણીઓને મોટી ધારતી છે. જ્યારે જરથોસ્તને હસવાની તથા તેની ખુબીની ખીનાં આખાં શેહેરમાં પ્રસિદ્ધ થઇ ત્યારે જે લોકો નાપાક અને ખુરો મજહૂબ પાલનારા હતા તેઓના જાન ઉપર આવે હસવું એક જખમ તરીકે થઇ પડ્યું. તે વેળાએ ઘણાક જાદુગર (યાને ઠગારા તથા ખુતપરસ્ત) લોકો (તે શેહેરમાં) વસતા હતા, જેઓનું જાદુઈ (યાને ઠગાઈ તથા ફરેખ) સિવાય ખીજું કશું કામ નહીં હતું. તેઓના જીવ ઉપર અશો જરથોસ્તને જન્મ્યાની ખબર ગોચા એક બલતી મસાલ થઇ પડી હતી, અને તેથી તેઓનું દીવ ચેરાગની માફક બલતું હતું. તે લોકો બોલવા લાગ્યાં કે તેઓની ઉપર આ (જરથોસ્તનું જન્મવું) એક આફત તથા પીડા તરીકે થઇ પડ્યું છે; માટે તે (જરથોસ્તને) આ દુનિયામાંથી નાબુદ કરવો જોઈએ. *

મોજેજો ખીજો—પેગમ્બર જરથોસ્તની બચગીનો—

દોરાંસરૂન પાદશાહનાં જખમથી બચવા વિષેનો.

તે વેળાએ (ત્યાં) દોરાંસરૂન નાંમનો એક પાદશાહ હતો, તે ગુમરાહ અને જાદુગર (યાને ખુતપરસ્ત તથા મઝ્ઝરબાજ) લોકોનો સરદાર હતો. તેને જરથોસ્ત વિષે આગમચથી ખબર હતી કે દુનિયામાં તે (યાને જરથોસ્ત) પેઢા થશે ત્યારે આલમ મધેથી જાદુઈનો નાશ થશે, અને સઘલા જાદુગર તથા બદકાર લોકોને હલાક તથા રૂસવા કરશે, અને એક પવિત્ર દીનને જાહેર કરશે અને પાક લોકો તે દીન તેનાથી કબુલ કરશે, અને તેનો મરતબો ખોરશે-દની ખરોખરનો થઇ પડશે તે પાદશાહે જ્યારે જરથોસ્તને જન્મ્યાની

* પેગમ્બર અશો જરથોસ્ત જન્મતી વેળાએ હરથો તે વિષેનો હેવાલ જીનકહ અને તે વગેરે ખીજ પેહેલવી કેતાબોમાં આવેલો છે.—તરજુમો કરનાર.

ખખર શાંભલી ત્યારે તખ્ત ઉપર તેનો ચેહેરો જરદ થઈ ગયો, અને તુરત તે ઘોડા ઉપર સવાર થઈને પૌરૂશસ્પનાં મકાનની તરફ આવ્યો, અને પેલાં દુધમળ બચ્ચાંનાં ખીછાંનાં આગલ ગયો. ત્યાં જેમ તે પાદશાહ બાણુતો હતો તેમ તેણે તેનો ચેહેરો બાહારની મીસાલે ખીલેલી તથા તે ઉપર ખોદાઈ નુર ચલકતું હતું તે જોયું, તેથી પાદશાહનાં મોહડાંને રંગ ઘાસના જેવો જરદ થયો, અને તેણે ફરમાવ્યું તેથી જરથોશ્તને પારણાં માંહેથી બાહર કહાડયો, અને પોતાની ધારતી મટાડવાને સાડું તેજ વેળા પેલા નાપાક પાદશાહે જરથોશ્તને મારવાના વિચારથી એક તેજ ભરેલું ધારવાળું ખંજર હાથમાં પકડયું, તેજ વેળા (તેના) બનની નજેહબાની કરનાર પાક ખોદાતાલાના હુકમથી તેનો (દોરાસડનનો) હાથ અકડી ગયો અને તેનું શરીર એટલું તો દરદ કરવા લાગુ કે, તે મરવાતોલ થઈ પડ્યો. તેથી તે દરદમંદ થયેલો પાદશાહ નીરાશ થઈને જરથોશ્તના ખીછાંનાં આગલથી દુર થયો, અને આએ બનાવથી સમ્રાટ બહુગર (યાને મક્કરબાજ) લોકો ઘણા હેરાંન તથા નબલા થઈ પડ્યા. અને (પોતાના) પાદશાહને આબરી પડવાના સળબથી તેઓ તે પાદશાહના ફરમાવ્યા મુજબ દુઃખી દીલ સાથે ત્યાંથી પાછા ફર્યા.*

[શાએર લખે છે કે:—જેનો નીજેહબાન અને મદદગાર પાક મજદાં હોય તેને કોઈમી રીતની પુરાઈ પોંદવી શકે નહીં.]

મોજેને ત્રીજો—પેગમ્બર જરથોશ્તને ચેહ મધેથી બચવાનો.

એ પછી બહુગર (યાને બદ મનશનીના ગુમરાહ લોકો) માં મોટી ફીકર પેદા થઈ, અને તેથી તેઓ પૌરૂશસ્પની પાસેથી જરથોશ્તને જંગલની તરફ લઈ ગયા, અને ત્યાં બાલવાનાં લાકડાંનો

---

* આએ મોજેનના મલના હવાલ દીનકઈ અને તે વગેરે ખીજ પેહેલવી કેતાઓ ગધે આવેલો છે.—તરજુમા કરનાર.

એક ઢગલો કરીને તેની અંદર નફતેલ તથા ગંધક નાંખીને તે કાઠીના ઢગલાને આતશથી સલગાવ્યો, અને તેની અંદર જરથોશ્તને નાંખ્યો. પણ ખોદાએતાલાનાં ફ-તેહમંદ ફરમાન મુજબ તે આતશની ચેહથી તેને કસો આસેળ નહીં પોંદુર્યો, અને તે બહતો આતશ (તેની આગત્ર) પાંણીની મીસાલે યઈ પડ્યો, અને તે મધે જરથોશ્તને ઉંઘ આવી. પેલા દોઝખી લોકોએ અશો જરથોશ્તને આતશમાં નાંખીને તે વિપેની ખુશ ખળર દોરાંસરૂનને પોંદુર્યાડી, અને તેને કહ્યું કે આપણને છુડું ચાહનારનું બખત બરગશ્તે થાય કેમકે હુમોએ એક મોટો આતશ સલગાવીને તે મધે જરથોશ્તને ખાલી નાંખ્યો. જ્યારે જરથોશ્તની મેહુરગાંન માએને આએ ખળર પડી ત્યારે તે એક દેવાનાં માંણસની પેઠે પેલા જાદુગરોએ જંગલમાં સલગાવેલા આતશ આગલ દોડતી ગઈ, જ્યાં તેણીએ પોતાનાં ફરજંદનો ચેહરો જોયો કે જે ઉપર શુકર તથા બ્રેસ્પતી (સેતારા)ની મીસાલે પેગમ્બરી નુર ચલકતું હતું, તે (જેવા) થી તેનું હીલ ઘણું મધન થયું, અને તેજ વેળાએ જરથોશ્તને પોતાની ગોદમાં લેઈને તેનાં મોહડાં ઉપર ઘણાએક ખોસા દીધા, અને તેને ખેમાલુમ રીતે પોતાને ઘર લઈ ગઈ.*

શાઅર કહે છે કે:—તેને મોખદાંન મોખેદ આએ તરેહથી કેહવા લાગે કે દુનિયાં ખુરા લોકોથી ખાલી નથી; પણ ફતેહમંદ ખોદાએતાલા પવિત્ર તથા નેક લોકોને ફ-તેહ બક્ષે છે. અને તે ખરો ન્યાયાધીશ સચાઈને નીજેહખાંન છે, માટે તુંને સાચવટથી રેહવું બેહતર છે.]

મોજેજો એ:થે:—પેગમ્બર જરથોશ્તને ગાયનાં ગોત્રાળાં મધેથી બચવાનો.

પેગમ્બર જરથોશ્તની ઉપર આતશે કસી અસર નહીં કીધી

---

* આ ઉપર લખી જણાવેલા મોજેજનું વર્ગન હીનકર્દ અને તે વગેરે ખીજ પેહેલવી કતાઓમાં આવેલું છે.—તરજુમો કરનાર.

તથા તેની માય ત્યાંથી તેને વગર ધારતીએ આસાંનીથી લઈ ગઈ તે વિષેની છુપી વાત (આલમમાં) બહાર ધઈ. તેથી પેલા બદ કર-
તુકના મરદો તથા ચોરોએ તેઓનાં ખુરાં ખાંદાનને ખવાસ
ખીજી મરતો બતલાવ્યો, અને જરથોશ્તને મારી નાખવા સારૂ
એક જુદો ઇલાજ શોધી કહાડ્યો, અને તે દુધમળ બચાંને પેલા
ગુમરાહ લોકોના સરદાર દોરાંસરૂન પાદશાહના હોકમથી તેઓ લઈ
ગયા, અને તેને ગાયોના ટોળાંને આવબાવ કરવાની એક સાંકડી
ગલીમાં બેજતનથી નાંખ્યું કે તે રસ્તેથી ગાયો તેની ઉપરથી ચાલી
જઈને તેને કચડી નાંખે. જ્યારે ગાયોનું ટોળું રસ્તા ઉપર આવ્યું
ત્યારે તેમાંની એક ગાય, જે સર્વેથી કદાવર તથા કૌવતમંદ હતી,
તે ખીજી ગાયોની આગમચ પેલાં ખુબસુરત બચાંની આગલ તેની
માથાળુ માથની મોઆફેક દોડતી આવી, અને ખોદાએતાલાના
નામની બરછતથી તે ગાયે પોતાનાં ચારે પગની વચમાં તે બચાંને
સારી જતનથી રાખ્યું, અને કોઈખી ગાયને તેની આગલ આવવા
અને તેનાથી તેને કસી ઈબ્બ પોંહોચવા નહી દીધી. જો કોઈ ગાય તે
તરફ આવવા જતી તો તેની તરફ કાન ઊંચા કરતી, જેથી તે સીધે
રસ્તે ચાલી જતી. એ તરેહથી સઘલી ગાયો તે રસ્તા ઉપર ચાલી
ગઈ, ત્યાં સુધી પેલી ગાય પોતાની જગો ઉપરથી જરા ખસી નહીં,
અને સેવટે તે ગોવાળાંની પુઠે પોતે ગઈ. જરથોશ્તની મેહુરખાંન
માથને તેનાં ખ્યારાં ફરજાંદની ખોદ કહાડતાં પેલી ગાયોની આંમ-
દરફતના રસ્તા ઉપર તેને નાંખવા વિષેની ખબર પડી, તેવીજ તે
જલદીથી ત્યાં આવી, અને તે બુબર્ગવારને ત્યાંથી ઉંચકીને પોતાની
ગોદમાં લીધો. એ પછી ઘણીએક શુકર ગુબરી કરીને તેને જલદીથી
પોતાનાં મકાનની તરફ લઈ ગઈ, અને પોતાનાં દરદમંદ દીલથી
પેલા ગુનેહગાર વગર દીનના ટોળા ઉપર બદ દોઆ કીધી. *

* આપણાં સાદેક પેગમ્બરનો ઉપસો મોબેન્ને દીનકદ તથા તે
વગેરે ખીજી પેદેલવી કૈતામોમાં નોંચાયેલો છે.—તરબુએ કરનાર.

[શાએર નસીલત કરે છે ૩:—આવી રીતનું કામ કરવાને તે ખુબ્બેગં ખોદાએતાલા શક્તિવાન છે; માટે તે સારેબને તું તારા રાહનુમા તરીકે ગણુ, અને બંને જોહાનની ઉમેદ તું તે સાહેબથી રાખ. તેના વગર ખીજો કોઇ તારી ફરીઆદે પોંદચનાર નથી]

મોજેજો પાંચમે—પેગમ્બર જરથોશ્તને ઘોડાઓના ટોળાંમાંથી બચવાનો.

જ્યારે જરથોશ્તને ગાયના કદમથી બચવાની રાધા તેના અંદા-
મને કેઠબી રીતની ઈજા નહી પોંહોંચવા વિષેની ખબર પેલા નીચ
તોખમના પાદશાહ દોરાંસરૂનને થઈ, ત્યારે આજે ખબર તેના જાન
ઉપર એક જખમ તરીકે થઈ પડી. તેથી તેણે ખબર કહાડીને જર-
થોશ્તને ઘોડાઓને આવજા કરવાના એક તાંગ રસ્તા ઉપર નખાવ્યો,
કે તે જગોએથી જે વેળાએ ઘોડાઓનું ટોળું જાય તે વેળા તેઓનાં
કદમ હેઠલ તે કચડાઈને મરણ પાંમે. પણ તે જગોએ જ્યારે ઘોડા-
ઓનું ટોળું આવ્યું ત્યારે પાક દાદારનાં હોકમથી એક ઘોડી સર્વથી
પેહેલાં જરથોશ્તની આગલ આવીને હોમાએ * જાનવરની મીસાલે
તે ખુબ્બેગી ભરેલાં દુધમળ બચ્યાં ઉપર પોતાનો સાહો નાંખી
ઉભી રહી, જેથી જરથોશ્તને પેલા ઘોડાઓથી કસો આસેબ નહી
પોંહોંચ્યો. આજે કઠંગી જગ્યા કે જ્યાં હીમતવાન મરદોનું દીલ
ધાસતી ભરેલું થાય, ત્યાં જરથોશ્તને નાંખવા વિષેની ખબર તેની
માથ દોગદોને પડી, તેજ વેળા તે (ઓરત) દુઃખ ભરેલાં
દીલથી પોતાનાં પ્યારાં ફરજંદની આગલ આવી, અને ઘોડાઓથી
જરથોશ્તનાં બદનને કોઈબી રીતે એલજામ નહીં પોંહોંચેલો જોવાથી
પાક ખોદાએતાલાની જનાબમાં ઘણીએક શુકરશુબરી કરીને

* “ હોમાએ ” એક પરંદા જાનવરનું નામ છે, અને કિર્ગીઝ પ્રાંતની તવારીખ લખનારાઓ એ જાનવરના સહ્યાને મોખારક ફાલ તરીકે લખી ગયા છે.—તરજુમે ફરનાર.

તેને પોતાના મકાન ઉપર લઈ ગઈ; પણ રાત દહાડો તાંબૂને તેના હાથની ફીકર રેહતી હતી.*

(શાએર કહે છે કે:—જેની ચારી ચઢાં કરે તેને બદકાર મરદો તથા એરતો શું કરી શકવાનાં હતાં? જે તારી સામે એક લાખ દેવ લોકો કીનાથી આવે, અને ત્યાં તુ પાક દાદરનાં નામની યાદ કરશે તો તેમાં એવી તો ખુબી છે કે ફક્ત તે સાહેબનાં મે.આરક નામથી તે સપ્તાઓ તારી આગલથી બરતરફ થશે, અને તે પાક જોદાએતાલાનાં નામની ધારતી પુરા લોકોને દુઃખી કરશે.)

મોજેજો છડો--પેગમ્બર જરથોશ્તને વડ્ડોથી બચવા વિષેનો.

જ્યારે પેલા પલીહ ખુનીઆહના દોરાંસરૂને ગાયો તથા ઘોડાઓથી જરથોશ્તને કોઈ ખી રીતની ઈજ પોંડોંચેલી લીટી નહી, ત્યારે તેણે બહુ ઠેકે જરથોશ્તને મદદગાર પાક ચઢાં છે, તેથી એ ઈલાજે તેને લાગુ પડતા નથી. એ પછી તેણે વિચાર કરીને ફરમાવ્યું કે, બળર કહાડીને વડ્ડોનાં જે મકાનમાં તેઓનાં બચ્ચાંઓનું રહેઠાણ હોય ત્યાં તે બચ્ચાંઓને મારી નાંખીને તેઓની જગાએ જરથોશ્તને મેલી આવે કે જ્યારે ફાડી ખાનારાં વડ્ડો પહાડની તરફથી આવશે, અને તેઓ પોતાનાં બચ્ચાંઓને મારેલાં જશે, ત્યારે તેઓ ધુસ્સાથી જરથોશ્તના બહનને ચીરી નાખશે, અને તેને આઈ જશે. દોરાંસરૂને ફરમાવેલા હોકમ મુજબ વડ્ડનાં બચ્ચાંઓને મારીને ત્યાં જરથોશ્તને મેલવામાં આવ્યો.

[શાએર કહે છે કે:—હવે ૭ (નીચે લખી જણાવેલી આખત ઉપરથી) ઈરાકને પેદા કરનાર સાહેબની કુદરત ઉપર ધ્યાન પોંડ્યાડ અને તે માહેબની હમેશ દાદો રાં.]

* પેગમ્બર જરથોશ્તના ઉપસા મોજેજનું બેયાન દીનકર્દ કતાબનાં સાતમાં દફતર મધે આવેલું છે. એ પુરાંણી કેતાબનો બનાવનાર આગે મોજેજની દફીકત લખતી વખતે જણાવે છે કે એ ખીના તેણે અવસ્તાના કબ્રો ઉપરથી દીનકર્દ કેતાબમાં લખાડ કીધી છે. —તરજુમો કરનાર.

જ્યારે પેલાં વરૂઓ પહાડ આગલથી પોતાની જગો ઉપર આવી પોંદ્યાં, અને તેઓએ પોતાનાં સઘલાં બચ્ચાંઓને ખોહારી સાથે મુવેલાં દીઠાં, તથા એક (આદમીનાં) બચ્ચાંને ત્યાં રડતું પડેલું જોયું ત્યારે તે વરૂઓએ કીનાં ભરેલાં દીલથી તે બચ્ચાંની તરફ તેને મારીને ખાઈ જવા સાડું ધસારો કીધો; પણ ખોદાએતાલાના હોકમથી પેલાં વરૂઓના હાથ પગ તેજ વેળા અકડી ગયા તથા તેઓનું મોહડું બંધ થઈ ગયું, અને તેઓએ દોડવા સાડું જે માંઈ કોશેશ કીધી તે વ્યર્થ ગઈ, અને મોખારક જરથોશ્તને કસી ઇબ્ન પોહોચી નહી. જેમ એક પાદશાહને ધાસ્તી ભરેલો જોવાથી તેનું લશકર વધારે ધાસ્તી ખાય તેમ પેલાં વરૂઓને સુસ્ત થયલાં જોઈને ખીબ્ન ક્ષાડી ખાનારાં જાનવરોખી અટકી ગયાં, અને ખોદાએતાલાનાં હોકમથી તે કીના ભરેલાં જાનવરો જરથોશ્તની આગલ તેની દાઈ તરીકે બેસી રહ્યાં. *

[શ એર કહે છે કે:—ખુબેર્ગ ખોદાએતાલા આવી રીતનું ધાંમ કરી શકે છે કે કીના ભરેલાં વરૂઓનાં દીલને માયાવંતાં કરે છે; માટે તુંને સમ્મવર છે કે તે સાહેબનું નામ તું પોતાની જગ્યાં ઉપર દંભેશ રાખે ને.]

પેલાં વરૂઓને જરથોશ્તની આગલ આવ્યાને એક કલાક થયા પછી પહાડ ઉપરથી એકાએક બે બકરાં † ખુબેર્ગી ભરેલાં જરથોશ્તની નજદીક આવ્યાં, અને તે બકરાંઓએ પોતાનાં દુધ ભરેલાં થાન અશો જરથોશ્તનાં મોહડાંમાં સુકવ્યાં.

* આ મોજેજનું બેયાં દીનકર્દ કેનાબમ આવેલું છે. એ દસ્તાન દીનકર્દના બનાવનારે પોતાનાં પુસ્તક મંત્રે અવસ્તાના આધાર ઉપરથી લખીય, એવું તેણે ખીનાની શરૂઆતમાં જણાવેલું છે.—તરજુમે કરનાર.

† આ બકરાંઓ વિષે દીનકર્દ કેનાબમાં લખે છે કે તે સરોપ યજ્ઞ તથા બલમન અમશાસ્પંદ હતા, અને તેઓ પોતે ગોસ્પદોનાં રૂપથી ત્યાં આગ્યા હતા.—તરજુમે કરનાર.

[શાએર કહે છે કે:—લર અને બકરાં એ બંધને એક જગ્યાએ ઢાંધાએ જોયાં નથી; પણ પાક યજ્ઞદાની મેહરખાનીથી એવો અચરતી ભરેલો બનાવ બન્યો હતો.]

તે બકરાંઓને વરૂઓથી કશી ઇંજ પોંહોંચી નહીં, અને સાંજથી તે ખીજ દહાડાની ખાંમદાદ થાય ત્યાં લગી પેલાં બકરાંઓએ, વખતે વખત, જરથોસ્તને (પોતાનાં થાનની મારફતે) દુધ પાયા કીધું. ખીજે દહાડે, જ્યારે ખોરથોદ તલુ થયો ત્યારે, જરથોસ્તની માથ પોતાનાં ફરજદની ખોલ કરતી જંગલમાં પેલા પહાડ આગલ આવી પોંહોંતી. * ત્યાં પોતાનાં બચ્ચાંની આગલ પેલાં વરૂ તથા બકરાંઓનો મેલાવડો જોયાથી તેણીને અચરતી ઉપજી, અને તેનાં ખ્યારાં ફરજદને વરૂથી ઇંજ પોંહોંચવા વિષે તેનાં હીલમાં જે વસ-વસો ઉત્પન્ન થયો હતો તે મટી ગયો. આએ વેળાએ દોગદોએ પોતાનું શર ખાક ઉપર નાંખીને પાક યજ્ઞદાની દરગાહમાં શુકર-ગુંજરી કીધી કે—“અથ પાક દાદાર! તુંએ આવી ખુજેર્ગી ભરેલો ઘેટો મને આપ્યો, અને તેનો બચાવ ખુરા લોકોથી તેં કીધો તથા તેને ફાડી ખાનારાં જનવરોથી તેં બચાવ્યો. આ તથા પેલી જેહાન-માં તું પોતે એકજ છે, તારી મીસાલનો ખીજે કોઈ નથી, માટે દુનિયામાં સર્વ કોઈને તારી પરસ્તેશ કરવી સજાવાર છે.” એ પછી દોગદો પોતાનાં ફરજદને ત્યાંથી ઉઠાવીને પોતાનાં મકાં ઉપર લઈ ગઈ. જરથોસ્તને વરૂઓથી કસી ઇંજ નહીં પોંહોંચી અને તે ઘાતકી જનવરોની આગલથી તેને ઇંજ તથા આસાની સાથે પાછો લાવવા વિષેની ખબર સઘલા જાહુગર લોકોને થઈ, ત્યારે તેઓએ વળી એક સલા ભરીને ત્યાં તરેહવાર હીલ્લા તથા મક્કર ભરેલી વાતો કરવા

---

* આએ બાબત દીનકર્દ ઉતાપમાં આવેલી છે, ત્યાં જરથોસ્તની માથ દોગદોને વરૂઓનાં મકાંની ખબર તથા તેણીને વગર ધાસતીએ ત્યાં જવા વિષેની ખેશારત ગેખી યજ્ઞદોથી મલી હતી એવું તે દક્ષતર મધે અવસ્તાનાં આધાર ઉપરથી જણાવેલું છે.—તરજુમો કરનાર,

લાગ્યા. અને તેઓ બોલવા લાગ્યા કે આપણી ઉપર આ તસ્દી વધી પડી છે તેનો નીવેડો કોઈબી તરેહથી આવે એવું હીસતું નથી; માટે આપણે ક્ષાવી શકશું કે નહીં ? આ સવાલનો જવાબ તે મજલેસમાંથી બોરાંતરૂશ નાંમનો એક શખ્સ, જે બાદુગરો વચ્ચે બોટો દરબજો ધરાવતો હતો, તેણે આવી રીતે વાલ્યો કે “તમે જે આ ઘોષાટ કરો છો તે સઘલો ફોકટ છે; કેમકે જરથોસ્ત વિષે મારી શકિત પ્રમાણે મેં જેટલી વાકેફગારી મેલવી છે તે ઉપરથી હું બાણું છું કે તેનો નેગેહબાંન તથા તેને દરેક આફતમાંથી બચાવનારો યજ્ઞદાં છે. અને બહુમન અમશાસ્પંદ તેને બોહાએતાલાની નજદીક લઈ જનાર છે, અને તે આલમનો સરદાર તેને તમામ દુનિયાઈ તથા મીનોઈ આલમના ભેદથી ખબર આપીને પોતાની હજુરથી ખલક ઉપર પેગમ્બર કરીને મોકલનાર છે, તેની એક આદેલ પાઠશાહ ચારી તથા મદદ કરશે, અને તેની હીનને દુનિયાંમાં લોકો ઘણી કબુલ રાખશે, અને તેથી સઘલા બાદુગરોને ઘણી હાંણી પોંહિંચશે, તથા દેવ લોકોને તેઓની મોરહમાં નીષ્ફળ કરશે; માટે એવો શખ્સ કે જેની ઉપર કુદરતી તુર ઉતરેલું છે, તે આપણી કોઈબી તદબીરથી મરજી પાંમનાર નથી, તથા આપણી મોરહ કોઈબી રીતે હાંશેલ થનાર નથી.” આ વાતની ખબર પડવાથી જરથોસ્તના બાપ પૌરૂશરૂપે બોરાંતરૂશને જરથોસ્ત વિષે પુછ્યું કે—તેના સેતારાની આલ કેવી છે ? તેનાં સર ઉપર નેક તથા બદ વાતો શી રીતે શુજરશે ? અને જન્મતી વેળાએ હસ્યો તેથી શું કાયદો અથવા ગેરકાયદો થશે ? તે વિષે તું બાણુતો હોય તેથી મને વાકેફ કર. તેનો ઉત્તર બોરાંતરૂશે આ તરેહથી વાલ્યો કે “તારા બેટાનાં તાલે ઉપર સઘલા નેક સેતારાઓની દ્રષ્ટિ પડેલી છે, તેથી દુનિયાંમાં તે મોટી બુન્નેર્ગી ભોગવશે, તથા તારો બેટો બોહાએતાલાના હોકમથી તમામ ખલકનાં લોકોને મેફીની તરફ રેહેનુમાઈ કરશે. સઘલા

અવસ્તા તેના અર્થ સાથે દુનિયામાં જાહેર કરશે. પુરા લોકોને આ દુનિયાની સપાટી ઉપરથી નાબુદ કરશે, અને જાદુ તથા જાદુઈને માનનારાઓનો અંત આવશે, પાદશાહ ગુસ્તાવ તેની દીનને કબુલ કરશે, અને તેને તે પાદશાહ પોતાનાં ખરાં હેતુથી આહ્વે.” આએ વાત સાંભળીને જરથોશ્તનો આપ પૌરુષરૂપ પોતાના બેટાનાં કાંમ વિષે ઘણા ખુશ થયો. તે વેળા (એ શેહેરમાં) બારજન-કરસ નાંમનો એક ખુદા પરહેજગાર અક્કલમંદ મરદ રહેતો હતો તે શખ્સ મોરગને બાંગ દેવાના (યાને પાછલી રાતનાં) વખત ઉપર પૌરુષરૂપનાં ઘર આગલ આવ્યો, અને તેને અરજ કીધી કે— “રાશન ચેહરાના જરથોશ્તને તું મને આપ, હું તેને ઘણાક ખ્યાર તથા મોહોમત અને ઘણીક હોરમત સાથે પાલીશ. અને સઘલી આફતોથી મારી આંખની મીસાલે હું તેની જાલવણી કરશ.” તે ઉપરથી પૌરુષરૂપે પોતાના બેટાને તે ખુદાને સ્વાધીન કીધો. (પેગમ્બર) જરથોશ્તની ઉંમર સાત વર્ષની થઈ ત્યાં સુધી ખુજેર્ગ હકતાલાની બક્ષેશથી તેની તબીબત ઘણી સુખાકારી સાથે રહેલી હતી.*

પેગમ્બર જરથોશ્તની સાત વર્ષ પછીની

ઉંમરનો એહવાલ.

જ્યારે જરથોશ્તની ઉંમર પુરાં સાત વર્ષની થઈ ત્યારથી તેનું સઘણું ધક-ધ્યાન પાક ઠાઠારની તરફ લાગેલું હતું. એ સુદતમાં બોરાંતરૂશ તથા દોરાંસદોખ એ બંધે જણાં જરથોશ્તનાં મકાંન મધે તેની નજદીક આવ્યા કે જાદુઈના અખતરાઓ કરીને તેનાં દીલને ધાસ્તી ભરેલું કરે, અને એવા વિચારથી તે મકાંનમાં તેઓએ પોતાની ઠગાઈથી ઘણીએક ચુકતીઓ કરીને ખીટીક તથા ધાસ્તી ભરેલા દેખાવો બતાવ્યા, જેથી તે ઘરમાંના લોકો ધાસ્તી ખાઈને ત્યાંથી નાસી ગયા; પણ જરથોશ્તનું દીલ કોઈબી તરફથી

---

* આ સઘણો એહવાલ દીનકર્દ કંતબના સાતમાં દફતર મધે આવેલો છે. —તરજુમા કરનાર.

ધાસ્તી ભરેલું નહીં થયું, અને તે પોતાની જગ્યા ઉપરથી જરા ખીસ્યો નહીં; કેમકે જાદુગરોની આ મક્કર ભરેલી કિયાની વેળાએ પાક જોદાએતાલા તેનો નેગેહમાંન છે એવું તે રોશન સ્વાંનનો જરથોસ્ત પોતે જાણતો હતો. જ્યારે પેલા મુજ જાદુગરોએ તેઓનાં કામની ખરાબ અસર જરથોસ્ત ઉપર થયેલી નહીં જોઈ, ત્યારે તેઓ નાઉમેદ અને દુઃખી દીલ સાથે તે મકાન મધેથી પાછા ફર્યા.

જરથોસ્તને બચપણમાં આબરી પડવાના વખતનો મોજેબો.

એ પછી થોડી મુદતે જરથોસ્ત આબરી પડ્યો તેથી તેના મિત્રોને ઉદાસી પેદા થઈ. તે ખબર પેલા નજસ જાદુગરોને પડ્યાથી તેઓના સરદાર બોરાંતરેશે છુપી રીતે દગલબાણથી તરેહવાર દવાઓ એકઠી કરીને તેઓની મેલવણી* . . . કીધી, અને તે આલુદગી ભરેલી દવાથી પાક દીનના જરથોસ્તને ખરાબી પોહોંચાડવાની ધારણા રાખીને તે સચાઈના પાદશાહની આગલ આવી તેને કેહવા લાગે કે, “આ દવા તુંને ખાવી જોઈએ કે તેથી તારું દરદ મટી જાય, અને તુંને આરામ થાય.” પણ જોદાએતાલાના હોકમથી અશો જરથોસ્ત સારી તરેહથી જાણતો હતો કે તે દવા જાંનને હુલાકી પોહોંચાડનારી તથા જોદાની ખલકને નહીં આપવા જોગ છે. તેથી તેણે પેલા નાપાક દીનના શખ્સ પાસેથી પેલી દવા લઈને ઢોરી નાંખી, અને સેવટે તેને કહ્યું કે—“એ રીમન દગાબાજ! તારી લાવેલી આ દવાની મેલવણી તેં નાપાક પાંણીથી કરેલી છે; માટે તે મને કામ લાગવા જોગ નથી. તું એ અને ખીણ જે કાંઈ દગલબાણ કરશે તે સધળું જોદા-તાલાની બક્ષેશથી મને માલમ પડશે, અને પેલો એક જોદાએતાલા કે જેના હોકમથી દુનિયાં પેદા થઈ છે, અને તેના હોકમથીજ સર્વે

* આ ઠેકાણે એકસ નજસાત જેનો જાદુગરો ઉપયોગ કરે છે તેને જગતાં વાંધા ભરેલા શખ્સો હતા તે દુર કીધા છે.—ન. ફ. ખો.

બીજો હુયાતી લોગવે છે તથા મરણ પામે છે, તે સાહેબ તારાં મક્કરો વિષેની મને ચેતવણી આપનાર છે.”

પેગમ્બર જરથોસ્તને બદુગર લોકો સાથે થયલી તકરાર.

તે વેળા રચ શહેરમાં સઘલા બદુગર લોકો વસ્તા હતા; તેઓનું કામ બદુર્ધ સિવાય બીજું કંઈ હતું નહી, અને નાપાક દીનના દેવો* પૃથિવ ઉપર આવીને બદુગરો સાથે સંબંધ રાખતા હતા. તેથી તે બદકાર લોકો તેઓથી બદુ યાને કંગાઈ ભરેલી ક્રિયા શીખી જેમ હમણાં પાક ચજ્ઞાની સેતાએશ અને વખાણ કરવામાં આવે છે, તેમ તેઓ એહેરેમનની સ્તુતી કરતા હતા, અને આલમને પેદા કરનાર સાહેબને પીછાંબુવાથી ગાફેલ હતા. તે વખતપર પૌરૂશરૂપની તે મશહુર તરીકા ઉપર ચાલતો હતો. એક દહાડે જરથોસ્તના બાપ પૌરૂશરૂપે દોરાસૂઝન તથા બોરાતરૂશ અને તે સાથે બીજા કેટલા-એક મુખ્ય બદુગરોને જીઆફત આપીને ખાણું ખાવા સાડ પોતાના મકાનમાં બોલાવ્યા હતા. ત્યાં તેઓ ઉમદા ખાણુ ખાઈ રહ્યા પછી એક મીજલસ સમારીને બેઠેલા હતા, તે વેળા પૌરૂશરૂપે બોરાતરૂશને કહ્યું કે “હમણાં બદુર્ધનાં કામમાં તું ઘણો ખબરદાર અને હોશીયાર કેહવાય છે, માટે આ મીજલસના લોકોનુ દીલ ખુશ થાય તેવો તું એક ખેલ કરી બતલાવ.” આ સુખનો સાંભલીને જરથોસ્તે પોતાના બાપ પૌરૂશરૂપને કહ્યું કે “આવી રીતનું નાલાએક ખેલવું તમોને શોભા આપતું નથી; કેમકે બદુગર (યાને ધુતારા) લોકોનું મકાન હોઝખમાં છે, તેથી તમો જો બદુર્ધના ખેલને પસંદ કરશો તથા વાજખી તરીકાથી ઉલટા ચાલશો તો આખેરશ તમારું મકાન પણ ત્યાં થશે. માટે કુહરતના સાહેબ બોલાએતાલાએ પોતાની બલકને

---

* “દેવ” એ શેતાની બદ રૂઠને તથા આડે માર્ગે ચાલનાર યુમરાહ અને બદકાર આદમીને કહે છે.—તરબુમો કરનાર.

ખતલાં વંદી રાહ ઉપર તમે ચાલો.” એ ઉપરથી ખોરાંતરૂં શુભસાધી
 અશે. જરથોસ્તને કહ્યું કે “તું યુગો રહે, અને આવી રીતનું
 ફળુલી બરેહું મા ખોલ. સઘલી દુનિયાંના યુગેગો મધેથી મારી
 સાંભને આ તરેહથી ખોલવાની કોઈ મગદુર ધરાવતું નથી, ત્યારે
 તું અને તારો બાપ શું ખીસાદમાં છે કે તું આવી રીતે બેઅદખીથી
 મારો મરતબો પીછાંન્યા વગર મારી હજુરમાં નાલાએક રીતે
 બોલ્યો, અને મને અપમાન કીધું ? માટે (તારી આ ચાલને સાડે)
 આ શહેરમાં હું તુને ફળુઅત તથા રૂસવા કરીશ અને તારી ઉપર
 ખોટા બોહતાને મેલીને તુને આલમમાં બેઆખર કરીશ. તારું
 નામ આએ દુનિયાં મધેથી શુભ થજો, અને તારાં દીલને હરએજ
 ખુશી માં હોતી.” (આ ખોલવાના અવેજમાં) અશે જરથોસ્તે તેને
 એવો ઉત્તર વાલ્યો કે—“તારું ખોટાડું મારી ઉપર કદીખી અસર
 કરવાનું નથી, પણ તેને બદલે મારે સાડું જુહું બોલવાથી લોકોમાં
 તારું વજન હલકુ થશે, અને તારી ઇજત જશે, અને હું જે કાંઈ
 તારે વાસ્તે બોલીશ તે સર્વે સાચું બોલીશ તથા ખોદાઈ દલીલથી
 તકરાર કરીને તુંને આજેજ તથા રૂસવા કરીશ, અને ઇનસાફના
 ખાવંદ ખોદાએતાલાના હોકમથી તારાં સઘલાં કાંમેને હું તોડી
 નાંખીશ, અને તારા દાવાને હું રદ કરીશ.”

આ વાત સાંભલ્યાથી ત્યાં હાજર થયલા સઘલા બાદુગરો ઘણા
 અચરત થયા, અને ખોરાંતરૂં શરમીંદો પડીને દુઃખી દીલ સાથે
 પોતાને ઘર ગયો. ત્યાં તેને ગમથી તાપ ચઢી ને તેથી આબરી
 પડ્યો, અને તેનાં બચ્ચાં છોકરાંઓને તેની ફીકર તથા ધાસ્તી
 પેદા થઇ.

શરેહ.—આ ખીનાની શરઆતમાં જરથોસ્ત નામાંનો બનાવનાર
 અશે જરથોસ્તના બાપ પૌરુશસ્પ વિષે લખે છે કે તે દેવ પરસ્તીના
 મનદબ ઉપર ચાલતો હતો. પણ એ ખીના તેણે શા આધાર ઉપરથી

લખી છે તે વિષે ખાત્રી કરેલા દાખલાઓ આપણા જોવામાં આવતા નથી. મંથકારે પેહલવી પુસ્તક ઉપરથી પોતાનું પુસ્તક રચ્યું છે તે અસલ પેહલવી કેતાબ જે હાલમાં આપણી પાસે મોજુદ રહેલી દીનકર્દ કેતાબનું સાતમું દફતર હોય તો તેમાં પૌરુશરૂપ વિષે એવું કશું લખેલું નથી. આજે વાત ખરી છે કે રય શહેરના હાકેમ દોરાંસરૂન અને તેની સાથવાળા ખીજા ઓધેદારો સાથે જરથોસ્તના બાપ પૌરુશરૂપને વગ તથા દોસ્તી હતી. કેમકે તે વિષેનું બ્યાન દીનકર્દ કેતાબ અને તેમજ જરથોસ્ત નામાં મધે આવેલું છે. પણ તે ઉપરથી આપણા પેગમ્બરનો બાપ તે પાદશાહનો મજહબ પાલનો હતો એવું સાબત થતું નથી.

આપણા અશો પેગમ્બરનો બાપ પૌરુશરૂપ યજ્ઞદાં પરસ્ત હતો, અને તેણે ખીજા યજ્ઞદાં પરસ્ત લોકોની માફક પાક બોદાએતાલાની બંદગી કીધી હતી, તે વિષેની મોતેબર ગોવાહી યજ્ઞસ્તેના “હાવનીમ” નાંમના હાના પાક અવસ્તાથી આપણને મલી આવે છે, તે અવસ્તા તેના યજ્ઞરાતી તરજુમા સાથે વાંચનારની જાણને સારું હોય અને પ્રગટ કરીએ છીએ:—

[યજ્ઞસ્તેના ૯ મા હાના અવસ્તા.]

કસેથનામ તુધર્વો હુઓમ મર્યો અસ્તવધથ્યાઇ હુનુત ગએ-
થયાઇ કા અહ્માઇ અપોશ એરેનાવીચીત્ અહ્માઇ જસત આય-
પ્તેમ આઅત મે અએમ્ પછતિ અઓખત હુઓમો અષવ
દુરઓશો પૌરુશરૂપો માંમ તુધર્વો મર્યો અસ્તવધથ્યાઇ હુનુત
ગએથયાઇ હા અહ્માઇ અપોશ એરેનાવી તત્ અહ્માઇ જસત
આયપ્તેમ યેઅત હે તૂમ ઉરજયહ-હ તૂમ એરેજવો જરથુશ્ત
આને પૌરુશરૂપહ વીદએવો અહુર તએષો.

[ઉપલા અવસ્તાનો તરજુમો.]

“[હું જરથોસ્તે હોમને પુછ્યું કે] અએ હોમ (યજ્ઞ) ! તનોમંદ દુનિયામાં ચોથાં કીહાં આદમીએ તારો હોમ કરીને * બંદગી કીધી અને તેથી તેને શું અને કેવો ફાયદો મળ્યો ? ત્યારે તે અશો હોમ મોતના દુર

* હોમ કરવો, તે આપણા જરથોસ્તી મોખેદો યજ્ઞસ્તે બંદીદાદ કરતી વખતે ક્રિયા કરીને “હોમ” નાંમના ઝાડની સહીઓનો હાવનીમ નાંમના એક વાશલુમાં સાથે કુદીને તેનો રસ પીય છે તેને કહે છે.—તરજુમો કરનાર.

હુઓ જરથોસ્તી રજકમર, પૃ. ૨૧૬-૨૨૩—ન. ૬. ખી.

કરનારે મને એ રવેશે જવાબ દીધો કે તનોમંદ દુનયાનાં આદમીઓ મધેથી ચોથા પૌરુષરૂપે આરોહોમ કરીને બંદગી કાઢી તેથી તેને તે ક્ષાપદો મળ્યો કે તે પૌરુષરૂપને ત્યાં દેવોને દરે કરનાર, અદુરમજદી દીન ધરાવનાર, તું જે ખાલેસ જરથોસ્ત છે તે તું જન્મ્યો.”

જરથોસ્તનાં જીવાંનીની હાલતમાં કરેલાં કામો.

અશો જરથોસ્તની ઉંમર પંદર વર્ષની થયા પછી તેણે આ દુનિયાંની કોઈ ચીજ ઉપર પોતાનું ધ્યાન નહીં આપ્યું, અને શત દહાડો તે પોતાનું શર જમીન ઉપર નાખીને ખોદાએતાલાની બંદગી કરવામાં મશગુલ રહ્યો, તથા એક ઘડી તેની યાદ તથા ધાસ્તી વગર આશાએશ નહીં લેતો હતો. તેની આગળ મોખારક સરોષ એહરતનાં મકાંનની તરફથી હુમેશ આવતો, અને ખોદાઈ એલમ તથા લેદોથી તેને વાકેફ કરતો હતો. તે કંગાલ લોકો ઉપર ખ્યાર રાખતો હતો, અને તેઓને છુપી રીતે ખાવાનો ખોરાક તથા પેહેરવાનાં કપડાં અને ખરચને સાફ પૈસા પોંદોંચાડી તે લોકોની સઘલી હાજત પુરી પાડતો હતો. તેનાં આએ નેક કાંમોની કીર્તિ ખાલમમાં મશહુર થઈ હતી. તેને દુનિયાંની કોઈ ચીજનો લોભ હતો નહીં. તેનો ધંધો પાક દાદારની બંદગી તથા એખાહતનો હતો.

[શાએર કહે છે કે—જે રાખસની ચાલ ચલણ તથા રવેશો આવી રીતનો હોય તેને તું બલી દીનનો કરી જાણજે, અને જેનું દીલ ખોદાની ધાસ્તી રાખતું હોય, તેનો દોજખથી છુટકારો છે એવું તું માંનજે.]

શરેહ.—આએ જગ્યાએ વાંચનારને જાણવું જોઈએ છે કે જરથોસ્ત નામાના બનાવનારે આપણા અશો પેગમ્બરની જીવાંનીનાં કામોનું જે વર્ણન ઉપલી ખીનામાં લખી જણાવ્યું છે તે દીનકર્દ કેતાબ મધે આવેલા એ બાબતને લગતા એહેવાલ સાથે સરખાવી જોતાં નાંકેસ તથા અધુર માલુમ પડે છે. એટલા વાસ્તે દીનકર્દ મધે આવેલો એહેવાલ અત્રે દાખલ કરવાને હમે કટનું વિચારીયે છીએ:—

[દીનકંઈ કેતાબની અસલ પેહલવી એખારત.]

અથોક હુના પધતાક આઘિ પીશજ મેન મતન એસ વલ હમ પુરસગી પધતાકીહિત મદમશ મીનશ ફરાખતતર મેન હમાક ગેહાન વ અવરતર મેન કોલા સ્તી ચખન લેવતમન ઝકે વીસપ વોજીહીત. ઓજ વ હોશ ઝકે હમાક કુખશેજ નીરૂક વર ઝકે કોલા વઝીન પતકારદન ઝકજે કખદ પાહારીઝશન. પવન કયાન ગદમન વ ઝકે અએરપત ગદમન. પુર કામકી વલ અહલાઈશ વતુ-ખાન તુખશાકીતવ પતશ અવરતરીજ એ પવન તકીકી વ અરવનદી વ ઝકજે તન હુચીહુરી ઓજ બુદગી ઝશ પવન ચીહુર દેનમન ચીહાર પાશક અઘત આસરૂના વ અરતીશતારી વ વાસતર-પુશી વ હુતુખશી પાહાલુમ દુસ્તી વલ યઝદાન શપીશન વ શેકેફત હમીસતારી વલ શીદાઆન સલીરાન ઝક ચેગુનશ મવન અનશુતાઆન દુ પધતીશતાન યઝદી યઝદાન પાહાલુમી વ સેપુરી-ગી પવન હોરમઝદ દહાકી અવશ આશતી પદશ વીનારીહુદ વદ યઝદાન પવન ફરાઝતરી ઝશ મેન કોલા અઘતાન યહુનતાન યહુનુનાન અએશ યામતુનશન ઝશ વલ અશતફીએ હોરમઝદ વ અહઈ સ્તીએ ગીહાન બુઝાગી એ વીસપદહેશનાન મેન અઘિ-ગત પવન હુઝવાને કખદ સરાતક દાનાક પુર નયોક અવખામ અઘન ગીહાન ઉઝવાહીક સંરૂખ યદરૂતનદ અશાન પવન હુના આઘિ. હુનાએ કખક કીક કરપ વલ સેતુખીનીત વ તપાહીનીત વ અવી-દારીનીત શપીશન અગીજ મીત્રા દાસત વદુસતી વરઝીત.

[ઉપલી પહેલવી એખારતનો તરજુમો.]

વળી એક ખીના એ મહેર છે કે તે (અશી જરથોસ્ત) દીનની પુરશીશ કરવા સાર (દાદારની હજુરમાં) પોંહોંચવાનો હતો તેની આગમચ, ખેદતાવાની તરફથી તે ઉપર કએઆન ખોરેહ (નાંમની એ) કુદરતી બક્ષેશ ઉતરેલી હતી. તેની બરફતથી, દુનિયાના સર્વ બોધો કરતાં તેને (જરથોસ્તને) ધણી સરસ વિચારો, સધલીફિખદ ચીન્ને, બુન્નેગી દરન્ને, હુમીઆરી,

સારી રીતે તકરાર કરવાની મનશક્તી, સંઘલી થતી પરહેજભારી, અને ધણીએક મોરાદો હાંસેલ થઈ હતી. અને તે (કુદરતી ખોરેહ) ને લીધે નેક કાંમ કરવામાં ધણા ઉલટથી રહેવું, સારાં કામોને સરળમ પોહોં-ચાડવાં, અયોરનાન, રથેશતાર, વાઝીઓશ અને કુતોલ એ ચારે ટાળાના ભોકોથી હીમત, ઉદયોગ, ફતેહમંદ, અને પુખ્ત વિચારમાં સરસ થવું, બજા યજ્ઞોની દોસ્તી રાખવી, અને પુરા દેવો તથા તેને મલનાં કુગાધ વાળા આદમીઓ સાથે શત્રુપણથી રહેવું તેણે મેલવ્યું હતું. અને અમે-શાસ્ત્રોની ચારીથી અહુરમઝદને લગના ઉતમ શુણોને લીધે તે સાહેબની દોસ્તીને તે લાયક થયો હતો. અને તે આલમનાં ભોકોને દોઝખની પુરાઈથી છુટકારો આપનાર બુજેર્ગ દરજ્જાવાળા (પેગમ્બર)ને ખોદાની હજુરમાં પોહોંચવા વિષેની ખબર યંજદ અમેશસ્પદોએ આએ દુક્કિયાંના ધણીએક વિદ્વાનોને તેઓની જુદી જુદી ભાષાઓમાં પોહોંચાડી હતી. અને તેથી તેઓએ ખોદાઇ દીનને અદેખાઇથી જોનાર પુરા ભોકોને ખરાબ તથા પાએમાલ કાપ્યા હતા, અને બલા ભોકો ઉપર મેહુરખાંનગી રાખી અને તેઓની દોસ્તી કાપી હતી. ”

આએ ઉપસા ફીનકર્દના વિચારને “જમ્યાદ યસ્ત” અને યજ્ઞસ્નેના ૧૯ મા હાના અવસ્તાથી વધારે સામેતી મલે છે, એટલા સારૂ તે અવસ્તા તેના તરજુમા સાથે વાંચનારની જાણને માટે અત્રે પ્રગટ કરીએ છીએ :—

[“ જમ્યાદ યસ્ત ”ના અવસ્તા]

ઉપ્રેમ કવએમ ખરેનો મજદાતેમ યજ્ઞમઈદે, અંશ-વદેમ ઉપરો-કઈરીમ થમનંદઉહન્ટેમ વરેચંદઉહન્ટેમ યથોક્ષતિવન્ટેમ તરધાતેમ અન્યાઈશ દામાંન.

યત ઉપંચયત અપવનેમ જરથુશ્ત્રેમ, અનુમતેએ દમનયાઈ, અનુખતેએ દમનયાઈ, અન્ વરસ્તેએ દમનયાઈ; યત અસ વીસ્પહે અંધહેઉશ અસ્તવતો અવેમ અપવસ્તેમે, કાથેમ હુકાથેતેમે, રથેમ રથેવસ્તેમે. ખરેનો ખરેનંદઉસ્તેમે, વેરેથ વેરેથવસ્તેમે.

વએનેએમ અહત પરએવ પતથેન, વએનેએમ મયાએ
ફાવોઈતિ, વએનેએમ અપર કર્ષધેન જઈનિથ હવ મધ્યાકએઈએ.

[ઉચ્છ્રા અવસ્તાનો તરજુમે.]

“અદુરમજનું પેદ કીધેલું કએઆંન જોરેહ. ધણા ઉદોગવાળું,
ઉત્તમ કાંમ કરનાર, પરહેજગારી સાચનું, અગમ બુદ્ધિ વાળું, મોરોદવતું,
અને અહકાર ભોકોને દહે કરનાર છે, તેની હમે યાદ કરીએ છીએ. જે
(જોરેહ) સારી રીતે દીનતો વિચાર મહેર કરવા, તથા ઘટતી રીતે દીનને
પદવા અને લાએક રીતે દીનતું કાંમ કરવા સાર, અશો જરયોસ્ત ઉપર
ઉતરેલું હતું. જેની અરકતથી તે (અશો જરયોસ્ત) દુનિયાના સઘણ
ભોકોમાં ધણોજ પવિત્ર, ધણાં નેક કામો કરનાર, ધણોજ તુરમદ અને
ધણોજ ફતેહમદ થયો અને આદમીઓ (ની તરફ) થી પોહોચનારી
ખરાબી, આદત અને હાંણીને ટાલવું આગમચળી જાણવા શાગો.”

[યજરનેના ૧૯ મા હાના અવસ્તા.]

અથ રતુશ રગ જરથુશરેશ કય અધાઓ સ્તવો નમાનયસ્થ
વીસીયસ્થ જતુમસ્થ જરથુસ્થો તુઈરીયો કત હુમતેવ અષવનેમ
મનજ પઉરયો કત હુખ્તેમ માંથો સપેતો કત હવશતેમ
સતઓતાઈશય અષ પઓરીઆઈશય દામેબીશ.

[ઉપલા અવસ્તાનો તરજુમે]

“જરયોસ્તનાં રગ (શહેર) માં મકાનના, મોહોલાના, અને ગાંમના
વડીલો ઉપર જરયોસ્ત ચોથો દરજ્જો (ધ્યાને યુજોર્ગ મરતખો) ધરાવતો
હતો, તેનો નેક વિચાર પ્રથમ પેદ થયેલા અશો (જાંને ગધઓમરદ) ને
મલતો હતો. નેક બોલવું યુજોર્ગ માંથિવાંણીતું (હતું.) અને નેક કામ
પેહલી પેદએશ (યાને મીનો યજદો) ની વખાણ અને પુનર્ના કામો
કરવાતું (હતું).”

જરથોશ્ત રમ શહેરથી ઇશિન શહેર [? દેશ]* તરફ ગયો.
અને આખણી નદીનાં પાણી ઉપરથી વગર હીસ્તીએ
ગુજર કીધી, ને વિષેનો એહેવાલ.

અશો જરથોશ્તની ઉમર ત્રીસ વર્ષની થઈ ત્યારે તેને ઇરાન
જમીનની તરફ જવા સાફ સરોપ અશોની તરફથી બશારત થઈ,
તેથી તેણે પોતાનાં કબીલાનાં કેટલાક મરદ તથા ઓરતોની સાથે
ઇરાનની તરફ કુચ કીધી. ત્યાં રસ્તામાં તેને આખણી નદીની એક
માટી નદી મલી, જેની ઉંડાઈનો કસો સુમાર હતો નહી, અને
તેમાંથી ગુજરવા સાફ મછવો તથા હોડી મલી આવી નહી,
તેથી પેગમ્બર જરથોશ્તની સાથવાળી ઓરતોને ‘ બરેહુને તનથી ’
એમના મરદોની સાથે તે નદીમાંથી તરીને જવા વિષે ફીકર પેદા
થઈ, અને તેઓએ પાછા ફરવાનો ઇરાદો કીધો. ત્યારે જરથોશ્તે
પાક દાદારની દરગાહમાં તે પાણી મધેથી ગુજર કરવા વિષે ઘણી
આજેજ સાથે અરજ કીધી. તેની અરજ ખોદાએતાલાની હજુરમાં
કબુલ થઈ. અને અશો જરથોશ્તે પોતાની શાથવાળાં સઘળાં
લોકોને તેઓએ પેહેરેલા પોશાક સાથે તે નદી મધેથી ચાલવાને
ફરમાવ્યું, તેથી ગોયા તે નદીના પાણી ઉપર પુલ બાંધેલો હોય અને
તે ઉપર ચાલે તેમ પેગમ્બર જરથોશ્ત અને તેની શાથવાળા લોકો
તે પાણી ઉપરથી ચાલી ગયાં. પાક દીનનો જરથોશ્ત સફદારમંદ

* “ શહેર, ” “ દેશ, ” “ નદી ” “ ફરીયાવ, ” ઇલાહી શબ્દો ગુચવાડો
ઉભો કરે છે. ઇશિન શહેર નથી પણ દેશ છે; આગળ ચાલતાં દાએતી નદીને
“ ફરીયાવ ” ગણ્યો છે. વળી કેટલેક ઠેકાણે એવાં નામે અંતર જગતને લગતાં
હોય એમ લાગે છે.—ન. ફ. બી.

+ આ નદીને “ રોદેઆહુ ” ફરીનેબી કહે છે, તથા પેહલવી પુસ્તકોમાં
તેને “ વેહરાદ ” એવાં નામથી લખે છે. અને તે ઇશિનના ભત્તા ઉપર આવેલા
“ આલબરોજ ” પહાડની પશ્ચિમ દીશા ઉપર આવેલી છે.—તરજુમે કરનાર.

મહીનાના છેલ્લા દીવસ અનેરાંન રોજને દહાડે ઇરાંનની સરહદમાં આવી પોંહોંચ્યો. તે દહાડે ઇરાંનમાં જશન હતું તેથી જશનની ક્રિયા કરવાનાં મકાંન મધે સવાળનો હુમખેડેરો મેલવવા સાડ શહે-રના સઘલા લોકો ખુશી અને ઉલટથી જતા હતા. તે જશનગાહમાં જવાનો અશો જરથોસ્તે ઇરાદો કીધો, પણ રાત પડવાના સખખથી તેમ કરવાને તેનાથી બન્યુ નહી, તેથી તેણે એક મકાન મધે એખલો ખોઆખ કીધો, તે વેળાએ તેનાં અશો રવાંને ખોઆખ જોયો, તેમાં તેને એવું નજર આઁચું કે ઉતર દીશા તરફથી તેની સામે એક મોટું લશકર કીના ભરેલા દેખાવથી આવી લાગુ, અને તેણે જરથોસ્તને જવાનો માર્ગ ચો તરફથી ઘેરી લીધો, તેવામાં દક્ષીણ દીશા-એથી એક ખીજું લડાયક લશકર ત્યાં આવી પોંહોંચ્યું. તે બન્ને લશકર વચ્ચે તલવારથી લડાઈ ચાલુ થઈ, અને ઉતર તરફનું લશકર હાર ખાઈને નાસી ગયું.

[ઉપલા ખોઆખનો ખોલાસો.]

આ કુદરતી ખોઆખનો ખોલાસો દુરઅંદેશીથી ખોઆખની તાબીર કેહેનારની તરફથી આવી રીતે કર્યામાં આવેલો છે કે, “ અશો જરથોસ્ત યજ્ઞાંની હજુરમાં જઈને તે સાહેબથી સઘલો બેઠ તથા ભલી દીનની વાકેફગારી મેલવીને ને રોશની ભરેલાં મકાંનની તરફથી આ ખાકી દુનિયાંમાં ભલી દીનને બહેર કરવા સાડ આવશે ત્યારે તે ખબર સાંભલીને બંદકાર લોકો તેની સામે લડવા સાડ નીકલશે અને એ વિષેનો સંધેશો મેદીઓમાહ* ને પોંહોંચતાં વાર તે અશો જરથોસ્તની હજુરમાં આવશે, અને તેનાથી પ્રથમ ભલી દીન કબુલ કરીને તે દીનની વાકેફગારી મેળવશે,

* મેદીઓમાહ એ આપણા પેગમ્બર અશો જરથોસ્તના કાળ આરા-રપનો બેટો તથા એ પાક પેગમ્બરનો પેહલો શાગેઈ હતો. —તરજુમા કરનાર.

અને અવસ્તા-ઓ-જંદને ખુશ તથા મોટે આવાજે પવિત્રાઈથી પઢશે, તેથી સઘલા ચંડાળ દેવો તથા જાદુગરો નેસ્ત નાખુદ થશે.” એ પછી અશો જરથોસ્ત પેલા જશંનગાહનાં મકાનમાં ગયો, અને તે બેહેસ્તની મીસાલનાં મકાન મધે ખુશ હીલથી ઘણીએક ઉલટ સાથે તેણે કેટલોક વખત બંદગીમાં ગુજર્યો.

શરેહ.—ઉપલા ખોખાખના ખોલાસામાં લખ્યું છે કે અશો જર-થોસ્તથી પ્રથમ મેદીઓમાહ બલી દીન કયુલ કરીને તેની વાકેફગારી મેળવશે તે અગમચેતી મુજબ આપણા પેગમ્બરથી પ્રથમ મેદીઓમાહ દીન કયુલ કીધી હતી, તથા અવસ્તાની તાલીમ લીધી હતી, તે વિષેની આખેતી નીચે ટાંકેલા “કર્વદીન યસ્ત” ના અવસ્તા ઉપરથી આપણને મલી આવે છે:—

[“કર્વદીન યસ્ત” ના અવસ્તા.]

મધ્યે માંઉંધહે આરાસતધયેહું ઈન્દિ અપડિના અશીમચ ફરવપીમચ યજમહદે ઇયો પઝાઉરીઓ જરથુસ્ત્રાઈ માથેમચ ગુસ્ત સાસનાઉસચ.

[ઉપલા અવસ્તાનો તરજુમો.]

“આરાસતના વિધાબ્યાસી પુનવાન (મેટા) મેદીઓમાહનાં નેક ફરોહરની હમો બાદ કરીએ છીએ કે જેણે પ્રથમ જરથોસ્તી દીનનો કાયદો અને શીખાંમણો સાંભલી (હતી.)”

અશો જરથોસ્ત હાએતી નદીનાં પાણીમાંથી ગુજર કરીને પાર ઉતર્યો તે વિષેનો એહેવાલ.

એ પછી અહીંબેહેસ્ત મહીનાની અધવચમાં જે વેળા બાહારની રૂતને લીધે દુનિયાં બેહેસ્તની મીસાલે બનેલી હતી, તે વેળાએ દેપમેહર રોજને હહાડે ખોરથેદને તલુ થવાના વખત ઉપર ધસંન મધેથી અથો જરથોસ્ત બાહર નીકળ્યો, અને તે એક ઘણા ઉંડા

હરીયાવનની આગલ જઈ પહોંચ્યો, જે હરીયાવને અવસ્તા મધે દાએતી કરીને કહે છે. તે હરીયાવનાં ઉંડાં પાણીની અશો જરથોસ્તે કરી દરકાર કીધી નહી, અને તે મધે ઉતરીને ચાલવા માંડ્યું, તે વેળાએ પેલા હરીયાવનું પાણી અશો જરથોસ્તના બહન ઉપર ચાર હુમલે ચઢી આવ્યું. તે મધે પેહેલાં અશો જરથોસ્તના પગની ઘુટી લગી, બીજી વેળાએ પગનાં ગુઠણ સુધી, ત્રીજી વેળાએ કમર તુલીક, અને ચોથી મરતમે ગરદન સુધી ચઢડ્યું હતું. અને એ ચાર હુમલે પાણીનાં ચઢડવાની નીશાંન તથા દલીલ ખોદાએતાલાએ અશો જરથોસ્તને આએ રીતે બહાર કીધી હતી કે, આવતાં નવ હજાર વર્ષની મુદતમાં બેહેતર માજદીયસની દીન ચાર મરતમે તાજ થશે. તે મધે પેહેલાં જરથોસ્ત રૂપેતમાન હકની દરગાહથી લલી દીન લાવશે અને તેને દુનિયામાં બારી કરશે, બીજી મરતમે હોશેદર, ત્રીજી વખતે હોશેદર માહ, અને ચોથી મરતમે સોસીઓશ લલી દીન પાંક દાદારથી કળુલ કરીને આલમમાં તેનો ફેલાવો કરશે. અને આ બાકી દુનિયાને બેહેસ્તની મીસાલે પવિત્રાઈથી આરાસ્તગી આપશે. અશો જરથોસ્ત તે હરીયાવને કીનારે આવ્યો તે વેળાએ જેમ સુનું આતશથી ગલાઇને સાફ થાય છે, અને તેથી તેની કીમત વધે છે, તેમ તે અશો પેગમ્બર પોતાનું બહન પાણીથી ધોઈને પાક કીધું અને સાફ પોશાક પેહેરીને પાક દાદારની બંદગીમાં મશગુલ થયો.

* આએ જગો ઉપર વાંચનારે હરીયાવનો અર્થ મોટી નદીનો સમજવો, કેમકે દરતુર જરથોસ્ત બેહરમે ઉપલા એહેવાલમાં દાએતી નામની ધરાન મધે વેહેતી એક મોટી નદીને હરીયાવનું નામ આપેલું છે.—તરજુમો કરનાર.

† “દાએતી” એ નદીને અવસ્તામાં “વધો દાઇતી” તથા પેદલવીમાં “શપીર દાએતી” અથવા “શેદે દાઇતી” કરીને કહે છે, અને તે ધરાન શેહેરની નજીક આવેલી છે. દીનકર્દે કેતાબ મધે એ નદીને “મીઆએ ઓમીગાન” એવાં નામથી લખેલી છે. અને તેને હાલમાં જૂગોળ વિદ્યાના અબ્યાસીઓ “મેદેઆમુન” નામથી ઓળખે છે.—તરજુમો કરનાર.

અશો જરથોસ્તની નજદીક બહુમન

અમશાસ્પંદનું આવતું.

પાક દાદારનાં હુકમથી તેજ દહાડે બહુમન અમશાસ્પંદ નુર બરેલા પોશાકથી અશો જરથોસ્તની નજદીક આવ્યો. તેણે જરથોસ્તને પુછ્યું કે તારું શું નામ છે? અને હુનિયામાં તું શું શોધે છે? તથા તારી મોરાદ શી છે? તેને જરથોસ્તે આંખે રીતે ઉત્તર વાલ્યો કે “મારી શોધ તથા મારી ઇચ્છા ખોદાએતાલાની ખુશી તથા તેના હુકમ વગેરે ખીજી કંઈ નથી. અને માફ દીલ રાસ્તી સીવાય કશી ચીજને ચાહતું નથી. કેમકે હું જો બંધે જેહાનને પેદા કરનાર દાદાર અહુરમઝદનો હુકમ બળ લાવશ તો તેથી મારા દીલની સઘડી મોરાદ હાંસેલ થશે. અને હું ધારૂ છું કે નેકીની તરફ મને રાહનો બતલાવનાર તું પોતે છે.” એ તરેહથી લાયકી બરેલા સુખનો સાંભલીને બહુમન અમશાસ્પંદે અશો જરથોસ્તને કહ્યું કે “તું ઉઠ અને મારી સાથે આવ, જેથી તું દાદાર અહુરમઝદની હજુરમાં પોંહોંચે, અને તારી જે કાંઈ ખાહેશ તેનો જવાબ તે ખુબેર્ગે સાહેબથી તું સાંભલે.” તેજ વેળા અશો જરથોસ્તે પોતની તરખની તૈયારી બતલાવી, ત્યારે બહુમન અમશાસ્પંદે એક પલબર આંખ વીચવા સાફ અશો જરથોસ્તને ફરમાવ્યું. તે મુજબ પેગમ્બર જરથોસ્તે પોતાની આંખ બંધ રાખી અને એક લેબ પછી ઉંઘાડીને જોયું તે વેળા તેણે પોતાને રાશનીથી ભરેલી માંનોઈ આલમમાં જોયો. ત્યાં અશો જરથોસ્તનાં જોવામાં ફરેશતાઓનું એક અંબુમન આવ્યું જેનાં નુરથી ચોવીસ કદમની વેગલાઈ ઉપર જરથોસ્તે પોતાનો સાહો અથવા ઓળો પડેલો દીઠો. એ પછી ખુબેર્ગે ફરેશતાઓનું ખીજી એક નુરી ટોલું તેની નજરે પડ્યું જેની હજુરમાં બહેશતની પરીઓ* ખીદમતગાર તરીકે હતી. આ વેળાએ ઘણાએક ફરેશતાઓ

* જરથોસ્તી ધર્મમાં પરીગોતે બધા અર્થે લેવામાં આવી નથી. —
ન. ફ. ખી.

જરથોશ્તની મુલાકાત લેવા સાડ તેની આંગળ ખુશ દીલથી આવ્યા, અને તેઓ મધેથી હરઓકે અશો જરથોશ્તને ખબર અંતર પુછી તથા પોતાની આંગલીની ઇસારતથી તને ખીજ યજ્ઞ અમશા-રપંદોની ઓળખાણ આપી. એવી હાલતમાં અશો જરથોશ્ત પાક દાદારની હજુરમાં ગયો. જ્યારે તે યુએર્ગ ખોરેહના સાહેબની નજદીક પોંહોંચ્યો, ત્યારે અશો જરથોશ્તે તે નુરમંદ સાહેબની જનાબમાં પોતાના ખુશ દીલથી અદબ ભરેલાં બદનથી ઘટતાં આદરમાન સાથે શેજદો કીધો, અને ઘણીક ખંડગી કીધી.

શરેહ.—આપણા અશો પેગમ્બર પાક દાદારની હજુરમાં બદમન અમશારપંદની રાહનુમાઇથી ગયો હતો તે વિષેની મજબુત ગવાહી યજ્ઞનેના ૪૪ મા હાના અવસ્તા મધે આવેલી છે. તે અવસ્તા નેના તરજુમા સાથે વાંચનારની વાકેફગારીને સાર હુંકળ પ્રગટ કર્યે છીયે:—

[યજ્ઞનેના ૪૪ મા હાના અવસ્તા.]

રથેતેમ અત્ થ્વા મજદા મેંગહી અદુરા હિત મા વોહૂ પધરી જસત મનંધહા અહ્યા ફેસેમ કહ્યાર્ વીવીદુધેવશી અત્ થ્વા અહ્યાર્ આથે રાતામ નેમંબહો.

[ઉપલા અવસ્તાનો તરજુમા.]

“ અએ વૃદ્ધિના કરનાર અદુરમજદા જ્યારે હું તારો વિચાર કરવા લાગો, ત્યારે મને બહુમન આવીને મલ્યો. તે મને કોણની તરફ ખાહેશ અને ખબર આપે છે, તે વિષેની મેં તે સાથે પુછપરછ કીધી, અને તેની (મદદ)થી હું તારાં નુરને સેજદો કરનાર થયો છઉં.”

ખીજું દીનકર્દ કેતાબનાં સાતમાં દફતર મધે આપણા પેગમ્બર અશો જરથોશ્ત પાક દાદારની હજુરમાં ગયા તે વિષે જે ખોલાસો લખી જણાવેલો છે તે પણ ઉપલી આપતને મળતો ઉતરે છે. એ ખોલાસો વાંચનાર ની જાંજીરે માટે નીચે રાખ્યામાં આવ્યો છે.—

[દીનકર્હ કેતાબની પેદલવી એનારત.]

અવશ પવન યુનહગીએ સી શાન્ત ઈ મેન ઝરહુનશાન ફરાઝ
વોહુમન હમાનેસ્પનહ પવન આશાતીએ અહુરમઝદ મદમ મત
હમતશ મેન રૂતે અયુતાક મયા એ ઉમીગાંન યદરૂત.

[ઉપલી પેદલવી એનારતરા તરજુમે.]

“જરથેસ્તની ઉમર ત્રીસ વર્ષની થયા પછી, યુનેર્ગ અહમન
અમશારપદની મદદથી તે અહુરમઝદની દોસ્તીમાં પોહિંચ્યો, અને તેને
અહમન અમશારપદ એમીગાંન (વાને આમુન) નદીના અથાગ પાણી
મધેથી લઈ ગયો.” *

પાક દાદારની હજુરમાં પેગમ્બર જરથોશ્તની પહેલી પુ-શશ.

(અથો જરથોશ્તે) દાદારની હજુરમાં પહેલાં આએ સવાલ
છીધો કે પૃથ્વી ઉપર લગ્નો શખ્સ કેણુ છે? તેને ઉત્તર તે હંમેશગીના
સાહેબે એવી રીતે વાંદ્યો કે જેનાં દીલમાં સાચવટ હોય, જેની
સખાવતથી સઘળા લોકોના દીલ ખુલ થાય, જે બંધે આંખોથી
સરખી રીતે જોતો હોય, અને તે સાથે દુનિયામાં આતશ, પાણી
જનવર, ગાય, ગોસ્પંદ તથા તે વગેરે બીજી જનદાર વસ્તુઓ
ઉપર હેત પ્રીત રાખે અને તેને કસી ઈજ નહી પોહોંચાડતો હોય
તે શખ્સ દુનિયામાં બહુ આદર્શી છે. અને તે પોતાનાં એવાં કામેને
લીધે દોઝખથી ખલાસી પાંખીને હમેશગીનું સુખ પામનાર છે. માટે
(પેટ્રી) ત્રણ પાંચ દહાડાની દુનિયાં મધે વસનારા લોકોમાં જેઓ
આલમને દુઃખ દેનારા તથા ઈજ પોહોંચાડનારા અને આએ મારા
દોઝખથી ઉલટી રીતે ચાલનારા હોય તે સઘલોએને તું કહેજે કે
તેઓની બદ ચાલને લીધે તેઓનું હમેશ લગીનું મકાન દોઝખ છે.

* આ “મદી” અંગ્રજી અર્થને લખતી ફોન્ટેનના ફ. બી.

પાક ઢાઢારની હજુરમાં ચેગરખર જરથેશ્વરની બીજી પુરોશ.

અશે જરથેશ્વરે ઢાઢગર ઢાઢારની હજુરમાં બીજે આએ સવાલ કીધો કે તારી નજદીક ખ્યાર તથા પસંદ પડતા અમશાસ્પંદો (યાને ફરેશ્તાઓ) કીયા છે ? તેઓનાં નામ અને નેઓની કેફીયતથી તું મને વાકેફ કર. તથા બદ કેરદાર અને નરસ બુદ્ધિનો એહેરેમન કે જેનું ધ્યાન નેકીની તરફ સુતલક નથી તેનાં ફેલ તથા દુનિયાં મધે સઘલા સારા માઠા તથા ઉતાવળી ચલના ફરતા સેનારાઓ અને તેઓથી નીપજતાં તરેફવાર કામોને સમજવાની તું મને આગાહી બક્ષ. એ સિવાય અશે જરથેશ્વર પોતાનાં કીલના જે વિચારો રાખતો હતો ને સઘલા પાક ચજ્ઞાંની હજુરમાં બહેર કીધા. અને તેના જવાબમાં ઢાઢર અહુરમજ્દની તરફથી તેને એવી ગતનો ખોલાસો મલ્યો કે, નેકી કરવી એ મરી મોરદ છે, અને બદ કરતુકનો શખસ મને અણુગમતો છે. દુનિયામાં કોઈનું કામ ખરાબ થાય તેમાં મારી ખુશી નથી. આલમને ગમ, સખતી, પીડા અને દુઃખ પોહોંચાડવાને હું ચાહતો નથી. ખુરાઈ કરરી તથા દુઃખ હેવું, એ નાપાક લેઆંતરી દેવ તથા એહેરેમનનાં કામો છે, અને તેના બદલામાં તે બદકાર લોકોને કંમેશ દે જખનાં રાખવાને. મેં ઠરાવ કરેલો છે, જે લોકો મારી તરફથી ખુરાઈ પોહોંચવ વિષેની ફગઆદ કરે છે, તેઓ બેહુદ પાથી એ બુદ્ધ તલ્કામત ત્રાશુ પાડે છે. એ પછી પાક ચજ્ઞાંએ અશે જરથેશ્વરને સઘલા અમમાની એલમોની વાકેફગારી બક્ષી. તેમાં આએ દુનિયાંની શરૂઆતથી તે તેની આખેરી સુધીનું વીગતવાર ખ્યાન કહી જણવ્યું. અને આસમાન મધે ફરતા સેનારા તથા તેઓથી નીપજનારા સારા નરસા શુણ્ણથી (તેને વાકેફ કીધે), અને મીનોઈ આલમની કેફીએત અને ખહેશ્ત તથા અમશાસ્પંદો અને તે વગેરે માંજ સઘલી વસ્તુઓ ને પેદા કરનાર સાહેબે કેમ ઉત્પન્ન કીધી તેનો તપસીલવાર ખોલાસો તેને કરી

હેખાડયો તે મુજબ અશો જરથોસ્તે પેલા બદકાર એહેરેમનને અંધા-
રાં ત ગ દોઝખમાં જોયો કે જેને હરએક ગુનેહગારને તેના ગુનાહથી
વધારે સજા કરતાં અટકાવવામાં આવતો હતો. જ્યારે દોઝખના
ઉંડા ગાર મધે એહેરેમને અશો જરથોસ્તને જોયો ત્યારે ખુલાંદ
અવાજે તેને કહેવા લાગો કે “ અએ જરથોસ્ત ! આએ પાક દીનને
તું છોડી દે, અને તેથી તું પાછો ફર, કે દુનિયામાં તારી સધળી મોશદ
ખર આવે.” તેનો પેગમ્બર જરથોસ્તે આવી રીતનો ઉત્તર વાલ્યો કે
“અએ નાપાક ! તુને જે આએ દોઝખનું મકાન મલ્યું છે તે ધટતું
અને વાજખી છે, અને જે કોઈ તારા વિચાર પ્રમાણે ચાલશે તે પણ
તારા જેવી સજા અને દોઝખનાં મકાનને આધીન થનાર છે. પાક
ખોદાએતાલાની બક્ષેશથી હું તારાં સધળાં કાંમોને તોડી નાંખીશ.”*

અશો જરથોસ્તને મીનોઈ જેહાંનમાં બતલાવેલી નીશાંનો.

જ્યારે પાક યજ્ઞાંનાં કુદરતી કાંમોથી અશો જરથોસ્ત સારી
તરેહથી વાકેફ થયો ત્યાર પછી ત્યાં તેને બલતા આતશનો એક
પહાડ નજર આવ્યો તે આતશ મધેથી ગુજર કરવા સાડ પેગમ્બર
જરથોસ્ત ઉપર પાક દાહારનો હુકમ ઉતર્યો. તેથી તે પેલા આતશનાં
મોટા ઢગલામાંથી ચાલી ગયો અને તેના બદનને કરી ઈજા નહીં
થઈ. એ પછી પરવ દેગારના હકમથી કાંસાની ઘણીએ ધાતુ તાવીને
અશો જરથોસ્તના રૂપેરી સીના ઉપર ફેડી, તેથી પણ તેનાં શરી-
રનો એક બાલ કમ નહીં થયો. ત્યાર પછી તેનું પેટ ચીર્યું અને તે
મધેની વસ્તુઓ બાહર ખેંચી કહાડીને પાછી તે પેટમાં સૂકી, અને
તેજ વેળાએ પેટનો જખમ મલી ગયો.

---

* જુઓ વંદીકાદ, પર્ગરહ ૧૬ મી, અશો જરથોસ્ત અને એહેરેમન
વચ્ચેની લડાઈ—ન. ૬. ખી.

[શાએર લખે છે કે—“જેને આસરો આપનાર પાક ધનદ હોય તેની મુકીમાં સખત લોહોડું મોમ જેવું થઈ જાય અને તેના બદનને પાણી તથા આતશથી કોઈની રીતે ધૂળ પોહોંચી શકે નહીં.”]

એ પછી પાક દાદારે અશો જરથોસ્તને કહ્યું કે “પેલા આતશના પહાડ મધેથી તેં કરેલી ગુજર તથા તારાં પેટમાની ચીજો કહાડીને તેં પાછી ભેલી તે વિષેનો સઘલો ખોલાસો તું આદમીઓને કરજે. તે આદમીઓ તારી નજદીક ગોસ્પંદોનાં ગોવાળાં તરીકે છે અને તેઓ ઉપર ગોવાળીઆ તરીકેનો તું હક ધરાવે છે, માટે તે લોકોને તુ કેહેજે કે તેઓ મધેથી જે કોઈ આએ ભલી દીન નહીં કબુલ રાખશે, અને બદકાર એહેરેમનની મરજી મુજબ ઉલટા માર્ગ ઉપર ચાલશે, તેઓને સખત સળ કરવામાં આવશે, તથા તેનું રવાન હરગેજ એહેસ્તનું મકાન નહીં જશે. અને તેને દોઝખના આતશથી ધૂળ પોહોંચશે. જે કાંઈ તાવેલું કાંસુ તારી છાતી ઉપર રેડયું અને તે તારા ઉપર બરફની મીસાલે થઈ પડયું, તથા તેથી તારા શરીરના એક બાલને આસેળ નહીં પોહોંચ્યો, તેની મોરાદ એ છે કે ભલી દીનનો દુનિયામાં ફેલાવો થયા પછી (કેટલીએક મુદતે) કેટલાએક લોકો ભલી દીનથી માથું ફેરવીને નાપાક એહેરેમનની ચાલ ઉપર ચાલશે, તે વેળા આદરબાદ મારેસ્પંદ નામનો એક મે બેદાન મોબેદ તેઓની સાંમે હીમતથી બહોર પડશે, તથા તેઓને ઘણીએક શીખામણ દેશે, અને સઘલાં આદમીઓની હજુરમાં આએ રીતે તાવેલું કાંસુ તે પોતાનાં બદન ઉપર ચોતશે, પણ તેથી તેને કસી ધૂળ નહીં પોહોંચશે અને પેલા શકમંદ લોકો આએ કાંમ તેઓની નજરે જોયાથી વગર સંદેહ રાખવે રાસ્ત દીન પોતાના દીલોબાનથી કબુલ રાખશે, અને ખોટા માર્ગને તરક કરશે.”

શરેહ—પાક દાદારે આપણા પેગમ્બર અશો જરથોસ્તને આપેલી ઉપલી અગમચેતી મુજબ દસ્તુરાંન દસ્તુર આદરબાદ એખતે મારેસ્પંદ ધરાન દેશમાં જન્મ્યો હતો, અને તેણે સાસાની તખ્તકાના ચોથા પાદશાહ શાહપુર એખતે દોરમજદના વખતમાં માજદીયસની દીનની સચાઈ વિષે

પોતાના બદલ ઉપર તવેલું માંસ જોઈને મુખમાં નથા સ્પર્શકે ભોંકીના દીખે એ બલી દી. ઉપર એક વાંકા કાપા દાં. તે વિષે પેલલી વાર ફે નામા મધે નીચે જણાવ્યા પ્ર. હેનુ એમાં નાવેલું છે—

[વીરાઈ નામાં મધેની પેલલી એઆરત]

હમત ઝરહુનું હુપરવઈ અતુશકે રૂઆન આત્રોપત માર-
સપંદાન હમત પદશ પવન સાખત પવન દીન કરદે રૂએ વનાખ-
તકે મદમ વર રેશત વ ચન્દ દ નેગતાન દાતુખરી લેવતમન
જવીત કશાન જવીત વરૂએશનાન ખરા કરદ.

[વિપલી પેલલી એઆરતને તરજુમે]

“જ્યારે નેશીથી પચાસ પાંચેલો આદ્યદ મારાસાદ પેડ થયો ત્યારે
તેણે દીનને વારને પોતાની છાતી ઉપર તાવેલું કાંસું રેડ્યું અને કલટે
માર્ગે સાક્ષનારા વગર એકીનવાળ લેકોને દીનના હોઠમ નથા વિચારો
જાહેર કરી નેઓને મુખારી બલી દી. ઉપર એકીનદાર કાપા.”

વળી અ એ ઉપલી એઆરતને મલતું ખ્યાંન દીનકઈ કેનાખનાં
ચોથા અને સાતમાં દફનર મધે નીચે જણાવ્યા મુજબ અપેલું છે—

[દીન દે કેતાની પેલલી એઆરત]

શાહુપર મસકાઆન મસકા એ હોમઝદાન હમાકે કીશવ-
ગીગાંન પવન પતકારનાન આવેરદાનકે કરદન હમાકે લશન
વસ હુમગાસ વજેયશને ચાઈચુતન આંખર મેન છુપ્તે આત્રો-
પાત પવન ગુલશન પસાખત લેવતમન વસ જનશાન જવી.
સરીપાન વ નાંકે હુશપુત અવજેન જવીત રીસકાન દેન-
નજ ગુપા આઈગ કનુ હમત માંન દીન પવન સ્તી ખરા ખદી
તુનત અએશજ અકદીની ખરા લા શીકુનીત વીશ મદમ તુખ-
શાકે તુખશીખ વ હમગુનકે કરદ

અથેકે ઝકે વાખતે રૂઈ મદમ અમામીઆ રેશન ચેગુન હુ
પરવઈ આત્રોપાત મારસપનદાન પવન પસાખત કન્દ મદમ દીન
પદશ છુપ્ત આકાસી ખમન ગીહાન મેનરેતે પદતાકઈરેશત
પવનજ ઝકે રમા અકદી પવન શપીન દીન મદમ હમ અખા
દે મનજ વમસહુતેત આઈગ ઝકે હમત નેગીસન અશાન
અદમુતેત દરવતદાન ઝકે નીરંગઈ વસ.

“પાદશાહોના પાદશાહ શાહપુર એમને અહુરમઝદે સઘણા લોકોને દીનની બબતથી વાંકું કરવા નાર બાપણો ॥ માફને ધર્મનું જ્ઞાન તથા શીખમણો આપી હતી અને તે વેળા અદરબદે મધ્ય જુદીને ની માથે ધર્મ પુસ્તકેથી તકરાવે કરી મોજોને ખનાવીને તેઓના એકીનને સુધાર્યા અને નથી બચાએક જુદીનોએ ખોલવી રીતે એકરાર કીધો અને કહ્યું કે હમોએ એ દીનની રોશની સારી તરેદશ પીછાંચી. દવેથી દમારા મધેનો કાશ્ત્રી શખ્સ એ દીનને નહી છેડશે. અને હમારેથી બનતી કેશેશ હમો એ નેક દીને સારું કરીશું. અને એ કાર મુજબ તેઓ ચાલ્યા હતા.

“નેટ્રીની પરવરશ પામેલા આદરબદ એમને મારેસઝદે આલમના લોકોને ચેતવણી આપાને તેઓની રજુમાં તાવેલું કાંસું પેતાની છાની ઉપર રેડી એ બુજોગ દીન કેપન્યા તેઓના શકને દુર કીધો હતો. આએ બુજોગ મોજોળ વિષે બધી દીનમાં બાને પાક અવસ્તામાં અગમચેતી દાખલ આએ રીતનું ખાન આવેલું કે કે જ્યારે તે દ વંદો (યાને વગર એકીનવળા લોકો) તે છતી ઉપર કાંસું રેડવાની ક્રિયાને જોશે ત્યારે તેઓ દીન ઉપર એકીન લાવશે.”

વેગમ્બર જુ થોરતે બંદગી કરતી વખતે કેમલો કંવા વિષે પાક દાદારને કરેલો સવાલ.

એ પછી અશે જરથેસ્ત્રે આલમને પેદા કરનાર પાક દાદારની હજુરમાં સવાલ કીધો કે “એ સઘણા લોકોથી વાકેફગાર સહેબ ! તારી પરસ્તેશ કરનાર રોશન દીલના મોજેદો અને તે વગેરે બીજા બુજોગ લોકો તારી હજુરમાં નીઆએથ તથા સેતએથ કહી ચીજની સનમુખ ઉભા રહીને કરે અને તે દીનદાર લોકો કેવી રીતે અને શું પહચાથી તારી એમકત તથા બંદગી ખજ લાવે ? અને કઈ ચીજને આહો ? તે વિષે ખેલાસાથી હું મને સમજાવ.”

આ ઉપલા સવાલનો જવાબ તે વગર હાજતના અને સર્વને રાહ પોહોચાડનાર પાક દાદારે એવી રીતે વાલ્યો કે “એ અશો જરથોસ્ત! તું આલમના લોકોને બહાર કરજે કે તેઓ બહાર અથવા છુપી રીતે મારી પરસ્નેશ તથા બંદગી કરતી વેળાએ જે ચીજ બાતે નુર ભરેલી તથા રોશન હોય તેને મારાં નુર તરીકે સમજીને તેની રોશની તરફ પોતાનું મોહો રાખે અને તે ઉપર પોતાની નજર રાખીને મારી એબાદત કરે. દુનિયામાં સર્વે લોકોની નજીક રોશની વધારે મરતબો ધરાવે છે, અને બેઉ દુનિયામાં મારાં નુરથી કોઈથી જગોને તું ખાલી નહીં જોશે, માટે જેઓ આ મારા હોકમ પ્રમાણે ચાલશે તેઓથી એહેરેમન (યાને બહ વિચાર) દુર થશે. અને જે જગોએ રોશની હશે તે અંધારાંથી ખરાબ થઈ શકનાર નથી.”

એ પછી પાક દાદારે અશો જરથોસ્તને અવસ્તા-ઓ-જંદની માહીતગારી આપીને તેને ફરમાવ્યું કે એ અવસ્તા તેના અર્થ સાથે પાઠશાહ ગુસ્તાસ્પની આગલ તું પઢજે કે તે એ મધે બહાર કરેલા એહેવાલથી વાકેફ થાય અને દીનની ખબરદારી મેલવે. અને પાઠશાહ ગુસ્તાસ્પને તું મારી તરફથી આજે નસીહત કરજે કે તે મને નેકીનો કરનાર તથા ખરા ન્યાયાધીશ કરીને ગણે. અને રાત હહાડો તે અવસ્તા ઉપર પ્યાર અને મોહોબત રાખે તથા તે મધે ફરમાવેલી મારી સઘલી નસીહતો ચાહ રાખીને દુનિયામાં ચાલે. અને એજ મુજબ સઘલા મોખેદો તથા આલમના લોકોને તું ખબર આપજે, કે તે અવસ્તા મધે ફરમાવેલા હોકમ મુજબ ચાલે કે જેથી તેઓ એહેરેમનની રાહથી દુર રહેશે, અને બહકાર દેવ તથા બહુગર લોકો તેઓની બાગલથી છુપ્યા થશે.” એ (મુકનો સાંભળ્યા) પછી અશો જરથોસ્તે નેકીનો માર્ગ બતાવનાર તથા નેકીના બક્ષનાર પાક દાદારની જતાબમાં ઘણીએક શેતાએશ અને આફ્રીન કીધી.

અશે। જરથોસ્તને પાક યજ્ઞાંથી હનુરથી પાણું
કરીને આવતાં બહુમન અમશાસ્પદની સાથે
થયલી વાતચીત.

જ્યારે અશે જરથોસ્ત પોતાનાં દીલની સઘડી ઉમેદ તથા
મોરાહ પાક યજ્ઞાંથી હાંસલ કરીને તે કુદરતના સાહેબની હનુરથી
પાણે કર્યો ત્યારે બહુમન અમશાસ્પદ કે જે સાહેબ ગોસ્પદો
ઉપર મવક્કલ છે તે પેગમ્બર જરથોસ્તની આગલ આવીને તેને
કેહેવા લાગો કે “(અએ જરથે.૨૧) સઘડી જાતનાં ગોસ્પદો
મેં તારા અખતીઆરમાં સોંપેલાં છે તેથી તું મે.બેદો તથા દરદાર
લોકોને કરમાવજે કે તેઓ સઘલા લોકોને ગોસ્પદોની જાતન તથા
નીગેહાની કરવા વિષે લલામણુ કરે, જેથી આલમને ફાયદો
પોહોંચાડનારાં જીવાંન ગોસ્પદો ન અને તેમજ નાંધલાં પશુઓ-
ને કોઈ નહી કાપે * કેમકે એની પ્રકારના ચોપગાંને કાપનારો
શખ્ત ખોદાએતાલાની હનુરમાં અનખમતો થઈ પડે છે માટે
આએ ચોપગાંઓની માહાફેજત કરવી તથા તેઓને સારી તરફથી
રાખવાં અને તેઓની મારફતે પોતાના ફાયદા ભરેલાં કાંમો કરવાં
આદમીઓને સજવાર છે. આએ નસીહત ભરેલા સખુને તુંને
કેહેવાની મારી મતલબ એ છે કે મેં તે સઘલાં ગોસ્પદોની
નગેહાની કરવાનું કામ પાક યજ્ઞાંથી કબુલ કરેલું છે. ને મુજબ
તું આએ મારી ભલામણુને વજનદાર ગણીને તેને દીલોબ્બનથી
કબુલ રાખે, અને તેથી દુનિયાનાં સર્વે લોકોને તું વાકેફ કરે, કે
તેઓ એ મુજબ ચાલે.” બહુમન અમશાસ્પદથી તેની આએ
નસીહત મુજબ ગોસ્પદોની હામાયત કરવાને અશે જરથે.૨૧
કબુલ રાખ્યું.

* “સઘડી જાતના ગોસ્પદો” — “જીવાંન ગોસ્પદો” કે નાના પશુઓ —
કે કોઈ જાતના કાપણું નહી બોધએ એવું આ અહુરમજ્દનાં “પહેલાં બહાર
પડેલાં નુર” બહુમનનું કેલણું. જરથોસ્ત સાહેબ અહુનવદ માધામાં પોતાના
દુનિયાને મહેર કીધેલા હંદેશમાં કહે છે — જીવો યજ્ઞ, રાંધે, હાં કરે, ફાં કરે,
જાં કરે, ફાં કરે. — જી. બી.

અરો જરથોશ્તને અર્દીબેહેશ્ત અમશાસ્પંદની સાથે થયેલી વાતચીત.

એ પછી અરો જરથોશ્તની આગળ અર્દીબેહેશ્ત અમશાસ્પંદ આવીને કહેવા લાગો કે, ‘અએ ખોદાના પસદ કીધેલા પેગમ્બર! આએ મારો સદેશો પાદશાહ ગુરતાસ્પને તું પેહોંચાડજે અને તેને કહેજે કે, અએ પાદશાહ! સઘલા આતશોની જાલવણી રાખવાનું કામ મેં તુને સ્વાધીન કીધેલું છે તેથી આખરૂં અને ઇજ તની સાથે દરએક શહેરમાં આતશકદેહ બનાવી સદેહના * કાયદા-એને તું બુજેગીં આપજે તથા તે આતશોને થંડાં પાણીથી તથા સખત માટીથી હલાકી નહી પોંહયે તેને સાફ તું સાફ દીલના પરહેજગાર દસ્તુર મોખેદો તથા હેરમદોને ફરમાવજે કે તેઓ તે સઘલા આતશોની જાલવણી ઘણીએક કેશેશેથી કરે અને તેના ખરચને કીજે મોટી રકમની આયપત કરી આપજે કે તેમાંથી આતશની તથા તેના મકાનની અને તેની જાલવણી કરનારા મોખે-દોની ખોરાકીનો પુરો ખરચ થઈ શકે. રાશન આનશ એ એક ખોદાઈ ગુરના ઝરા મધેથી નીડળેલી નુરા વસ્તુ છે. તું સારી તરેહ-થી જાણે છે કે દુનિયામાં આતશ એ ઘણી બુજેગીં ચીજ છે. તેનું કાંમ સરવેને પડે છે, તે આદમાઓથી સુકી કાઠી સીવચ વધારે ચાહનો નથી. તે કપર કાઠી મેદનાવી તેની (મોખાસ્ક) જાત હું મેશ

---

* સદેહ વિષે તવારીખ તથા ફા સી ફરહંગોની ક્તાબોમાં લખે છે કે પાદ-શાહ હુરાંગ પેશાદદ રોજ ૧૦ મેર આવાં અને માહ ૧૧ મો બહમનને ઢાને એકસો માણસોની સાથે એક પહાડની તરફ ગયો હતો, ત્યાં એક અજદાહ ઉપર તેની નજર પડી. તેથી તેણે તે ઉપર એક પથ્થર ફેંક્યો, તે પથ્થર ચૂકીને એક ખીલ પથ્થર ઉપર લાગો, અને તેમાંથી આતશ સલગી હત્યો, તે આતશને પાદશાહ હુરાંગે ખોદાની તરફનું નુર ગણીને તેનો શેજદો કીધો. અને તે દહાડે એક મોટું જ્વળન કરી સઘલા લોકોને તે આતશનો કેબલો કરવા કાઠું ફરમાવ્યું. અને એ દીવસથી આતશ ના કેબલો કરવાનો તરીકો આદમમાં બહિર થયો એને જાણને હરેહ કરીને કહે છે—તરજુમો કરનાર.

જુવાનીની હાલતમાં રહે છે. તેની આસપાસ લોકડાં મેલ્યાથી તેની જાતને ખુબવાની તથા જઈક થવાની કાંઈખી પ્રકારે ધારતી રહેતી નથી. જો તું તેની ઉપર ખુશખોઈ મેલશે તો તેના સારા સોરમથી તારા મગજને ખુશખોદાર કરશે, અને જો બદખોય મેલશે તો તેના ખરાબ વાસ તારા મગજને પોંડોચાડશે. આતશનો ઈંઝાર થંડીનાં દરદને મટ ડશે, અને તારા અંધારાં દીલને રોશન કરશે. એ વગેરે આતશથી ઘણાંએક ખુબજગ કાંમે નીપજે છે, તેના બરતર દરજા પીછાંજુવાની તારી ફરજ છે. જેમ પાક દ દારે આતશની ઉપર મને હવાલો સોંક્યો છે, તેમ તેને હવાલો હું તુને સોંપુ છઉં. જે કોઈ આંખે મારી નક્કીહત મુજબ ચાલશે તે શખસ ખોદાએતાલાની નજદીક પ્યારો થશે, અને જે કોઈ એ હોખમથી ઉલટો ચાલશે તેનું રવાન દે.અખમાં ગીરફતાર થશે” આંખે નક્કીહ બરેલાં કલાં-મોને અશો જરથોશતે અદીંબેદેશત અમશાર્પંદથી કબુલ કીધા.

પેગમ્બર અશો જરથોશતને શેહરેવર અમશાર્પંદની સાથે થયેલી વાતચીત.

એ પછી અશો જરથોશતની નજદીક શેહરેવર અમશાર્પંદે આવીને તેને કહ્યું કે “અંખે નેક અક્કલના અશો જરથોશત! પાક દાદાગની તરફથી તુને હમેશ જમ મલજો. તું જ્યારે આંખે ખુલ્લું દુનિયાંથી નાંચેની આલમ મધે જાય, ત્યારે આંખે મારો પેગામ આદમીઆને પોંડોચાડજે, અને જે લોકો તલવાર, ખંજર, મેજો, અને તે વગેરે બીજાં હથીયારો* રાખતા હોય તેઓને તુ કહેજે કે તે હથીયારોને દર રોજ નેઓ કટ વગગનાં સફાઈદાર રાખે કેમકે જેનાં હથીયાર સોજાં હોય તેનાથી તેનાં બદખાહુ લોકો ધારતીમાં

* શેહરેવર અમશાર્પંદે ધાનુઓ ઉપર માડકલ હોનાથી એવું જાતના પાંચસ-કસણ ઈત્યાદી “સસ્ત્રો” સંખ્દમાં આવી જાય છે.—ન. ૧. બી.

રહે છે, અને તે સખ્ત લશ્કરની વખતે મુર્ખની મીસાલે પ્રકાશી નીકળે છે. પોતાના હજારની સાચવણી દુશ્મનથી રાખવા સાફ તે હુશીયારોને સંધરી રાખવાં તથા તેને દુશ્મનોના હાથમાં નહીં જવા દેવા ઘટારત છે.”

પેગમ્બર અશો જુરથોસ્તને રૂપંદારમદ અમશાસ્પંદે
કરેલી નસીહત.

આ નસીહત કર્યા પછી રૂપંદારમદ અમશાસ્પંદે અશો જુરથોસ્તની આગલ આવીને તેને ઘણીએક દોઆ કરીને કહેવા લાગે કે “અએ અશો મરદ ! મારી તરફથી તુંને આએ પેગાંમ સાંભલવો સબવાર છે; ઈસાફના ખાવંદ ખોદાએતાલાનો એવો હોમ છે કે આલમના લોકો જમીનની સપાટીને સાફ તથા સોજી રાખે તથા તેને લોહી તથા નજીસ વસ્તુઓથી આલુદે નહીં કરે, અને મુરદાંની લોથ તથા પછીદ વસ્તુઓ જ્યાં આદમીઓની આંમદરફત તથા વેહેતાં પાણીનો માર્ગ નહીં હોય અને જ્યાં ખેતી નહીં થતી હોય ત્યાં નાંખે, કેમકે જમીન ખેતી વાડીથી ભરેલી તથા વપરાતી હોય તેથી આદમીઓને ઘણો નફો થાય છે. જે પાદશાહો જમીનને આખાદ કરવાની કોશિશ કરશે તેઓ ઘણા નેક થશે.” આએ ખુબી ભરેલી નસીહત અશો જુરથે રને સાંભલી લીધી અને ત્યાંથી આગળ ચાલ્યો, તેજ વેળા તેનો મેલાપ ખોરદાદ અમેશાસ્પંદની સાથે થયો.

પેગમ્બર અશો જુરથોસ્તને ખોરદાદ અમશાસ્પંદે
કરેલી નસીહત.

ખોરદાદ અમશાસ્પંદે અશો જુરથોસ્તને કહ્યું કે “અએ પાક મરદ ! નદી તથા કુવાઓ મધેનું વહેતું પાણી કે જે જમીન મધેની નદીઓને રસ્તે તથા પહાડ ઉપરથી વેહેછે, અને જે પાણી ખેતીવાડી તથા વાપરવામનાં કાંમમાં આવે છે, તે વેહેતાં પાણીનો હવાલો હું તુંને સોંપું છું. માટે આલમના લોકોને તું ખોદેલી રીતે કેહજે

કે નેઓ મુશ્કાર વસ્તુથી પાણીને દુર રાખે, અને તેને પહીંદ તથા શીમન ચીજો સાથે અલુદે નહીં કરે. કેમકે સર્વે લોકો પોતાનું ખાણું પાણીથી પકાવે છે તે ખાણું જો સોજી અને પાક હોય તો તેથી કસી હરકત થતી નથી, પણ તેને બદલે જો તે આલુદી અને અપવિત્રાઈ બરેલું હેય તો તેથી બંધે જોહાનના હરદનો વધારો થાય છે, અને તે ખાધ માં સ્વદ તથા સાડું લાગતું નથી. એટલા સડું એ નેઆંમત વાતુને સડું અને સોજી રાખવાનો પાક દાદારે હોકમ કરેલો છે.”

પેગમ્બર જરથોશ્તને અમરદાદ અમશાસ્પંદે કરેલી નસીહત.

જે રદદ અમશાસ્પંદની વાત પુરી થયા પછી અશો જરથોશ્તની આગલ અમરદાદ અમશાસ્પંદ આવીને તે પાક જાતને કહેવા લાગો કે “અએ અશો જરથોશ્ત ! વનસ્પતીને વગર કારણે ખરાબ કરવી તથા જમાનમાંથી ઉખેડી નાંખવી ઘટારા નથી. કેમકે તેથી આદમી ઓ તથા જાનવરોને રહત પોંડવે છે, માટે તેની જતન રાખવા સાડું આલમના લોકોને તું ફરમાવજો.” એ પછી (અમરદાદ અમશાસ્પંદે) અશો જરથોશ્તને દીન મજ્જબનાં કાંમે વિષે કેટલી એક નસીહતો કીધી, અને તેને કહ્યું કે “મોજેદ લોકોને તું ફરમાવજો કે નઓ દુનિયામાં સઘલે ઠે પૂણે ફરી વલે અને આદમીઓને ભલી દીનથી વાકેફ કરે, જેથી ઓ રાસ્તીના માર્ગ ઉપર ચાલે અને હરેક જગ્યાએ એક બબરદાર શખસને તું મુકરર કરજો કે તે કાબેલ શખ્સ દીનની હરેક બાબતથી ત્યાંના લોકોને સમજ આપતો રહે, કે તેથી દીનનાં કાંમે તથા કયદઓ (આલમમાં) જાહેર તથા ચાલુ રહે, અને સઘલા લોકો પોતાની કમર ઉપર ભલી દીનની નીશાંન જે કુસ્તી છે તેને કમરબંધ તરીકે ખાંધીને અવસ્તાની વાકેફગારી સાથે આલમને પેદા કરનાર સાહેબની નીઆએશ, સેતાએશ અને બંદગી કરે. બીજું—દાદાર હારમજદે જાનદાર વસ્તુઓનાં શરીરની

ખાંધની હવા, પાંણી, આતશ અને માટીથી ખાંધેલી છે, તે આરે બોહરે-
ને બોદા અંતાલાની મેટી બક્ષેશ તરફે ગણીને તેને સાફ અને પાક
શખે આએ સઘલાં કામેથી દુનિયામાં તરૂં નામ નેકી સાથે રહેશે.”

જરથોશને મીનોઇ આલમ મધેથી આએ જોહાનમાં
પાછું આતી વેળાએ દેના તથા બહુગરા સાથે
થયત્તી તકાર.

જ્યારે અશો જરથે રતે પાક યજ્ઞમાંથી સઘલા લેદોની વાકેફગારી
મેલવીને મીનોઇ જોહાનથી પોતાની મોરાદ મોઆફક ખુશી સથે પાછો
ફરીને આએ દુનિયામાં આવ્યે. [? આવતો હતો] ત્યારે તે બખર
મક્કર ભરેલા દેવ લોકોને પડવથી તેઓ ઘણું ભયંકર લશકર સાથે
અશો જરથોશની સામે થયા. પણ અક્કત્રમંદ જરથે.શતનો રોશન
ચેહરો જોતાં જ તેઓને અચરતી પેદા થઇ. અશો જરથે.શતને દેવોના
સરદારે કહ્યું કે “ખુજોર્ગવર શખસ! અવસ્તા-ઓ-જંદને તું
(અલમના લોકો આગલા ખોલા માં કરતો; કેમકે તે તારા અવસ્તા
અને તેની કિયા કાંતુન હમે લોકોને અણુગમતા છે. જો તું હમારી
સાથે દોસ્તી કરી હમરેથી વકેફગાર થશે તો અલબત્તે એ
અવસ્તાને તું હમારી ઉપર માંમે નહી લગાડશે.” તે બહકરથી આ
સુખને શાંભલતાં વાઃ અશો જરથે.શ ને હમણું આગ્યું અને તે
અવસ્તા : એક લાગ બુલંદ અવજે પડયો.* તેનો અવાજ શાંભલીને
(પેગમર જરથે.શની) સામે આવેલા સઘલા મક્કરખોરા દેવો ખુજતા
અને કંપના શેક્સ પાંતીને જનન મધે છુપ્યા થયા અને પાક
યજ્ઞાંની બક્ષેશથી દેવોને નેહરૂ કીધા.

* અવસ્તાનો ભાગ, “યયા અહ વએરીયો”થી તે “વાસ્તારેમ” સુધીના
અહુનવન્નાં એકઠીલ કલાંમોનો છે તે પદવાથી પેગમર જરથોશને દેવોને
ખરતરફ કીધા હતા એનો ખોલાસો વંદીદાહની ૫૯ મી પર્ગરફ તથા “જરથે.શ
ખરત” અ યજ્ઞ.નેનાં ‘દાવતીમ’ નામના ૧ મધે પાક અવસ્તાથી કર્યામાં
આવેલો છે.—તરબુએ કરનાર.

[શાએર કહે છે કે—જેનો મદદગાર નથી આશરો. આપનાર પાક યજ્ઞમાં હોય તે શખ્સ હંમેશા ભાગ્યશાળી છે. નટે હરએ. કામમાં પાક દાદાર ઉપર તું તારો આધાર અને ભરોસો માખરો કેમકે તે । કરતાં સરસ બેઠીયો તુને બીજો માધ મનનાર નથી]

પેનખર જરથેશ્તનું બલખ શેહેર મધે પાદશાહ

ગુરનાસ્પની દરગાહમાં આવતું.

અશો જરથેશ્ત સઘત્રા નીચ બુદ્ધિવના મકકતખેરા, નાપાક દેવોને તારાજ કરી તેઓ ઉપર ક્રોધ મેલવીને ત્યાંથી પાદશાહ ગુરનાસ્પની દરગાહ ખાતે જવાના ઇરાદાથી બલખ (શેહેર)ની તરફ આવ્યો, અને મુબારક વખતે તે પાદશાહની દરગાહ આગલ આવી પોહોચ્યો. ત્યાં થોડો વખત સુધી સગર કરીને પ્રથમ પાક યજ્ઞમાંનાં નામની ઘણીએક યાદ કીધી. અને ત્યાર પછી પાદશાહની નજદીક જવા સાડું દરગાહમાં સુંદર ચલથી દાખલ થયો, અને પાદશાહની કચેરીની તરફ નજર કરીને જોયું ત્યાં તેણે પ્રથમ ઇરાંનના મુલકને તાબેના સઘલાં સંસ્થાનોના હાકમો અને સરદારો અને અમીરલોકોની એ સફ કમર બાંધીને ઉભેલી જોઈ. તેની આગલ બીજી એ સફ નામીયા ચોલમા તના ફોલમુફ લોકોની તેઓ ના દરજ્જા અને પદવી પ્રમાણે બેઠેલી જોઈ, કે જે બેઠક ઉપરથી તે વિદ્વાન લોકોની ચહુડતી ઉતરતી કાબેલીયત જણાઈ આવતી હતી. જે શખ્સ દાનાઈમાં સરસ ઠરોા તેને દરજ્જે પાદશાહની હજુરમાં મેટી પદવીનો ગણાતો નથી તેની બેઠક પાદશાહી તખતની આગલ રેહતી હતી. એ પછી (અશો જરથેશ્ત) પાદશાહ ગુરનાસ્પને બુજેર્ગી બરેલાં તખત ઉપર માંથાં ઉપર મેલેલાં કીમતી તાજ સાથે બેઠેલો જોયો. તેની નજદીક આવીને અશો જરથેશ્તે તે પાદશાહ ઉપર એક દુઆ કીધી. પાદશાહ ગુરનાસ્પે તેના સુખનો સાંભળવાંજ તે બુજે-

ર્જવારના દરબાજા તથા ખરતખાને પીછાંણી લીધે, અને ઘણીએક મોહબતથી તેને ખબર અંતર પુછીને પેલ વિદ્વાન લોકોની બંધે સફળી આગળ પોતાની સાંમે એક ખુરસી મેલાવીને તે ઉપર બેસવા સાડું અથો જરથોશતને અરજ કીધી અને તેને કહ્યું કે જો કાંઈ એલમ તું ધરાવનો હોય તે જાહેર કર. તેથી (પેગમ્બર) જરથોશત પેલી ખુરસી ઉપર બેસીને પોતાની જ માનથી ઘણાં એક નાદેર સુખને બોલવા લાગ્યો અને તેની વચે જો દોષ શખ્સ તકરર કરવા સાડું મેદાન પડતો હતો તેને ખુશી ભરેલા શખ્દોમાં તે જવ બ વાલવા લાગો અને તકરારમાં તેને અજેજ કરીને તે ઉપર હાએક પડવા લાગો.

શરેહ.—આપણો પેગમ્બર પાદશાહ ગુસ્તાસ્પની દગ્ગાદમાં પાક હકતાલાની તરફથી શી રીતે અને કેવા દયઃખાયા અવ્યો હતો તે વિષેનું પુરતું ખ્યાન વપલા બોલાસામાં જરથોશત બેદરામે કરેલું નથી. એના માટે વાંચનારની જાણને સારે તે ખીનાનો ભાર લમે અને પ્રગટ કરીએછીએ:—

આએ રેસાલો વાંચનારે જાણવું જોઈએ છે કે શીરદેશી તુસીમાં શાહનામા તથા શરેસ્તાને એદાસ અમન નામની ફરસી કેતાઓનાં કદીમ પેહલવી પુસ્તકોના આધાર ઉપરથી એવું જાહેર કરેલું છે કે પ્રથમ આપણો અશો પેગમ્બર કેઆની પદશાહ ગુસ્તાસ્પના મેદલમાં અવ્યો તે વેળા તે પાદશાહનું એવાં ફાટું અને તે રસ્તે આતમાનર્ત તરફ એક સુનેરી તખત પાદશાહ તથા તેની દરબારના લોકોની નગર હજુર તેનાં મેહેલમાં ઉતર્યું, તે તખતની ઉાર અશો જરથોશ દમદમા સથે મેહેલો હતો. અને તે પોતાની માથે એક “સરવ”નાં ઝાડો રોવ તથા “આદર ખુરજન” નાંમનો એક આતશ અને અવસ્તાનાં પુત્રક પક દાદારની તરફથી તેની ખરી પેગમ્બરીની શક્ષો તરીકે લાવેલો હતો. તે ત્રણ ચીજો મધે “સરવ”નાં ઝાડમાં અએ કરામત લઈ કે તેનું દરએક પાત્ર કુતુ હવું તે ઉપર “ગુસ્તાસ્પ, તું બચી દીનને કયુમ કર,” એવા શખ્દો કુદગની લખાયલા મલમ પડતા હતા. એ ઝાડને પાદશાહ ગુસ્તાસ્પે પોતાના મેહેલની આગળ રાખ્યું હતું. અને પેલા આદર ખુરજનનાં લખાણો

આતશમાં એ ખુબી હતી કે જે કાંઈ તેને પોતાના હાથમાં પકડતા હતા તેઓના હાથને તેથી ગરમી નહીં લાગતી હતી. તથા તે આતશ વખરે કાઢીએ બળતો હતો અને પાણી તથા ખાકી તેને કસી ઇંજી પોહોચતી નહીં હતી. એ આતશને પેગમ્બર જરથોસ્તે પ્રથમ પાદશાહ ગોશતારપ તથા તેના વજીર જામારપ અને તે વજેર ખીજા યુઝ્નેર્ગ અમીરોના હાથમાં આપ્યો હતો અને તેથી તેઓને અચરતી ઉપજી હતી. એ “આદર પુર-જન” નામના આતશને પાદશાહ ગુશતારપે બલખ શહેરમાં મોટા દબદબા સાથેના કીમતી મેહેલમાં તખતનશીન કીધો હતો. અવરતાનાં પુસ્તકોમાં પાક દાદારનાં ખરાં ફરમાનો તથા બધે જંદાનના હેરાલ જાહેર કરેલો હતો અને જે વેળા તુરાનનો પાદશાહ અરવનરપ ઇરાંન દેશ ઉપર ચઢી આપ્યો અને “બલખ” શહેર મધે ધણુએક પરહેજગાર લોકોને કતલ કીધા તથા આતશખાનાઓને ખરાબી પોહચાડી, તે વેળા તેણે પેગમ્બર જરથોસ્તનાં લાવેલાં પુસ્તકોને એક મોટા આતશ સલગાવીને તેમાં બાલી નાંખવાની ધારણાંથી નાંખ્યાં હતાં, પણ તે પુસ્તકોને આતશથી કાંઈથી રીતે હરકત પોહોંચી હતી નહીં.

ખીજું—જરથોસ્ત નામાંના ઉપસા એહેવાલમાં લખ્યું છે કે આપણા અશે પેગમ્બરે પાદશાહ ગુશતારપ ઉપર પ્રથમ એક દુવા કીધી હતી. એ દુવા તે અશે પેગમ્બરે પવિત્ર અવસ્તાવાનીમાં કીધી હતી અને તે દુઆ ખીજા અવસ્તાઓની સાથે હાલ આપણા જરથોસ્તીઓ પાસે મોબુદ રહેલી છે, અને તે જરથોસ્તે પાદશાહ ગુશતારપની નજદીક આવ્યા પછી તે પાદશાહ ઉપર કરેલી દુઆ હેવાં મયામાં હેડલ કેતામો મધે લખ્યા માં આપેલી છે, તે અવરતા તેના નરબુમા ગાયં વાંચનારની વાકેશગીને સાઈં હમો અવ પ્રગટ કરીએ કીઝા:--

[અવરતા]

હોતા અહિ આફ્રી-વચાઝા, ખરેનંધહાઝા મે સદગેહિ. આઅત અઝાખત જરથુસ્ત્રા કવાઈશ વીશ્તાસ્પહે, આફીનામિ તવ, નર દંધહુ-પઈતી વોહુ-જીતિ, ઉસ્-જીતિ ફરેધેમ-જીતિ; જઈતે તે નરાંમ, જઈતે તે નાપરિકાંમ, જઈતે તે પુશ ઉસ્-જયા-

ઓન્તે તનુ-કેરેત. અએવ તે બવાહિ યથ જામાસ્પો, ઉત
આફીનેમ્ કેરેનવાત યથ દંધહેઉથ વીશ્તાસ્પાઈ.

સેવિરેતો બવાહિ યથ મજ્જાઓ; વેરેઘજઓ યથ ધ્રએત-
ઓનો; અમય યથ જામાસ્પો; અશ-વરેચાઓ યથ કવ ઉસ;
પોઉર-જિરો યથ અઓશનરો; જેનંધહુતેમ બવાહી યથ તજો
ઉરપ. ખરેનંધહુન્તેમ બવાહિ યથ ચો યિઓ ક્ષએતો હુવાંચેા;
હજધર-ચઓક્ષયો બવાહિ યથ અએઈશ દહાકાઈ અધ-દએન;
ઉદ્રેમ્ અઓશ્તેમ્ બવાહી યથ કેરેસોસ્પેમ; હુધાઓંધહેમ
વ્યાજનેમ બવાહિ યથ ઉર્વાક્ષહે; સ્ત્રીરેમ કેહરપેમ અનાસ્તવનેમ
બવાહિ યથ કવ સ્યાવશાનો, પોઉર-જો બવાહિ યથ આથ-
વ્યાનોઈશ; પોઉર-અસ્પેમ બવાહિ યથ પોઉરપસ્પેમ; અપવ
બવાહિ યથ જરથુત્રો સ્પીતાઓ; રંધહામ દૂરએ-પારાંમ બવાહિ
યથ ચો વફો નવાજે; ઉર્વથો બવાહિ યજતનાંમ યથ જરેનેમ
મખ્યાનાંમ.

જયાઓન્તે હથ વો દસ પુઘ. ધ્રાયો બવાહિ યથ અથ-
ઉરેનો, ધ્રાયો બવાહિ યથ રથએશ્તારહે, ધ્રાયો બવાહિ યથ
વાએહે કપુયન્તો, અએવ તે બવાહિ યથ વિસ્તાસ્પાઈ, અઉ-
ર્વત-અસ્પેમ બવાહિ યથ હવરે; રઓચિનવન્તેમ બવાહિ યથ
માઓંધહેમ; સ્ત્રઓચિનવન્તેમ બવાહિ યથ આતરેમ; તિજિ-
નવન્તેમ બવાહિ યથ મિથેમ; હુરઓધેમ વેરેઘજનેમ બવાહિ
યથ સ્ત્રઓધેમ અધીમ. અશહએપેમ બવાહિ યથ રંથુશ;
દુશમર્ગ્યુજયન્તેમ બવાહિ યથ વેરેઘજનેમ અહુરધાતેમ; પોઉર-
ખાથેમ બવાહી યથ રામનો ખાસ્ત્રહે; અયસ્કેમ અમહરકેમ
બવાહિ યથ કવ હુસ્રવ. પરચ આફીનેમ અઈપિ-જસઈતિ
વહિરેતેમ અહુમ અપએજાંમ રઓચંધહેમ વીસ્પો-ખાથેમ,
અથ જખ્યાત યથ આફીનામિ.

[ઉપસા અવસ્થાનો તરજુમો]

“જરથોસ્તે કેઆની ગુસ્તારપને આએ રીતે કહ્યું કે હું નેક દોઆનો કરનાર છું, અને તું મને કીર્તીઓ આદનાર છે. અએ પાદશાહ ! હું તુંને સારી હાલતમાં જીંદગી ગુળરવાની, જુઝેગી સાથે રેહવાની અને લાંબી હૈયાતી ભોગવવાની તથા તારા ખેશાવંદ મરદો, ઝોરતો, અને ફરજદોને કીર્તી સાથે જીવવા વિષેની દોઆ કરું છું. અને તેમજ તું પાદશાહ ગુસ્તારપ ઉપર જમારપ દોઆ કરે તે પણ તુંને આમીન થાઓ. તું મહા જ્ઞાનીની મીસાલે કાએદેમંદ કામો કરનાર થજે. ફરેદુનની મીસાલે ફતેહમંદ થજે. જમારપની મીસાલે હોનરમંદ થજે. કાઉશ જેવો દખદખા બરેશો થજે. હોશવરની (હોશંગ) મોઆફેક અકલમંદ થજે. તેહમુરસ્પના જેવો ઝેજમતી હથીયાર વાળો રહેજે. આલમના લોકોને નેકીથી રાખનાર (પાદશાહ) જમશેદની મીસાલે કીર્તીવાન રેહજે. બદતર દીનના ઝોહાકના જેવો ઉદયોગી થજે (યાને જોહાક જેમ બદ કાંમ કરવામાં ધણો ઉદયોગી રહેતો હતો તેમ તું નેક કામ કરવામાં ધણો ઉદયોગી થજે.) ફરશારપની મોઆફેક ધણો જોરાવર તથા ગાલેખ રહેજે. ઝોરવાક્ષની મીસાલે દાનેશમંદ ભોકોની મીજલસનો સરદાર રેહજે. કય સીઆવક્ષના જેવો નેક જાત તથા ખેડુનાહ થજે, આયવીઆંની મીસાલે ધણાં ગોરપદોનો સાહેબ થજે. પૌરશરપની મીસાલે ધણા ધોડાઓનો રાખનાર થજે. જરથોસ્ત રપેતમોનના જેવો અશો થજે. રોશનદાર કીરજોની મોઆફેક દુરના માર્ગમાં જલદીથી પોહચનાર થજે, આદમીઓને જેમ જર વંદાલું છે તેમ તું યજદ અમશારપદોને આરો થજે, તુંને દશધણ્ય ફરજદોની વૃદ્ધિ હોજો, તું અયોરનાન, રયેસ્તાર, અને વાસ્તી ઝોશ ભોકોની મીસાલે પરવર્થાને કરનાર થજે. તું ગુસ્તારપને સવેધી સરસપણું હોજો, તું આફતાબના જેવી તેજ આલનો થજે. માહતાબના જેવો રોશન રેહજે (નેક કાંમ કરવા પછવાડે) આતશની મીસાલે બલતો રેહજે. સરોપની મીસાલે દરસ્ત અંદ મનો તથા ફતેહમંદ થજે. રશનેરાસ્તની મીસાલે વાજબી ધનસાફનો તોલનાર થજે. અહુરમજ્દના પેદા કીધેલા ખેહેશમ યજ્ઞની મીસાલે દુસ્મનોને ટાલનાર થજે. સમ યજ્ઞનાં જેવો રાહત બરેશો રેહજે. કેપુશરોના જેવો વગર દુઃખ અને ઇજ્જવાળો રેહજે. એપછે અશો ભોકોનાં બુલંદ ખેહેસ્તવું રોશન મકાંન તુંને મલો. આએ મારી સબલી દોઆ તુંને આમીન થાઓ. ”

પેગમ્બર જરથોસ્તને ગુસ્તાસ્પ પાદશાહની ખીજલશના
વિદ્વાનો સાથે પેહલે દહાડે થયલી તકરાર.

(પ્રથમ પાદશાહના) જમણા હાથપરની સફના એક વિદ્વાને
જરથોસ્તની સાથે લકરાર ઉઠાવી તેમાં તે આજેજ થયો, અને સેવટે
જરથોસ્તનાં બોલવાને તેણે કબુલ રાખ્યું, અને પોતાની ખુરસી
ઉપર બેસવાનું માન તેણે જરથોસ્તને આપ્યું. ત્યારે બીજા એક
ફીલસુફે (અર્થાત્ જરથોસ્તની સાથે) પુરાતન એલમો વિષેની તક-
રાર ઉઠાવી, અને તેમાં ઘણીએક બાબતો તેણે કહી સંભલાવી. પણ
આખર તેખી પોતાની તકરારમાં નિષ્ફળ થયો. એ પ્રમાણે અર્થાત્
જરથોસ્તે પેલા આલેમ લોકોની ડાખી તથા જમણી બાબતો બંધે
સફ ઉપર નજર કરીને તેઓ મધેના દરએક જણથી એક એક
ફાનાઈ ભરેલી વાત બાણવા માંગી, અને એઓ સાથે એક એક પછી
તકરારો ચલાવીને સઘલી તકરારોમાં પોતે ફતેહ મેલવતો ગયો.
એવી રીતે જમણી તથા ડાખી બોરદુઓની દરએક સફ મધેના ત્રીસ
ત્રીસ હોકમાઓને તકરારમાં અર્થાત્ જરથોસ્તે કાએલ કીધા અને તે
ફીલસુફાએ પોતાની ખુરસી ઉપરથી ઉઠીને તે પદવીએ બેસવાનું
માન તે પેગમ્બરને આપ્યું. પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ જરથોસ્તની આવી
રીતની વાતચીત સાંભળીને ઘણો અચરત થયો. અને (ત્યાં હાજર
થયલા) સઘલા ફીલસુફા ઘણા હેરાંન રહ્યાં તથા અંદરખાનેથી તેઓ
ટુટેલા ફીલના થયા, અને તકરારમાં તેઓ ઉપરની પગેલી બીનાથી
તેઓને ગેરત તથા ફીકર પેઠા થઈ. એ પછી શેહેનશાહ ગુસ્તાસ્પે
જરથોસ્તને પોતાની આગલ બોલાવીને બેસાડયો, અને તેને કેટલી-
એક હકીકત અને પુરાતન એલમોની બાબત પુછી તેનો જવાબ
તેણે લાયક અને ઘટ્ટી રીતે વાલ્યો. તેથી શેહેનશાહનું ફીલ ઘણું
ખુશ થયું, અને પોતાના પાદશાહી મેહેલની પડોશમાં જરથોસ્તને
રહેવા સારું એક મકાન આપ્યું. તે દીવસે સઘલા ફીલસુફા
પાદશાહની હજુરમાંથી શરમીદા પડીને પોતાના મકાન ઉપર ગયા,

અને તેઓએ ખીજે દહાડે પાદશાહી દરબારમાં આવીને પેલા દીન-
દાર મરદની સાથે તકરાર કરી તેને પાદશાહની હજુરમાં રૂસવા
કરવાની એક બીજ સાથે આખી રાત મશગલ કીધી. પણ પાક
યજ્ઞદાં અશે જરથોસ્તને કેવે દરજ્જે પોંડોંચાડનાર છે તેની તે
લોકોને ખબર હતી નહી. જ્યારે ખાલેસ દીલનો અશે જરથોસ્ત
તે મીજલસમાંથી પોતાને ધર ગયો ત્યારે તેણે પેલા હોકમાઓની
ઉપર તકરારમાં મેલવેલી ફતેહ તથા તેનાં સઘલાં કામો મુધારવા
વિષેની પાક દાદારની હજુરમાં શુકર ગુજરી કીધી, અને ખાંમદાદ
મુધીની સઘલી રાત પાક યજ્ઞદાંની બંદગી તથા યાદમાં ગુજરી.

**જરથોસ્તને પાદશાહ ગુશતારપની દરબારના વિદ્વાંનોની
સાથે ખીજે દહાડે થયેલી તકરાર.**

ખીજે દીવસે, જ્યારે આસમાંન ઉપર ખોરશેદ તલુ થયો ત્યારે,
પેલા વિદ્વાન લોકો પાદશાહી તખતની હજુરમાં આવ્યા અને
પોતાના રાખેતા પ્રમાણે હારબંધ બેઠા. ત્યાં યજ્ઞદાંનો મોકલેલો
પાકીજેહ દાનાંઈનો પેગમ્બર અશે જરથોસ્તખી આવ્યો, અને તેઓ
વચ્ચે બોહોસ તથા તકરારો ચાલવા લાગી. તે તકરારમાં પેગમ્બર
જરથોસ્તની જખાંન તેજ તલવારની મીસાલે ચાલતી હતી, અને તે
જે એલમની ખાખત ઉપર તકરાર કરતો હતો તેમાં સો તરેહની
દલીલ દાખલાઓ ખતલાવીને પોતાનાં બોલવાની સાબેતી આપતો
હતો. તેથી પેલા વિદ્વાંન હકીમો અશે જરથોસ્તની આગલ ફાકી
ખાનારાં જાનવરો તરીકે થઈ પડ્યા હતા, અને તેઓ ઉપર તે
(પેગમ્બર) શીંહ જાંનવરનો દરજ્જો ધરાવનાર થયો હતો. અને
સેવટે તે સઘલાં ખાલેમ લોકો ઉપર જરથોસ્તે ફતેહ મેલવી.
જ્યારે પેલા વિદ્વાંને તકરારમાં આજેજ થઈને પાછા રહ્યા, ત્યારે
તેઓનાં દીલ અંદરથી ગમગીન થયાં અને તેઓએ બાણ્યું કે એ
સઘલો બેલ બોદાએતાલાની કુદરતનો છે. એ પછી શેહનશાહ

ગુરુતારૂપે જરથોસ્તનો મરતબો વધાર્યો, અને તેની એક પોતાનાં તખતની આગલ કીધી, તથા જરથોસ્તથી તેનું નામ, નીશાંણુ તથા જન્મભૂમી અને તેનાં ખાંદાંન તથા યુનીઆદ વિષે પુછપરછ કીધી. તેથી જરથોસ્તે પોતાનું નામ, જન્મભૂમી અને પોતાની યુનીઆદ પાદશાહને કહી સંભલાવી. ત્યાર પછી જરથોસ્તે પાદશાહને કહ્યું કે “આવતી કાલે અહુરમજ્દ રોજ છે, તે દીવસે આક્રતાબને તલુ થયા પછી આએ દરગાહ ખાતે સઘલા લશકરી અમલદારો અને સઘલા વિદ્વાનોને હાજર થવા વિષેનું તું ફરમાન આપ કે તેઓ મધેથી જે કોઈની ખાહેશ મારી સાથે દાંનાઈ અને એલમની તકરાર કરવા વિષે હોય તેઓની દરએક પુરશેસ, પછી તે કોઈની તરેહના એલમ ની હોય, નેનો ખુબીથી ઘટતી રીતે હું જવાબ વાલું, અને ત્યાર પછી જે કાંઈ હાવો હું ધશઈ છઈ તેનો તુને પેગાંમ પોહોંચાડું.” જરથોસ્તથી એવા સુખનો સાંભલીને પાદશાહ ગુરુતારૂપે તે ઉપર સારી તરેહથી ધ્યાન આપ્યું અને પાદશાહે પેલા સઘલા લોકોને ખીજે હહાડે પાદશાહી દરબારમાં હાજર થવા વિષેનો હોકમ કીધો. આએ ઠરાવ થયા પછી પેલો પાક બાત પોતાનાં મકાનની તરફ આવ્યો અને ત્યાં તેણે આખી રાત વગર આસાએસ લેવે પાક થજદાંની શુકર ગુબારી તથા બંદગી કરવામાં ગુબારી. આએ તરફથી પાદશાહ ગુરુતારૂપની મીજલસના દાંનાવ હકીમો દરહ ભરેલાં અને દુઃખી દીલ સાથે પોતાના મકાનની તરફ ગયા; તે વેલાએ તેઓએ એક ખીબા સાથે એવો વિચાર કીધો કે એક બેગાંને શખ્સ પાદશાહની દરબારમાં આવીને આએ રીતે આપણી હોરમત લે, અને આપણી મેલવેલી આબરૂનો નાશ કરે, તથા આપણા મધેથી અરધો અરધ વિદ્વાનો તેઓની પદવીથી હેઠે ઉતરે અને આપણી સહમાં તે આગલ વધીને બેસે, એ આપણને ઘણી શરમીદગી તથા નાંમીશી ભરેલું છે. અને પાદશાહની આગલ આપણું વજન તથા મોલો ઘણો હલકો થઈ પડ્યો છે, એટલા વાસ્તે આપણને લાયક છે કે આવતી કાલે પાદશાહની આગલ આપણુ એકદીલ તથા એક જમાનથી રહીને

તેના સગલા બોલવાને રહ કરીએ અને તેની કીર્તીને ઝાંખ પોંદોઆ-
ડીયે. એવી રીતનો બંદોબસ્ત કરીને તે સઘલાઓ પોતપોતાના
મકાન ઉપર ગયા, અને એ અંદેશામાં તેઓને આખી રાત ઉંઘ
આવી નહી.

**પાદશાહ ગુસ્તાસ્પની દરબાર ખાતેના શીલસુફેની
સાથે પેગમ્બર જ્વરથોશ્તને ત્રીજે દીવસે
થયલી તકરાર.**

ત્રીજે દીવસે આશ્તાબ તલુ થયા પછી શેહનશાહ ગુસ્તાસ્પની
દરગાહમાં સઘલા લશકરી અમલદારો તથા (શહેરનાં) ખીજા વિદ્વાનો
અને પેલા એકસંપ થયલા હોકમાઓ આવીને હાજર થયા અને
પાદશાહની હજુરમાં તેઓના દરબજા પ્રમાણે સફ જેંચીને બેઠા,
અને તે દબદબા ભરેલી પાદશાહી દરબારમાં મોખારક તોલનો જર-
થોશ્ત પણ આવીને હાજર થયો. અને પાદશાહની મીજલસનાં વિદ્વા
નોના કાયદા સુજબ જવાબ વાળવા લાગ્યો. આ વેળાએ તે હુકીમાએ
પોતા વચે કરેલા સંપથી થોડોક વખત સુધી પોતાના પગ ખડા
રાખ્યા અને કેટલીએક તદખીરા કામે લગાડી પણ આખેરસ
તેઓનો ઠેરાવ વધારેવાર ટકી શક્યો નહી, અને પેગમ્બર જ્વરથો-
શ્તની તકરારમાં તેઓ રહ થયા. તેથી તેઓને પોતાની જગો તે
અહસ્થને સપુરહ કરવાની ફરજ પડી.

[શાએર કહે છે કે—જુહુ હરગેજ તરતું નથી. અને સાચું બોલ-
નાર શખ્સને હંમેશ જળ મળે છે.]

**જ્વરથોશ્તે પાદશાહ ગુસ્તાસ્પની હજુરમાં કરેલો
પેગમ્બરી દાવો.**

બ્યારે પેલા આલેમ લોકો મધેથી કોઈને જ્વરથોશ્તની સામે
તકરાર કરવાની હિમત રહી નહી ત્યારે અથો જ્વરથોશ્ત તે સઘલા
હોકમાઓથી આગલ બુજેર્ગી અને દબદબા સાથે બેઠા અને ગુસ્તા-
સ્પને કહેવા લાગ્યા કે—“અચ્ચે જોહાનના પાદશાહ ! થાક ખોજાએ-

તાલા કે જેનાં હોકમથી સાતે આસમાંના તથા પૃથ્વી અને સેતારાઓની ઉત્તપતી થઈ છે, જે સાહેબે પોતાના બંદાઓને જ્ઞાન બખ્શ્યો છે અને તેઓ ઉપર બગેર આભાર કરવે તેઓની રાજી પોંદોંચાડે છે, જે ખોદાએ તાલાએ નાબુદગીમાંથી તારી જાતને પેદા કરી તુંને વગર મેહનતે આએ પાદશાહી તાજ અને તખ્ત બક્ષ્યું છે, અને તે સાહેબના હોકમથી તું આ દરજ્જે પોંદોંચ્યો છે, ખીજા પાદશાહો તારી તાબેદારીમાં છે, અને સઘલા લોકો ઉપર તારો હોકમ ચાલે છે; વાસ્તે પાક ખોદાએ તાલાની તરફથી તારી નજદીક હું પેગાંમ લાવ્યો છું.” એટલું કહીને તે બુબર્ગીં લરેલા શેહનશાહની હજુરમાં એક ગેલાફ મધેથી અવસ્તાની કેતાબ કહાડીને મેલી.

પેગમ્બર જરથોસ્તે પાદશાહ ગુરનાસ્પને

અવસ્તા વિષે કરેલી એલતેમાસ.

તેણે પાદશાહને કહ્યું કે “આ કેતાબનું ખાસ નામ અવસ્તા કરીને છે, તે આપીને પાક યજ્ઞદાંએ મને આલમના લોકોની આગલ મોકલેલો છે. કે તેઓ એ મધે ફરમાવેલાં પાક દાદારનાં ફરમાનોથી વાકેફ થઈને તે મુજબ ચાલે, માટે તું એ અવસ્તાને શીખ તથા તે મધે ફરમાવેલા હોકમ મુજબ ચાલ, અને અમલ કર. જે તું તે ફરમાન પ્રમાણે ચાલશે તો તેથી તારૂં મકાન બુલંદ બેહસ્તમાં થશે અને જેમ આ દુનિયામાં તારૂં દીલ ખુશી લરેલું છે તેમ તે બેહસ્તનાં મકાનમાં પણ ખુશી તુંને મલશે. અને તું જે આ હોકમને નહીં માંન આપશે તો તેથી તારૂં તાજ અને બુબર્ગીં ધુલમાં મલી જશે. માટે તે વાજબી ઈનસાફના સાહેબની શીખામણ ઉપર તું ધ્યાન આપ કે જેથી પેદાનો કરનાર સાહેબ તારી ઉપર આરજેદેહ નહીં થાય અને તારી કીસ્તીને હાણી નહીં પહોંચાડે તથા આખેરશ તારૂં મકાન દોઝખમાં નહીં થાય. એટલા વાસ્તે હવેથી તું મારા બોલવા ઉપર તારૂં ધ્યાન આપજે, અને કોઈખી બદમાશના કહેવા મુજબ

કાંમ માં કરતો,” ત્યારે જેહાંનના પાદશાહ ગુસ્તાસપે તે (પિંગમખર) ને કહ્યું કે “આ ખીનાની સામેતીમાં તું શું મોજેજો બતલાવે છે ? જો તારો અમત્કાર મોજેજો વાજખી હોય તો તે પ્રમાંજો ચાલવાને હું ઘટતું વિચારું, તથા ચાલમના લોકોને તારાં ફરમાનથી વાકેફ કરું, અને તારી ઉપર યેઈનસાફી નહી ગુજરવા હઉં.” તેનો ઉત્તર અશો જરથોસ્તે એવી રીતે વાક્યો કે “ મારા બોલવાની સામેતીમાં આજે ફરમાનો જે હું લાવ્યો તે બસ છે, કેમકે પાક ચજહાંએ મને ફરમાવેલું છે કે હવે પછી દુનીયાંની સપાટી ઉપર તું કોઈખી લેઆનતી દેવને જાહેરમાં નહી જોશે. તેજ સાફી પાદશાહ ગુસ્તાસપેને ઘણી છે. માટે આ કેતાબ જે હું લાવ્યો છું તેની એજમતથી દુનિયામાં સઘલા દેવો અને જાદુગરો છુપ્યા થશે* જ્યારે તું અવસ્તા અને તેના અર્થથી સારી તરેહથી વાકેફ થશે ત્યારે તુંને કોઈ ખી દલીલની હાજત રહેશે નહી. આ કેતાબમાં બધે જેહાંન તથા સેતારાઓની ચાલનો જે કાંઈ એહેવાલ આવેલો છે તે ખરો અને સહી છે. એવું વર્ણન દુનિયાંમાં કોઈ શખ્સે જાહેર કે છુપી રીતે કરેલું નથી.” (ત્યારે) પાક જાત પાદશાહે તે અવસ્તા પટ્ટી દેખાડવા સાડું અશો જરથોસ્તને ફરમાવ્યું, તેથી અશો જરથોસ્તે તેનો એક બાબ માએની સાથે પટ્ટી દેખાડ્યો. આ વેળા જેમ એક નાંખલું અજ્ઞાન બાળક ગોહરની કીમત નહી સમજે, અને મોટું થયા પછી તેને ઘણું પ્યાડું કરે, તથા એક નાવાકેફની આગલ વિદ્વાન પુરૂષો એલમની વાતો કરે તેની કદર તે પહેલાં નહી જાણે પણ જ્યારે તે દાનાંઈથી વાકેફ થાય ત્યારે તેની કદરને તે સમજે, તેવી હાલત પાદશાહ અને પિંગમખર વચ્ચે હતી. ગુસ્તાસપે (પાદશાહ) અવસ્તાની ખુબી સમજવાને દરબજે નહી પોહોંચેલો હતો તેથી તે (પાદશાહ)ને

અવસ્તા તથા તેની માએની તરત વેળા પસંદ પડી નહી, એટલા વાસ્તે પાદશાહે અશેા જરથોસ્તને કહ્યું કે “તુંએ જે (પેગમ્બરીનો) દાવો હમારા ઉપર કીધો છે તે ઘટતો છે, પણ તે ઉતાવળથી સરંજામ ઉતરશે નહીં. હું એ બાબતમાં પેહેલાં સારી તરેહથી ધ્યાન આપીને તે ઉપર પુરતો વિચાર કરું. એ અવસ્તાના કેટલાક બાબો તેના અર્થ સાથે હું શીખું, તથા તેની મતલબ કેવી છે તેને હું તપાસું, અને તે મતલબને તારા દાવાની સાથે સરખાવી જોઈ. જો એ દાવો અસલ મતલબની સાથે મલતો ઉતરશે તો હું એ કાંમ કબુલ રાખીને (અવસ્તાને દુનિયામાં) આશકારા કરીશ. માટે તું પોતાના રાખેતા મુજબ દર બાંમદાદને વખતે ખુશી દીલથી આ દરગાહ મધે આવતો રેહજે, જે વેળા તું આવવા આહશે તે વેળા (આ મહેલનો) રસ્તો તારે સાડું ખોદલો છે. તુંને જે ચીજ જોઈએ તે વિષે તું ફરમાવશે તો તરત તને મલશે.” ત્યારે જરથોસ્તે (પાદશાહને) આ તરેહ કહ્યું કે “અએ પાદશાહ ! તુંને ઘટારત છે કે (એ વિષે) તારાં દીલમાં જે મોરાદ તથા ખાહેશ હોય તે મુજબ તું કાંમ કરે. જો તું પોતાનો શક દુર કરવા સાડું મારાથી કાંઈખી મોજેજો આહશે તો તે બતલાવવાને હું હાજર છું.” એટલું કહીને તે (પેગમ્બર) પોતાની જગ્યા ઉપરથી ઉઠયો, અને પાદશાહે તેને સાડું મુકરર કરેલાં મકાન મધે ગયો, અને પાદશાહ ગુરતારૂપની દરબાર ખાતેના વિદ્વાનો (તે દરબારમાંથી) હલગીર દીલ સાથે બહાર નીકલ્યા. તેઓ જરથોસ્તનાં કામથી ઘણી અચરતીમાં પડયા હતા. જરથોસ્તની કોશેશ આગલ તે લોકોનું કમું વલતું નહીં હતું; અને જેહાંનના પાદશાહની નજ-દીક તેઓનું માન હલકું થઈ પડ્યું હતું. તે લોકોએ જરથોસ્તની જબાનથી જ્યારે પેગમ્બરી દલીલો જોઈ અને સાંભલી ત્યારે તેઓએ પોતાની અધલી કળાઈઓ વિષેની ઉમેદ કાપી (અને) કાંઈખી તકબી-રથી લેઓ તેને (જરથોસ્તને) મારી નાંખવાના ઉપાયો લોખલ લાગ્યા.

જરથોશ્તની ઉપર હોકામાં લોકોએ ઉઠાડી રીતે કાંમે લગાડેલી તદબીર.

આએ કારણુ સર તેઓએ ઘણાક વિચાર કીધો, અને તેઓ મધેથી બે કાબેલ વિદ્વાનોએ એક બીજા સાથે મસલત કરીને સેવટે એક મક્કરબરેલી યુક્તિ શોધી કહાડી કે જે ચીજ અશો જરથોશ્તના જાનને હલાકી પોંહ્યાડે (યાને તેની પવિત્રાઈને ડાગ લગાડે) તેવી વસ્તુઓ સાથે તેનો સંબંધ બતલાવીને તે (અશો પેગમ્બર) ને રૂસવા કરે. આ નાપાક ટોળાનાં અણુઘટતાં કાંમની પાક દીલના જરથોશ્તને ખબર હતી. જરથોશ્ત જ્યારે પાદશાહ ગુસ્તાસ્પની નજદીક જવા સાડૂ ઘરમાંથી બાહર નીકળ્યો ત્યારે પોતાના મકાનની કુંચી પાદશાહી મકાનના દરબાંનને હવાલે કરીને ગયો. તે ખબર પેલા હોકામાંઓને પડવાથી તેઓએ પેલા દરબાંનને લાલચ આપીને તેની પાસેથી (જરથોશ્તનાં મકાનની) કુંચી ગુપ્ત રીતે લીધી અને તે દાંના લોકોએ છુપી રીતે દુનિયા મધેની નાપાક તથા પલીક વસ્તુઓ જેવી કે સુવેલાં આદમીનાં હાડકાં તથા કુત્રાં અને બીલાદાંનાં માથાં તથા મુરદાર બાલ અને નસાની બીજી વસ્તુઓ એકઠી કરીને તેને જરથોશ્તના મકાંન મધે લઈ જઈ તેના તકીઆ તથા ગેલાફમાં મેલીને તે મકાંનનું બારણું પાછું બંધ કીધું અને તેની કુંચી પેલા નાપાક દરબાંનને હવાલે કીધી અને તે બીના કોઈને નહી બાહર કરવા સાડૂ તેની સાથે મજબુત બંડોબસ્ત કીધો.

હોકામાં લોકોએ જરથોશ્તની ઉપર સુકેલું તોહમત.

એ પછી પેલા વિદ્વાન હકીમો પાદશાહી દરબારમાં ચેહનશાહનાં તખ્તની નજદીક આવ્યા. ત્યાં તેઓએ ગુસ્તાસ્પને જરથોશ્તની સાથે બેસી અવસ્તા તથા તેની માંએની ઉપર ધ્યાન આપીને તેના ખત તથા ભાષા વિષે અજબ થતાં જોયા. ત્યારે પેલા હકીમોએ કહ્યું કે “અએ પાદશાહ! આએ જંદ અવસ્તા તમામ જાદુઈ છે, અને આએ

મજા કોણ છે તેને તું પાદશાહ નથી પીછાણતો. એ શખસ બહુ પસ્ત છે. તેથી એ પોતાના અફસુન અને મક્કરથી તુંને તાબેદાર કરવા માંગે છે, અને પોતાની બોલીથી એણે તારાં દીલને ઉલટ ભરેલું કીધું છે, એ શખસ આખી રાત બહુ કરે છે, અને ચાહે છે કે તુંને મજબુત રીતે હાથમાં લઈને દુનિયામાં ફેસાદ તથા રખતો ઉઠાવી તારી બુજે-ગર્બિને હેઠે નાંખે માટે એવા શખસના બોલવા ઉપર ભરૂંશો રાખીને બહુ ગરો દુનિયામાં તું નાં વધાર અને અને ત્યાં સુધી એની સાથે સંબંધ નો રાખ, કેમકે એની છુપી વાતથી તું વાકેફ નથી. તારા અહલ ઈનસાફથી સઘલી આલમ સુખી અને આરાસ્તે છે તેમાં એ નાપાક મકાન વાળા મરદના કહ્યાથી તું ફીતનો અને બેદરકારી નાં ઉભી કર. એથી તું આખરે પસ્તાયે અને તુંને ફીકર તથા દલગીરી ઉત્પન્ન થશે. તું હમારો પાદશાહ અને હમો તારા નેકબાહ બંદાઓ છીએ, તેથી હમો જે કાંઈ વાજખી બાણીએ છીએ તે તુંને અરજ કરીએ છીએ, પછી તો તું પોતે મુખત્યાર છે.”

આએ વાત સાંભલવાથી પાદશાહ ગુસ્તાસપને અંદેશો પેદા થયો. તે ઉપરાંત તેણે માણસોને હુકમ કીધો કે જરથોશ્તના મકાન ઉપર જઈને ત્યાં સારી રીતે શોધ કરે અને ત્યાંથી જે કાંઈ ચીજ તેઓને મલે તે પાદશાહની નજદીક લાવીને હાજર કરે. અશો જરથોશ્ત પોતે પોતાનાં કામથી નચીંત હતો, અને તેને આએ વાતથી કસી દલગીરી નહીં ઉપજી હતી. તેણે પોતાના મકાનની કુંચી (પાદશાહી) દરબાન પાસેથી લેવાને ફરમાવ્યું તે મુજબ માણસોએ જરથોશ્તનાં મકાન મધે જઈને તેનો ખોરાક તથા પોશાક તથા ખીછાણું, કેતાઓ અને કપડાંની પેટીઓ તથા ખીજો સામાન લાવીને પાદશાહનો હજુર હાજર કીધો. તેને બોલીને તપાસી જોતાં તે મધેથી આદમીનાં હાડકાં, નખ અને ખીલાહાં તથા કુત્રાંના એ માથાં નીકળ્યાં.

પેગમ્બર જરથોશ્તને બંદીબાને નાંખવા

વિષેનો એહેવાલ.

તે સઘલી વસ્તુઓ પાદશાહની નજર આગલ મેલી. તે જોવાથી પાદશાહ ગુસ્તાસ્પને અચરતી પેદા થઈ. અને તેણે પેલી વસ્તુઓ પોતાના સઘલા વિદ્વાંન હકીમોને આગલ બોલાવીને દેખાડી, તથા તેઓની તરફ પોતાનો પ્યાર બતલાવ્યો, અને જરથોશ્તને ખરાબ શબ્દ ઓચરીને હેલવા લાગો કે “અએ રીમન ! તું બહુગર, મક્કરખોરો, બદકાર તથા ખરાબ વિચારનો છે. આ સઘલી ખરાબ અને મુરદાર વસ્તુઓ બહુગર લોકોનાં હથીઆર છે. અને તારૂં કાંમ જે બહુઈતુ નહી હતે તે આએ વસ્તુઓ તારી પાસે રહેતે નહી. માંટે એ ઉપરથી સાબેત થાય છે કે તારાં દીલમાં પાક ચજદાંનો કસો ડર તથા ધાસ્તી નથી.” એવો બનાવ બનવા છતાં અશેા જરથોશ્ત હીમતથી બેસી રહ્યો અને પેલી મુરદાર વસ્તુઓ ઉપર તેની નજર પડવાથી તે કમકમવા લાગો. તેણે ગુસ્તાસ્પને કહ્યું કે “અએ પાદશાહ ! આએ કાંમ મારાથી બનેલું નથી. આએ વસ્તુઓ હું પોતે લાવ્યો નથી, તથા ખીજા કોઈ પાસે મેં મંગાવી પણ નથી, તથા એવી વસ્તુઓ સાથે હું કોઈખી વખત રહેલો નથી. એ કાંમ મારા બદખાહ લોકોથી બનેલું છે, અને મારાં મકાન મધે આએ પલીદી બરેલી ચીજે તેઓએ લાવીને નાંખેલી છે. માટે તું પાદશાહી દરબાનને બોલાવીને તેનાથી એ વિષેની બબર મેલવ.” ત્યારે ગુસ્તાસ્પે પેલા દરબાનને બોલાવી મંગાવીને તેને પુછ્યું કે “જરથોશ્તનાં મકાન મધે તું ક્યારે ગયો હતો તે વિષેનો ચોકસ હેવાલ તું મને કહે.” ત્યારે દરબાને એવી રીતનો જવાબ દીધો કે “જરથોશ્તને ઘર મધેથી બહાર નીકળ્યા પછી તેનાં મકાન મધે પવનનેખી દબલ મલી નથી.” જ્યારે પેલી વાતને દરબાનથી મળ્યુતી મલી ત્યારે પાદશાહે પોતાના કઠણ દીલથી જરથોશ્તને કહ્યું કે “અએ કમીનાં શખ્સ ! તું બંજર (વતી મારવો) તથા સુલી (ચહડાવવો) સળવાર છે. આ ખરાબ

વસ્તુઓ, જેને તું પોતે નજરે જોય છે, તે તારી પોતાની છે. તે વસ્તુઓ કોઇએ આસમાન ઉપરથી તારા તકીયા તથા ગેલાફમાં છુપાવીને મેલી નથી.” એટલું કહીને અવસ્તાની કૈતાબને ઉઠારી નાંખી અને જરથોશ્તને કેદ કરવા સાડું ફરમાવ્યું અને હુકમ કીધો કે એ બહુગરોનો મોટો સરદાર છે અને દુનિયાને ખરાબ કરવા આદે છે, માટે એને કેદખાનામાં લઇ જાય, અને હવે પછી કોઇ તેનાં બોલવા ઉપર ધ્યાન નહીં આપે. પાદશાહના હોકમથી તેજ વેળા તેને બંદી-ખાનામાં લઈ ગયા. પાદશાહનાં ફરમાનથી તેને સાડું રાખેતા ગુજબનું ખાણું પોંદોઆડવા સાડું એક માંણુએ મુકરર કરવામાં આવેલું હતું તથા તે બંદીખાનાંની ઉપર એક જણને ઉપરી રાખ્યા માં આવ્યો હતો. દર ત્રણ દીવસે પેલું માણસ તેને સાડું એક રોટી તથા પાંણીનો કુળો લાવતો હતો, પણ તે જુનેર્ગવાર કસી ચીજ ખાતો નહીં હતો, અને રાત તથા દહાડો અવસ્તા પડતો હતો. એવી રીતે અશો જરથોશ્તે સાત દહાડા કેદખાનામાં ગુજાર્યા.

અરપે સીહાનો એદેવાલ.

આપણને તવારીખથી આએ ખબર છે કે પાદશાહ ગુસ્તાસ્પના ઘોડાની પાએગાહમાં ‘અરપે સીહા’ નાંમનો એક ઘોડો હતો તેની ઉપર પાદશાહનો ઘણો ખ્યાર હતો, અને ગુસ્તાસ્પ પોતે તે ઘોડા ઉપર સ્વાર થઈને લડાઈનાં મેદાનમાં પહોંચી મીસાલે જતો હતો. તે ઘોડાની ચાલ પવનની મીસાલની (યાને ઘણી તેજ) હતી. જે વેળા ગુસ્તાસ્પ પોતાના હાથીના જેવાં કદથી તે ઘોડા ઉપર બેસતો તે વેળા તે ઘોડા એક અડ્ડશની મીસાલે ઘણી સુંદર ચાલથી ચાલતો હતો તથા ખબર જાનવરની મીસાલે ગરદન ઉઠાવેલી રાખતો હતો અને મસ્ત વાઘની સાંમે બખારતો હતો, અને જે વેળા તે ઘોડા દોડવા ઉપર આવતો તે વેળા એટલો તો ઝડપથી દોડતો હતો કે તેના પગ (જમીન ઉપર) માલુમ નહીં પડતા હતા. તે

ઘોડાને મોખારક ફાલ તરીકે ગણીને પાદશાહ શુસ્તારપ લડાઈનાં મેદાનમાં જતી વખતે હંમેશ તે ઉપર સ્વારી કરતો હતો. જે વેળા તે ઘોડા ઉપર સ્વારી કરીને પાદશાહ લડાઈનાં મેદાનમાં જતો હતો તે સઘલી વેળા ફતેહ મેળવીને તે પાછો ફરતો હતો.

એવો સખળ બન્યો કે એક દહાડે બાંમદાદને વખતે તે ઘોડા ઓની ઉપર નમેહબાની રાખનાર મરદે અરુપે સીહાને વમર પગથી જમીન ઉપર પડેલો જોયો. તેના ચારે પગો તેના પેટમાં ઘુસી ગયલા હતા તેથી પાએગાહ આગલ મોટો પોકાર ઉઠ્યો અને પેલો ઘોડાઓનો ઉપરી મોટી ખાસ્તીમાં પડ્યો. તથા તેણે પાદશાહનાં તખત આગલ આવીને અરુપે સીહાનો એહેવાલ કહી સંભલાવ્યો તેથી પાદશાહ ગમગીન થઈને કહેવા લાગો કે આએ બનાવ ઘણો અબાયબ જેવો છે.

પેગમ્બર જરથોશ્તની તરફનો અરુપે સીહા વિષેનો મોજેબો.

એ પછી પાદશાહે પોતાના ઘોડાઓની દવાઈ કરનારા હકીમો ને તે ઘોડાનો ઈલાજ કરવા સાડ પોતાનો નજદીક બોલાવ્યા તેથી તે સઘલાઓ (પેલા ઘોડાની આગલ) આવીને એકઠા થયા; અને તેઓ એક બીજા સાથે હકીમોની બાબતમાં વિચાર કરતાં કહેવા લાગા કે આએ ઘણી અબાયબ જેવી બાબત છે, એવો બનાવ કોઈ વેળાએ બન્યો નથી. અને તેની દવા કરવાનું કામ કોઈબી હકીમને માથે ચાંડોટેલું નથી. એવી કેટલીએક વાત કીધા પછી તેઓએ તરેહવાર દવા તથા ઈલાજો તે ઘોડા ઉપર કામે લગાડ્યા, પણ તેથી કસો ફાયદો હાંસલ થયો નહી જ્યારે પાદશાહે તે લોકોને લાઈલાજ થયલા જોયા ત્યારે તેનું દીલ પેલા ઘોડા વિષે ઘણું ફીકરમંદ થયું. અને તે નામુશ્કીને લીધે તે દીવસે પાદશાહે અણખી નહીં લીધું.

પાદશાહની દલગીરી સાથે તેનાં સઘલાં લશ્કરનું દીલ બેકરાર રહ્યું હતું. ને ઘોડાની પાએગાહ આગલ લોકોનો આંમદરક્ત અતી ઘણી વધી પડી હતી તથા તે આખો દિવસ શહેરમાં એજ અફવા ચાલુ રહી હતી. પેલા બંદીખાનાં ખાતે ગેશુનાહ અશો જરથોશ્ત ની આગળ તેનું રાખેતા પ્રમાણે ખાણું લઈ જનારો શખસ તે દહાડે સાંજ સુધો તેની આગલ ગયો તો નહી. તેથી સાંજની વેળાએ તે શખસ જરથોશ્તને સારું ખાવાનું લઈ આવ્યો. તેને અમુરે આવવાનો સખબ અશો જરથોશ્તે પુછ્યો, ત્યારે તેણે અરુપે સીહાના ચારે પગો તેના પેટમાં ગરી જવાનો અને તે વિષે પાદશાહને નાખુશી ઉપજવાનો સઘલો એહેવાલ કહી સંભલાવ્યો. તે વાત સાંભલીને અશો જરથોશ્તે તેને કહ્યું કે “તું બામદાદને વખતે પાદશાહ ગુસ્તાસપ આગલ જઈને તેને મારી તરફથી એલતેમાસ કરીને કેહજે કે (જે તારો હોકમ હોય તો) હું આએ અંધારી જગોએથી બાહર આવીને ઘોડાના ચારે પગોને બાહર કાઢું અને તેને આરામ કરું તથા તેની ફીકરમાંથી તુંને મોકલો કરું.” તે સુજબ બીજે દહાડે આસમાંન ઉપર આફતાબ તલુ ધયા પછી પેલા શખસે આવીને પાદશાહને પેગમ્બરથી સાંભલેલો પેગાંમ આએ રીતે કહી સંભલાવ્યો કે—“જરથોશ્ત કહે છે કે ઘોડાને હું જોઉં અને તેના સઘલાં પગોને બહાર કહાડું અને પાદશાહના દીલનો ગમ બરતરફ કરું.” (એ સુખનો સાંભલીને) પાદશાહે તેજ વેળા જરથોશ્તને તે જગોએ લાવવા વિષે હુકમ ફીધો, તેથી પેલા પરદેદારે આવીને એ ખુશખબરી અશો જરથોશ્તને કહી સંભલાવી, કે જેહાંનના પાદશાહે તુંને કેદખાનાંથી બલાસ ફીધો. ત્યાર પછી જરથોશ્ત બંદીખાનાં મધેથી બહાર નીકલ્યો અને નાહવાની જગોએ ગયો, ત્યાં પોતાનું હાથ મોહો અને સઘલું બદન પાક પાંણીથી ધોઈ તથા પાક કરીને જલ-દીથી પાદશાહની આગલ આવ્યો. તે વેળા તેનાં ગોલાખનાં પુલની બીસાલે બીસેલા મધે રૂખશારા તથા તેનો હંબહંબા ભરેલો બેહરો

અને તેની આશ્વરતાથી પાદશાહને દુઝા કરવાની મતલબ એકને પાદશાહને અચરતી પેદા થઈ, અને તેના દીલમાં વિચારો ઉત્પન્ન થયા હાયા. જરથોસ્તે આવતાં વાર ઘણીએક દુઝા કીધી. તેજ વેળા પાદશાહે તેને પોતાની પાસે બેસાડીને પેલા ઘોડાનો સઘળો અહેવાલ બહેર કીધો, અને કહ્યું કે “તુંએ મારી નજદીક મોટો દાવો કીધો, પણ તેને સરંભ નહીં પોહોંચાડયો. માટે જો તું બેશક પેગમ્બર હોય તો આએ ઘોડાને આરામ કર. હું તારેથી બાજુ માંગું છું કે આ કામમાં તારી દાનાઈ કેવી રીતે પોહોંચે છે. જો ઘોડાના પગો શી રીતે બાહેર નીકળશે?” તે ઉપરથી અશો જરથોસ્તે તેને કહ્યું કે “અએ પાદશાહ! તું આએ કામને હલકું કરીને માં બાજુ. જ્યારે તું ચાર કામો કરવાનો વગર શક રાખવે મારી સાથે કોલકરાર કરશે ત્યારે આ ઘોડાના ચાર પગો બહાર નીકળશે.” પાદશાહે અશો જરથોસ્તેને તે ચાર કામો વીશે પુછ્યું અને તે વિષેની કબુલાત કરવાને પોતાની મરજી બતલાવી. ત્યારે અશો જરથોસ્તે પાદશાહને તે ખોલાસો અરુએ સીંહાનાં સેરાનાં આગળ કરવાને કહ્યું. તેથી તેઓ તેજ વેળા ઘોડાની પાએગાહ આગળ ગયા, જ્યાં પાદશાહના લશકરી અમલદારો હાજર થયલા હતા.

પેગમ્બર જરથોસ્તે પાદશાહ ગુસ્તાસ્પથી આહ્વાની

ચાર હાજતો તથા અરુએ સીંહાનો પેદેલો

પગ બહાર નીકલવાનું બેઆન.

અશો જરથોસ્તે ઘોડાને બેયા પછી ગુસ્તાસ્પને કહ્યું કે “અએ આલાક પાદશાહ! પેલાં ચાર ઉમદા કામો મધેના પહેલાં કામ વિષે હું તુને કહું છું તે ઉપર તું ધ્યાન આપ, અને તું બેશક બાજુ કે હું બાજુની ઈન્સાફ કરનાર પાક ખોદાએતાલા, કે જે સાહેબે તારી સુરત બનાવીને તેમાં પાદશાહી ખવાસો મેલ્યા છે, તે સાહેબની તરફથી મોકલેલો પેગમ્બર છું. જો તારું દીલ તથા જબાન (આ વાતમાં)

ખીચાર હશે તો તારી મોસદ તુરત હાંમલ થશે. અને તેમાં જે ખામી હશે તો આપણી મહેનત ફેકટ જશે.” અરો જરથોશ્તના એ બોલવાને પાદશાહે કમુલ રાખ્યું, અને પોતાનો કરાવ તેને કહી સંભળાવ્યો કે “તારી તરફથી આવે દાખલો મળ્યા પછી તારા હુકમ મુજબ હું ખંદગીના કામો કરીશ, અને તારી દીન તથા કાયદાઓથી માફ કર નહી ફેરવીશ.” (પેગમ્બર જરથોશ્તને) પાદશાહની સાથે આ ઉપલી વાતો થઈ તે વેળા ઘણાએક લોકો ત્યાં હાજર હતા, અને તેઓએ આ કામ પોતાની નજરે જોયું હતું. એ પછી તે યજ્ઞદાં-પરસ્ત જરથોશ્તે પાંક દાદારની હજુરમાં થોડાએક વખત દેખા માંગીને પેલા ઘોડાના આગલા જમણા પગ આગળ પોતાનો હાથ ફેરવ્યો તેથી તે ઘોડાનો પગ તેજ વેળા બાહર નીકળ્યો. તે(જેવા)થી પાદશાહને પુરતું એકીન આવ્યું, અને પાદશાહ તથા તેનાં સઘળાં લોકોએ દીલ ઘણું ખુશ થયું, અને તે સઘળા લોકો તે દીનદાર મરદની તારીફ તથા વખાણ કરવા લાગ્યા, અને (એ કામથી) અરો જરથોશ્તની બુનેર્ગીનો વધારો થયો.

પેગમ્બર જરથોશ્તે પાદશાહથી બીજી મોસદ
ચાહી અને અરુપે સીદાનો બીજો
પગ બહાર નીકળ્યો.

જ્યારે પેલી ચાર હાજતો મધેની એક હાજત બર આવી (ત્યાર પછી) અરો જરથોશ્તે કહ્યું કે “અએ નેકનામ પાદશાહ! તું જમાનાનાં નાંમવર પેહેલવાંન અરફ દીયારને બોલાવીને તેને ફરમવ કે તારી હજુરમાં તે શાહબદો ખોદાની દીનનો ફેલાવો કરવા સાફ તથા તે દીનના હુકમ મુજબ ચાલવા સાફ અને પાક યજ્ઞદાંની દુસ-મની રાખતારા લોકોને બુનેર્ગીથી ઉજેડી નાંખવા વિષેનો મારી આથે કોલકરાર કરે.” તેથી પહેલજ્ઞાન અરફ દીયાર પોતાના આંખની આગળ આવ્યો, અને અરો જરથોશ્તના હાથમાં પોતાનો હાથ આપીને

તેની સાથે કરાર કરીધો કે તે પેહલવાન પોતાના હાથ તથા તલવાર અને દીલ તથા જખાંનથી જરથોસ્તી દીનની મદદ તથા ચારી કરશે, અને તેના હોકમથી જે કંઈ ઉઠશે ચાલશે તેને સબ કરશે. એવી રીતે પાદશાહની હજુરમાં પેહલવાન અસ્ફંદીયાર સાથે કરાર થયા. પછી પેગમ્બર જરથોસ્તે પાક દાદારની હજુરમાં દુઆ માંગી, અને પાક યજ્ઞદાંના હુકમથી પેલા ઘોડાનો પાછલો જમનો પગ બાહર નીકળ્યો. તે બંધે પગો બાહરનીકલવાથી પાદશાહ તથા બીજા દીનદાર લોકોએ અશો જરથોસ્ત ઉપર આક્રીન કરીધી.

પેગમ્બર જરથોસ્તે પાદશાહથી ત્રીજી હાજત આહી અને અસ્પે સીદાનો ત્રીજો પગ બહાર નીકળ્યો.

એ પછી પેગમ્બર અશો જરથોસ્તે પાદશાહને એલતેમાસ કરીધી કે “અએ મુલક અને તખ્તને જેળ આપનાર બેમીસાલ પાદશાહ ! એક એવા શખ્સને તું હુકમ કર કે તે મારી સાથે પાદશાહના મેહેલમાં આવે, તેની સાથે બાનુ કતાયુનની નજદીક જઇને હું તેને આએ પવિત્ર દીનની નસીહતો સમજાવીને તેને એ દીન કબુલ કરાવું.” તેથી પાદશાહે પોતાનાં એક માણસને અશો જરથોસ્ત સાથે આપ્યું તેની સાથે તે પેગમ્બર પાક યજ્ઞદાંનું નાંમ યાદ કરીને પાદશાહી એવાંનના પરદામાં રાણીની નજદીક ગયો; ત્યાં અસ્ફંદીયારની માથને આ રીતે કહ્યું કે “અએ પાદશાહનાં તાજને જેળ આપનારી બાનુ ! પાક યજ્ઞદાંએ તુંને સર્વે ઓરતો ઉપર બુજોર્ગી આપી છે, અને સઘલી નેઆંમતો તુંને બક્ષી છે. તુંને શેહનશાહ ગુસ્તાસ્પ જેવો બુજોર્ગવાર ખાવંદ આપ્યો તથા તુંને અસ્ફંદીયાર જેવો ખરતર બેટો બક્ષ્યો છે. માટે આ દુનિયામાં તારી સઘલી મોરાદો બર આવી છે, અને તેમજ આકેબત પેલી જેહાંનમાં પણ તુંને નેકી મલશે. મને ઇન્સાફનાં સાહેબ ખોદાએતાલાએ સઘલા કાયદા અને તરીકાઓથી વાકેફ કરીને પાદશાહની નજદીક મોકલ્યો છે, કે તે

સાહેબનાં હુકમ મુજબ દુનિયામાંથી અણુઘટ્ટી દીન તથા તરીકાઓ નો નાશ કરી ખરી દીન અને વાજબી માર્ગ આલમના લોકોને હું બહાર કઢું. હમણાં બુલેર્ગ પાદશાહ ગુરતારપ તથા અસ્ફંદીયારે ભારી તરફથી ઘણીએક શાક્ષીઓ જોઇને પોતાનાં ખરાં દીલ અને એકીનથી મારો હુકમ તથા ફરમાનો કબુલ કીધાં છે, માટે, અએ બાંનુઓની બાંનુ ! તુનેખી ઘટારત છે કે તુખી મારાં કામોને વગર શકનાં ગણીને તે ઉપર એકીન લાવે, અને તારાં ખરાં દીલથી ભલી દીન કબુલ કરીને તે ઉપર તું ઓસતવાર તથા કાયમ રહે, કેમકે ભલી દીનથી (માણસને) સારી આરાસ્તગી છે. જો તું મારા બેઠવા ઉપર ધ્યાન આપીને સાચી નૈયત તથા સાચા સુખનોથી કામ કરશે તો બધે જેહાંનમાં તારી સઘલી મોરાદો ખર આવશે. ” ત્યારે પેલી પાક ભત જોરતે (અશે જરથોસ્તને) આવી રીતનો જવાબ વાલ્યો કે “ તારા સુખનો મને કબુલ છે. મેં તારાં ઘણાએક કામો વિષે સાંભળ્યું છે, તે કામો વિષે માફ મત ઘણું ઉચું છે. હું મારાં ખરાં દીલથી ભલી દીનને કબુલ કઢું છું અને (તે મધે ફરમાવેલા) પાક યજ્ઞદાંના હકમ પ્રમાણે હું ચાલીશ. ” (પેગમ્બર) જરથોસ્તે આવી રીતનો જવાબ સાંભલીને તે જોરત ઉપર આક્રીન કીધી અને તેજ વેળા ત્યાંથી અસ્પે સીહાની નજદીક આવીને પાક યજ્ઞદાંની દરગાહમાં દુઆ માંગી તેથી પેલા ઘોડાનો ત્રીજો પગ બહાર નીકલ્યો. આએ જોહે-વાલખી સઘલા લોકોએ પોતાની નજરે જોયો, અને તેથી પેગમ્બર જરથોસ્તની બુલેર્ગીમાં વધારો થયો.

પેગમ્બર અશે જરથોસ્તે પાદશાહથી થોથી હાજત આહી અને અસ્પે સીહાનો થોથો પગ બહાર નીકલ્યો અને ઘોડો હુશીયાર થયો.

એ પછી નેક દાનાઈના જરથોસ્તે ગુરતારપને કહ્યું કે “ અએ શેહનશાહ ! હમણાં તુને પેલા દરબાંનને બોલાવીને તેને ધમકી

આપી પુછ્યું જોઈએ કે પેલા મારાં મકાનમાં કોણ ગયું હતું તથા આવી રીતનો (નજીસ) અસખાળ ત્યાં કોણ લઈ ગયું હતું, તથા તારી નજીક મારી રૂસવાઈ કોણે કીધી હતી. જો તે ખરું બોલશે તો સઘણ કામ દરૂસ્ત થશે. અને જો ખોટું બોલશે તો તારો ઘોડો નબળી હાલતમાં રહેશે.” ત્યારે પાદશાહે હુકમ કીધો તેથી પેલી આદમીઓની મોટી બીડમાં [થઈને] દરબાન પાદશાહની આગલ આવીને હાજર થયો. તેને પાદશાહે ધમકીથી પુછ્યું કે “દીનદાર જરથોસ્તના મકાન મધે કોણ ગયું હતું? તથા પેલી સુરદાર વસ્તુઓને ત્યાં કોણ લઈ ગયું હતું? અને એ મક્કર ભરેલું કાંમ કોણે કર્યું હતું? જો તું આએ મારા સવાલનો ખરો જવાબ વાલશે તો તારી દીલગીરી મટી જશે. જો તું ખોટું અથવા કમોખેશ બોલશે તો આએ ભર મીજલસમાં તુરત વેળા હું તુંને કતલ કરાવીશ.” પાદશાહથી આવા સુખનો જ્યારે પેલા દરબાને સાંભળ્યા ત્યારે રાસ્તી બોલ્યા વગર તેણે બીજો કોઈ ઈલાજ જોયો નહી. તેથી તેણે પાદશાહની આગલ નમનતાઈ કરીને તેના ગુનાહની માફી માંગી. તે માફી પાદશાહે તેને બક્ષી ત્યારે તે દરબાને પેલા ફીલસુફેથી બનેલાં કાંમોનો સઘણો વીગતવાર જોહેવાલ પાદશાહને જાહેર કીધો, અને કહ્યું કે “જો ફીલસુફે તેને લાલચ આપીને તેઓનાં કાંમોનો જોદ જાહેર નહીં પાડવા વીધે કબુલાત કીધી હતી, તેઓ તારી નજીક ઘણો વગ ધરાવનારા તથા વીશ્વાસુ હતા, તેથી તેઓના કેહવાને નામંજુર કરવાની મને હીંમત રહી નહી, પણ હમણાં મને તું પાદશાહથી આસરો મલ્યો છે, માટે હું તેઓની કસી દરકાર રાખતો નથી.” આ વાત સાંભલવાથી પાદશાહને જરથોસ્તી દીન વિષે કસો શક રહ્યો નહીં અને પાદશાહના હુકમથી (પેલા) આરે ફીલસુફેને જીવતા ફાંસી ચઢાવ્યા. એ પછી પેગમ્બર જરથોસ્તે પાક બોલાએતાલાની જનાબમાં શુકર ગુજારી કરીને દોઆ કીધી તેથી પેલા ઘોડાનો ચોથો પગ તેના પેટમાંથી બાહર નીકળ્યો અને તુરત

વાધની મીસાલે તે ઘોડા ઉઠીને ઉભો થયો. આએ વેળાએ તે અકલ-
મંદ પાદશાહે તથા બીજા પેહલવાનોએ ઉઠીને યુએગીં ભરેલા
જરથોસ્તને પોતાનો ઘણોએક પ્યાર બતલાવ્યો અને તેની ઘણીએક
વખાણુ કીધી, તથા પાદશાહે અશો જરથોસ્તને ઘણીએક ઇજત અને
માન સાથે પોતાનાં તખ્તની આગલ બેસાડ્યો, અને અશો જરથોસ્તને
પાદશાહની તરફથી પોહોંચેલી તસદી તથા ઇબ્ન વિષે પાદશાહે તેની
પાથે માફી માંગી, તે અશો જરથોસ્તે કબુલ રાખી. પાદશાહે
જરથોસ્તને તેનો સઘલો સામાન પાછો હવાલે કીધો તેથી પેગ-
મ્બરનું દીલ ઘણું ખુશ થયું.

[શાએર કહે છે કે—યુએગીં ખોદ્યોતાલા આવી રીતના કારસાબ
છે. માટે તેને તું પોતાનો યુએગીં રેહનુમાં તરીકે ગણજે. તે સાહેબને
રાસ્તી સીવાય બીજું કાંઈ પસંદ નથી. તેની નજદીક જુઝાણાને કસું
વજન નથી. તે પોતાની મરજી મુજબ સર્વે કામો કરવાને શક્તીવાન છે.
તેની વચે કોઈને કસી ચુતોચરા કરવાની મદદ નથી. તે સાહેબ લાખો
માંણુસોની ફોજ ધરાવનાર યુએગીં મરતબાવાળા પુરખને તેના ખુલ્લું મર-
તબા ઉપરથી એવી રીતે હેડે નાંખે છે કે તેના બચાવ કોઈથી થઈ શકતો
નથી. તે આપણે ખાવંદ અને આપણે તેના તાબેદાર છીએ. તે સાહેબ
ને કામો કરે છે તે સઘલાં વાગબી અને ઘટતા છે, માટે તેના કરેલાં
ઉપર તુંને રાજી રેહવું સમ્મત છે.]

પાદશાહ ગુસ્તાસ્પે પેગમ્બર જરથોસ્તથી આહેલો બીજો મોજેજો.

પાદશાહ (ગુસ્તાસ્પે) અશો જરથોસ્તની સાથે કોલકરાર કરીને
તેની દીન કબુલ કીધા પછી તેની તરફ ઘણાજ પ્યારથી જોવા લાગો
તથા તેને ઘણું માન આપવા લાગો, અને પેગમ્બર જરથોસ્તના
હુકમ મુજબ ચાલવા લાગો, તથા તેનાં ફરમાન ઉપર ઘણું ધ્યાન
આપવા લાગો. અને સઘલાં ધારા અને કાયદાઓ તે અશો પેગ-
મ્બરથી કબુલ કરીને તે ઉપર અમલ કરવા લાગો. એક દીવસે

આફતાબ તણુ થયા પછી અશો જરથોસ્ત પાંદશાહની હરખારમાં આવીને પાંદશાહી તખ્તની આગલ બેઠો, તે વેળા તેની સાથે પાંદશાહે એક કલાક સુધી વાતચીત કીધા પછી તેને કહ્યું કે “અએ નાંમવર અંપુષ્ટ વિચારના પેગમ્બર! પાક યજ્ઞમાંની નજદીક મારી મોરાદ છે, તે મોરાદો જો તું પાક દાદાર પાસે માંગે, અને તેમાં ખોદાએતાલા અને ફતેહ આપે તો, ચોકસ તે તારો તથા ભલી દીનનો મોજેજો ગણાશે, અને તારી વખાણમાં વધારો થશે.” ત્યારે અશો જરથોસ્તે તે ચાર મોરાદ પાક યજ્ઞ પાસે માંગવી તેને ઘટતી છે કે નહીં તે વિષેનો વિચાર બહાર કરવા સાડું પાંદશાહથી તેની મતલબ બાણવા માગી. ત્યારે પાંદશાહે તેને કહ્યું કે “અએ બુએર્ગી ભરેલા મરદ! હું કહું છું તે તું સાંભળ. જે મોરાદો તારી મારફતે (પાક દાદારથી) હું ચાહું છું તે મધેની પેહેલી મોરાદ એ છે કે (આ દુનિયાથી ગુજર કીધા પછી આવતી જેહાંનમાં) આખેરશ માડું મકાંન કેવું છે તે મને (આગમચથી) માલમ પડે. બીજી મોરાદ એ છે કે દીનનો ફેલાવો કરવામાં મને ઘણીએક લડાઇ કરવી પડશે, માટે માડું શરીર એવું બને કે દુશમનોના જખમથી મને ધાસતી રહે નહીં, તથા હથીઆરનો જખમ લાગુ પડે નહીં. ત્રીજી મોરાદ એ છે કે દુનિયામાં જે કાંઈ નેક તથા બદ થયું અને થશે તેની સઘલી કેફીઅતથી હું વાકેફ રહું. ચોથી મોરાદ એ છે કે રસતાખેજના વખત સુધી માડું રવાન તનથી ભુદું નહી પડે (એટલે કેયાંમત વેર હું જીવતો રહું).”

પેગમ્બર જરથોસ્તે પાંદશાહની વાત સાંભળીને તેને કહ્યું કે “અએ પાંદશાહ! ખોદાએતાલા આએ ચારે મોરાદ એકજ ધણીને નહી બક્ષેશ કરશે. માટે તું એ ચારમાંની એક મોરાદને પસંદ કર અને બીજી ત્રણ મોરાદો ત્રણ ભુદા ભુદા ગ્રહસ્થાને સાડું માંગ, કે હું તે પ્રમાણે પાક દાદારની પાસે ચાહું, અને તે કુદરતનો સાહેબ એ આશ માંગવાને કબુલ રાખશે.” ત્યારે પાંદશાહે (અશો જરથો-

સ્તને) કહ્યું કે “ જેહેસ્તનું ખુલ્લું મકાન તથા તે મધે માફી જગો તથા મકાન કેવું છે, અને ત્યાં મને કેવો દરજ્જો મલશે તે હું ખુલ્લી રીતે જોઉં; તથા પેશોતન ખેમર્ગ થાય, તથા બુવાન અસ્ફ-દીયારનું શરીર કાંસાનાં જેવું (સખત) બને, અને મારો વજીર તથા ખેશ જામારૂપ હુકીમ સઘલી બનવાની વાતો જાણનારો થાય.” પાદશાહની આંખે મોરાદો પાક યજ્ઞદાંથી ચાહવાની પેગમ્બર જરથોસ્તે તેને કબુલાત આપી. જ્યારે આફતાબ આથમણુ હીસાએ જોરબ થયો અને સાંજ પડી ત્યારે, અશો જરથોસ્ત તે જગ્યાથી પોતાના મકાનની તરફ ગયો ત્યાં પાક હાદારની બંદગી તથા એબા-હત કરવાનાં કામમાં મશગુલ થયો, અને તે મોરાદના બક્ષનાર સાહેબથી પેલી પાદશાહે માંગેલી ચાર હાજતો ચાહવા લાગ્યો. અશો જરથોસ્તને તે બંદગી કરતાં ખોઆબ થયો, અને તે ખોઆબમાં પાક ખોદાએતાલાએ તે અશો પેગમ્બરે ચાહેલી મોરાદો બક્ષવા વિષેની તેને ચેતવણી આપી.

પાદશાહ ગુસ્તાસ્પની નજદીક બહામન તથા અર્દીબેહસ્ત અમશાસ્પદ તથા આદર ખોરદાદ અને આદર ગુસ્તાસ્પ ફરેસ્તાઓનું આવવું.

જ્યારે બાંમદાદનો વખત થયો અને ઉગમણની તરફથી આફ-તાબ તલુ થયો ત્યારે પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ પોતાનાં માથાં ઉપર સુનાનું જડાવદાર તાજ મેલીને પાદશાહી તખ્ત ઉપર બેઠો, અને (પેગમ્બર) જરથોસ્ત પણ આવીને પાદશાહ ઉપર દોઆ કરીને પોતાના બુએર્ગી ભરેલા તખ્ત ઉપર બેઠો, તેને થોડો વખત નહીં થયો એટલામાં પાદ-શાહના દરબાને આવીને તે શેહેનશાહને અરજ કરીને કહ્યું કે “દર-વાજ આગલ ચાર સવારો સઘલાં હુથીઆર સાથે બખ્તર પહેરેલા ઘણા કઠાવર એકાએક આવીને ઉભા છે. પાક યજ્ઞદાંનાં નુર તથા લડાઈનાં કક્ષમથી હું કહું છું કે તેના (દગતદાના ભરેલા) સવારો ખેં કોઈ વેળા

જોયા નથી. તેઓને જોતાંજ મને ધાસ્તી પેદા થઈ, અને હું તરત આ મકાનમાં આવ્યો છું.” ત્યારે પાદશાહ અથો જરથોશ્તને પુછવા લાગ્યો કે તેઓ કેાણુ હશે. એટલામાં પેલા ચારે સવારો પહાડની મીસાલે તમામ લીલો પોશાક તથા સઘલાં હથીઆરો અને ચલકાટ તથા રોખ અને દબદબા સાથે ઉઠાવેલા નેબથી પાદશાહની આગલ આવીને ઉભા. તેઓમાં (એક) બહુમન અમશાસ્પદ તથા (બીજો) અર્દીબેહસ્ત અમશાસ્પદ તથા (ત્રીજો) આદર ખોરદાદ અને (ચોથો) આદર ગુશસ્પ કરીને હતા, અને પાક દાદારે બેહેસ્તના મકાનની તરફથી તેઓને મોકલેલા હતા. તેઓએ પાદશાહ ગુશ્તાર્પને કહ્યું કે “હમો ચારે જણુ પાક યજ્ઞાંની તરફથી પેગાંમ પોંહોંચાડનાર તરીકે તારી આગલ આવ્યા છે. તે સાહેબે તુંને કેહેવાડયું છે કે મેં જરથોશ્તને મારી તરફથી પેગમ્બર તરીકે મોકલેલો છે, અને સઘલી ખલકને તેનાં હોકમ પ્રમાણે ચાલવાને ફરમાવેલું છે, માટે તેને તું ઘણી સારી રીતે રાખજે, તેની તરફ કોઈમી રીતે ધીક્ર.રની નજરથી જોતો માં, તેનેથી લલી દીનને તું કબુલ કરી તેના કાયદા કાનુન પ્રમાણે ચાલજે, અને તે (પેગમ્બર) તુંને જે કાંઈ ફરમાવે તેની ઉપર તું સારી તરેહથી ધ્યાન આપજે, કે તારાં રવાંનને દોઝખની ઈજા નહીં લોગવવી પડે, જરથોશ્તને વારેવાર તરફ આપી તારી જ્વતને તકસીરવાર માં કર. તેનેથી તારી મોરાદો હાંસલ થયા પછી તેના હુકમને તાબે રેહજે.” તે ફરેશ્તાઓથી આવે વાતો સાંભલીને ખોદાઈ હેખતથી પાદશાહ ગુશ્તાર્પની અક્કલ તથા હુશીઆરી ગુમ થઈ ગઈ, તથા તેની જખાન બંધ પડી, અને તે બેહોશ થઈને તખ્ત ઉપર પડી ગયો. થોડેક વખતે તેને હુશીયારી આવ્યા પછી તે કેહેવા લાગો કે “અએ પાક પરવરદેગાર! હું તારા સઘલા બંદાઓમાં ઘણો કમતર બંદો છઉં, અને મેં તારા ફરમાન ઉપર કંમર બાંધેલી છે.” આ જવાબ સાંભલીને પેલા સવારો તુરત પાછા ફર્યા. *

*ઉપર જાહેર કરેલા ચાર ફરેશ્તાઓ પાક ખોદાએતાલાની તરફથી પાદશાહ ગુશ્તાર્પ ઉપર જે પેગાંમ લાવ્યા હતા તે વિષેના મોજેબનું બ્યાન દીનકર કેતાબનાં આગમાં દહુતર મર્પે આપેલું છે. અને એ વનદાદો એ પરગુટદેહ

આ વેળાએ પાદશાહના તખ્તની આગેલું સઘલા લશ્કરી અમલદારોની ઠઠ મલેલી હતી તેને આ બનાવથી ઘણી અચરતી પેદા થઈ હતી. અને તેઓના દીલમાં ધારતી તથા થથરાટ પેદા થયો હતો. પાદશાહ ગુસ્તાસપ પોતાનાં તખ્ત ઉપરથી ઉઠીને પેગમ્બર જરથોસ્તની આગળ આવી તેની પાસે ઓજરખાહી કરીને કેહેવા લાગો કે “મેં મારા (ખ્યારા) બનને તારાં ફરમાંન તજે સોંકેલો છે, અને તારા હોકમને હું પાક ખોદાએતાલાના હોકમ તરીકે ગણું છું, તથા તે સાહેબના હુકમથી મારા માલ, તન, અને બન તારી ઉપર દીલ છે!” ત્યારે પેગમ્બરે તે પાદશાહને કહ્યું કે તું કસી ફીકર માં કર. પાક યજદાં પાસે તારી મોરાદો મેં ચાહી છે, અને તે મોરાદો બક્ષવાને તે સાહેબે કબુલ સમજ્યું છે, તે વિષે હું તુંને ખુશ બખરી આપું છું.”*

પેગમ્બર અશેા જરથોસ્તે દરૂન ઇંજને તેથી બતાવેલા ચાર મોજેબ.

(એ પછી) અશેા જરથોસ્તે એક બાજ ઈજવાની તૈયારી કરાવી અને તે બાજના દરૂનની આગલ ચાર વસ્તુ મેલી, તેમાં શરાબ, † પુલ, દુધ, અને એક દાહમ હતું. તે બુજેર્ગ પેગમ્બરે અવસ્તાના કલાંમો પઢીને તે વસ્તુઓને ઈંજ, અને તેજ ઈંજેલી વસ્તુઓ મંધે

મોજેબની સાક્ષી “શરોશ હાદોખ્ત”નાં પાક અવસ્તા મંધે પણ જીવામાં આવે છે તે વાંચનારની વાંકેફગારીને સાદ હેઠલ ટાંકી દેખાડયામાં આવી છે:—

[“શરોશ હાદોખ્ત”ના અવસ્તા]

અચાન અમિશાસ્પેન્ત અવી હપેતકપંવધરીમ જાંમ થા દએના
દીસા દએનયાએ અલાઇ દએનામ દએસયાત અહુરે મજદાએ અપવ.

[ઉપલા અવસ્તાનો તરજુમો.]

“જે દીનનો દેખાડનાર દીનદાર (પાદશાહ ગુસ્તાસપ) તેને અશેા અહુરેમજદે બતાવેલી દીનને સાડ પૃથ્વિ ઉપર અમશાસ્પ દો આબ્યા (હતા.)”—તરજુમો કર્તાર.

* ગુસ્તાસપની દરબારમાં અગશાસ્પ દો અને ફરેશતાઓ તું “સવાર” નાં પર્માં હાજર થતું શ્યાપણને તે જમાનામાં લઈ જાય છે કે જ્યારે ઉંચા દરજ્જાના ફરેશતાઓ આદમ જતની સાથ વેહેવારમાં હતા.—ન. ક. ખી.

† આ “શરાબ” આજે વપરાતા મજરાં, કાન્ડી, જીન, ખેવડો, વીરકી, ઈત્યાદી સમજતો નહીં તે કોઈ જાનનો રસ હોય.—ન. ક. ખી.

થી પાદશાહને “દાડ” પીવા સાડ કરમાવ્યો. તે પીધાથી પાદશાહ તુરત સુઈ ગયો, અને ત્રણ દહાડા સુધી તેજ હાલતમાં તે રહ્યો, અને તે યજ્ઞમાં પરસ્ત પાદશાહનું રૂઠ મીનોઇ આલમની તરફ ગયું ત્યાં તેણે સઘલા નેક તથા અશોભોકોનો દરજ્જો તથા તેઓનાં સઘલી ખુબી સાથેના મકાનો અને તે વગેરે બીજી ઘણીએક અચરતી લરેલી વીજો પોતાની નજરે જોઈ, અને તેનું પોતાનું મકાન ત્યાં કેવી તરેહનું છે તે પણ તેણે જોયું. પેગમ્બર જરથોશ્તે પેલું ઇજેલું દુધ પેશોતનને આપ્યું તે પીધાથી તે શાહનદો બેમર્ગી પાર્યો અને પેલું ઇજેલું પુલ જમારુપને આપ્યું તે (સુધ્યાથી) તે સઘલા એલમોથી વાકેફગાર થયો તથા રસ્તાએજના વખત સુધી બનવાના સઘલા એહવાલો તેની નજર આગલ ખુલ્લા થઈ પડ્યા [તે હસ્વેરુપ આગાહ થયો]. એ પછી પેલું ઇજેલુ દાડમ પેગમ્બરે અસફંદીયારને આપ્યું તે ખાધાથી તે પેહેલવાનનું બઠન કાંસાનાં જેવું સખત બન્યું. જે ઉપર કોઈબી હથીઆરનો જખમ અસર કરી શકતો નહી હતો. * એટલાજ ઉપરથી એને સર્વે કોઈ “દોઈનતન અસફંદીઆર” ને નાંમે બોલતા હતા.

હવે જ્યારે પાદશાહ ગુસ્તાસપ પેલા ખોવાબથી બીદાર થયો ત્યારે પોતાનું સર ખાક ઉપર મેલીને કુદરતના સાહેબ પાક દાદારની સેતાએશ કરીને કેહવા લાગો કે “અએ રેહેનુમાઈના કરનાર પાક યજ્ઞમાં ખરો અને એમીસાલ પાદશાહ તું પોતે છે. તારી પાદશાહીને કદી જવાલ નથી. માટે તું બંધે જેહાંનમાં મારી ફરીયાદે પોહોંચનાર તથા મને રસ્તો બતલાવનાર થજે.” એ પછી પાદશાહે પોતે બેથલો સઘલો એહેવાલ (પેગમ્બર) જરથોશ્તની આગલ કહી સંલ લાવ્યો, અને સઘલાઓને તે (પેગમ્બર)થી લલી દીન કબુલ કરવા સાડ તેણે ફરમાવ્યું. ત્યાર પછી પાદશાહે તખ્ત ઉપર બેસીને અવસ્તા તથા તેના અર્થોથી તેને પુરતી રીતે વાકેફ કરવા સાડ અશો જરથો-

* આ મોજેનનું બ્યાનબી દીનકદ કેતાબના સાતમા ફસ્તર મધે આવેલું છે—તરજુમો કરનાર

સ્તને એણેતેમાસ કીધી, અને તે પેગમ્બરને કહ્યું કે “હું તે અવસ્તા ઉપર પુરતો વિશ્વાસ રાખું છું.” તે ઉપરથી અશો જરથોસ્તને ખુશી ઉપજી. અને તેણે તેજ વેળા પાક યજ્ઞદાંતુ નામ યાદ કરીને અવસ્તાનાં દફતરને ઉપાડી તે મધેથી કેટલીએક ફસલો પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ આગલ તેના અર્થ સાથે વાંચી સંભલાવી, તે અવસ્તાના કલાંમી તથા તેમાં જાહેર કરેલી ખુબી ભરેલી મતલબ સાંભલવાથી બદકાર લોકોએ ઘણી હાર ખાધી, અને તેઓ નહાસીને જમીનમાં છુપ્યા થયા.*.

એ પછી પેગમ્બર જરથોસ્તે નામવર શહેનશાહ (ગુસ્તાસ્પ) ને આતશખાનાંઓ બનાવવા સાડું કહ્યું. તેથી તે પાદશાહે હુકમ કીધો અને દરએક ઠેકાણે ગુમ્બજ આયનાં આતશખાનાંઓ બાંધવામાં આવ્યાં તથા તે આતશખાનાના ગુમ્બજો ઉપર મોટી દોલતનો ખર્ચ કરીને તેને ઘણાં કીમતી અને જેબદાર કીધાં, અને તે ગુમ્બજમાં ડિંચા તખ્ત ઉપર આતશોને તખ્તનશીન કર્યામાં આવ્યા અને નેક દેયાનતના પાક દીલના મોખેદો તથા હેરબદોને તેઓની જાલવાણી તથા મહાફેજતને વાસ્તે દરએક આતશખાનાં ખાતે મુકરર કર્યામાં આવ્યા અને તે મોખેદોના તથા આતશખાનાંઓનાં ખર્ચને કીજે જાગીરો મુકરર કરવામાં આવી. આ સઘલુ કાંમ દરસ્ત થયાથી પેલા યજ્ઞદાંતુ પરસ્ત મરદ (યાને પેગમ્બર)નું દીલ ખુશ થયું, અને તેનાં દીલમાંથી બદકાર લોકોની કીકર મટી ગઈ.

શરૈહ—શેહનશાહ ગુસ્તાસ્પે પેગમ્બર અશો જરથોસ્તથી મજદી-યસની દીન કબુલ કીધા પછી તે પાદશાહની હંયાતીમાં ૫૭ વર્ષ પૃથ્વીનાં મોટા ભાગ ઉપર ભલી દીનનો ફેલાવો કીધો હો. તે વિષે ઇન્કિદ્દ કેતાબનાં પાંચમાં તથા સાતમાં દફતર મધે નીચે લખી જણાવ્યા પ્રમાણેનો ખોલાસો આવેલો છે:—

* જુઓ યજ્ઞસ્તે, પા ૬ મો. ૬. ૧૫ મો—ત ૪. ખી.

[દીનકર્હ કેતાબની અસલ પેહલવી એબારત.]

અથોક હુના પઠતાક આઘિ પવન પઞે હકૂત શનત મેન પતીરોફતેન ઈઝરતુશત દીન ફરાઝ બરા રસશની દીન પવન હકૂત કીશવર પઠતાક બઘન ઝીંદગી ઈ વીશતારપ અઘતુની પઠતાકીહસ્ત પવન મીત્રો મેન કીશવર પવન દીન આહીશની વન ફરશુશતરે હોઆને ચીયુન દીન યમતલુનેત આઘિ હુ મવન અઘદુન શમ યહુવુનદ રપનદીયાત વ અરજારપ મવન તચીત હોમનદ પવન ખેરદ આહીશની મદમ અથો ફરશુશતર ઈ હુઆને.

આખેરજ રામીહા કઝમ વીશતારપ બીત્રે દીન પઠત્યારક હાનજ યયુનત વ હાન મેન રાઘમ દીન રૂઆકીનીતારી અગીન મકદલુનત હમતશ ખદીતુનત રઆ ગદમન રાઝ કાદમન ઝરીર રપનદીયાત વ ફરશુષતર વ જામારપ વ અંદ કીશવરીક મસ વ પઠતાક હુ કુનશનીહાન વાસપુહલગાન અનશુતા ઝકે હોરમ-ઝદ વ હુમાનેતપદાન કામ વ આવા યશની કી દામાન અઝમ વઝીરશનીક રઆક દીની.

[હેપલી પેહલવી એબારતનો તરબુમો!]

“એક બીના આઝે રીતે જાહેર કર્યામાં આવેલી છે કે (પાદશાહ) ગુસ્તારપે જરોતસ્તથી દીન કયુલ કર્યા પછી તે (પાદશાહ) ની દેવાતીમાં ૫૭ વર્ષની મુદતે હકૂતેસ્વર (જમીન) કિપર બલી દીનનો ફેલાવો થયો હતો. અને જેમ દીન મધે(યાને અવસ્તામાં) એ રેવેશે આવેલું છે કે શેહરોમાં દીનને જાહેર કરવા સાડ જતી વખતે અરપંદીઆર તથા અરજારપ એ અંધે નામદાર શખશે હાથુબના બેરા ફરશોસ્તરની આગળ ધર્મની કેળવણી લેશે તે મુજબ તેઓએ તે દીનની વાકેફગારી ફરશોસ્તરથી મેલવી હતી.

“બુજેર્ગ પાદશાહ ગુસ્તારપે (દીન કયુલ કીધા) પછી તે દીનને કોષથી ખસલ નહીં પોહોંચે એવો નેક વિચાર રાખીને (દુનિયામાં) દીનનો ફેલાવો કરવા તથા તેનો રેવાજ આહુ રાખવા સાડ તેણે જરીર તથા અરફંદીઆર તથા ફરશોસ્તર તથા જામારપ અને શેહેરના ફેટલાએક દરજખ તથા વગવાળા બુજેર્ગને દીનની સઘલી ખારીકીથી વાકેફગાર તથા લાયક જાણીને મુકરર કીધા, અને તે પાદશાહી કુટુંબના લોકોએ અહુરમઝદ તથા અમશારપ દોની મોરાદ મુજબ આલમના લોકોમાં ધણી સજ-કામથી દીનનો ફેલાવો કરીને તેના હોમોને રેવાજ આપ્યો.”

વાંચનારને જાણવું જોઈએ કે આપણી બધી મજદીયરની દીનને પ્રાંતના મુલકમાં ફેલાવે થયે તે વિષેની ખબર યુનાન તથા હિંદુસ્તાનના દેશોમાં પ્રસિદ્ધ થઈ ત્યારે યુનાનથી તુતીઆનુશ નામનો એક મહા વિદ્વાન હકીમ તથા હિંદુસ્તાન ખાતેથી ચંગરગાહ્ય અથવા ચંદ્ર પ્રકાશ અને બએઆસ અથવા બ્યાસ નામના નાંમીયા કરતાદો અને એ સિવાય બીજા ધણાએક દાનવ હકીમો આપણા અશો પેગમ્બર જરથોસ્તની સાથે દાનાઈ અને એકમની તકરાર કરવાને અને તેનાથી પેગમ્બરી દલીલો જાણવા સાર કર્શન દેશ ખાતેનાં શહેનશાહ ગુસ્તારખનાં બલખ શહેરમાં આવ્યા હતા. તે હોકમાઓ કેવી રીતના સવાલો કરનાર હતા તેની મતજબ તે પેગમ્બર આમમયથી જાણતો હતો, તે ઉપરથી તેણે પેલા દાના લોકોને તેઓએ કરવા ધારેલા સવાલો જાહેર કરવાને મના કીધા હતા, અને તે દરએક શીલમુફના સવાલોના વાજબી જવાબ પાક દાદારની તરફથી તેને મલેલા અવસ્તાના કલાઓ મધેથી વાડ્યા હતા. તે શાંમલીને તુતીઆનુશ જેવો મહા વિદ્વાન યુનાની હકીમ તથા ચંગરગાહ્ય જેવો ફાતેલ આદાણુ જે ધણું સધી પાદશાહ ગુસ્તારખની દરબારમાં બીરાજ્યો હતો, તથા બએઆસ અથવા બ્યાસ જેવો મોટો પંડીત અને નાંમીયા કરતાદ અને એ સિવાય બીજા સધલા હકીમો અચરત અને હેરાન રહ્યા હતા; તથા તેની સાથે તકરાર કરવામાં આજેજ અને કાએક થઈને સેવટે એ પાક પેગમ્બરની દીન તે સધલા દાના લોકોએ દીલોજાનથી કણલ કીધી અને પોતાના દેશમાં તેનો ફેલાવો કીધો હતો. તે વિષે દસાતીર કેતાબ મધેની પેગમ્બર જરથોસ્તની પૈથીમાં સાસાને પંજુમે જે ખોલાસો પ્રગટ કર્યો છે તે વાંચનારને સારું દમો હૃદય ટાંકી દેખાડ્યે છે:—

[દસાતીર કેતાબ મધે સાસાને પંજુમે કરેલી સરેહની અસલ એખારત.]

ગુઝમિન્દ યુન્ આલહી ફર ગુ હર જરથોસ્ત દર જેહાન હર જા કરીદ વ અસફંદીયાર કર્દ જેહાન ગશત વ આતશકહલા બરસખત વ બર આદરાન કોમખદઆન નેહાદ દાનેશવરાને યુનાન ફરખનેરા તુત્યાનુશ નામ કે દર આન હનગામ બર હુમે બીસી દારત બકઝીદન્દ તા બે આયદ બે ઇશન, વ અજ જરથોસ્ત આમીગ ચીજહા પોરસાદ અગર અજ પોસોખ દરમાન્દ વખમુદ નખાસદ વર પોસોખ ગોઝારદ રસ્ત ગુઝ બાસાદ

ચુન ચુનાનીએ દાનેશવર એ બલખ રસીદ ગોશ્તારુપ બેહુતરદન
રસી ફરમુદ તા મુખદાને હર કેશવરી ગર્દ આમદન વ જરરીન
છરકાહ બેહરે ફરજને ચુનાની નેહાદનદ પસ અરકસીદ ઇજદાન
જરથોશત વખશુર એમીઆન અબ્બુમન આમદ, ફરજતે ચુનાન
આન સરવર રા દીદે ગાફત ઇન પએકર વ ઇન અનદામ દરૂગ
ગુઈ નખાસદ વ બેજ રાસ્તી અજ ઇન ન આયદ, પસ અજ
રૂઝે ઝાફત પોરસીદ, પેગમ્બરે ખોદા નસાન દાદ ગાફત દર
ચનીન રૂઝ બદીન બખત વ સતારે ગાસ્ત ઝન નઝાયદ પસ
અજ ખુરેશ વ ઝન્દગી બાજ બેસ્ત, વખશુરે યજદા હુમેરા
નમુદ, ફરજને ગાફત ઇન જેન્દગાની અજ દરૂગકાર નસંજદ
પસ વખશુરે યજદાન બા ઉ ગાફત ઇન પોરશેશહા અજતો
ખુદ બાજ ગાફતમ, અકતુન આનચે નામદારે ફરજનેગાને
ચુનાન ગાફતે અનદ અજ જરથોશત અંપારી અદલ દાર વ અર
જખાન મીઆર બેસ્તે ઇશાનરા બેસનુ કે મરા ઇજદાને દાના
બેદાન આગાહ સાખતેહ વ દરબાજ નમુદ, આન સોખન
ખુદ ઝીમન ફરો ફરેસ્તાદે ફરજને ગાફત બેગુ પસ જરથોશત
પેગમ્બર ફરમુદ તા સાગરદે ઇન વરસીમ રા ખાનદન ગેરફત.

ચુન ઇન હમે મુખન ચુનાનીએ ફરજને સતુદ બે
આઈન ગસ્ત વ નજદે સતુદે ઇજદાન જરથોશત વખશુરે દાનેશ
વ હોનર આમુખત વ શેહનશાહ ગોશ્તારુપ ફરમાન હેર-
બદીએ ચુનાન વ મુખદીએ આન મર્ઝ વ ખુમ બદુ દાદ છરક
મર્દ બે ચુનાન બાજ ગસ્તે મર્દ મરા બા આઈને ઇન હમાયુન
વખશુર દર આમદ.

ચંગરઘાય દાનાઈ ખુદ બેફરજનગી વછરી સતાખતે મુદેહ
વ મુખદાને જેહાન બસગેઈએ ઉ મી નાઈ દન્દ ચુન મુખન અજ
ફરે વખશુરે યજદાન જરથોશત અસફતમાન બે રાનીદ બા
હેન્ગ અર અનદાખતન આઈને બહી બે ઇરાન આમદ, ચુન
બેબલખ રસીદ બીઆનગે અજ જખાન સોખનહી બીફન
જેહુદ વ પોરશેશહા ફનદ પેગમ્બરે યજદાન જરથોશત બે ઉ

ગોફત હુરચે દર દેલદારી એ જાયાન મસેપાર વ રાઝદાર પસ
એ ફરજને સાગર્દે ખુદ ગોફત યક તુસ્કે અવસ્તા અર ઉ ખાન.
દરખિ ખોજરતે તુસ્કે સરાસર પઝો હુશાહીએ ચંધરધાચે ખુદ
બા પાસોખહા કે બા પેગમ્બર ખુદ મી ગુધિદ કે ચનીન
કુસી આયદ બદાન નામ વ નખોસ્તીન પોરસેશે ઉ ઇન અસ્ત
વ પાસોખ આન ચનીન. ચુન ચંધરધાચ ચનીન ફરજુદી દીદ
એ આઈન શુદ વ બેદેન્દ ખુમ બાજ ગસ્તે ફર બન્દે કીસ
ઉસ્તવાર માન્દ બક્ષનંદે ઇજદાન મારા વ દુસ્તાને મારા દીને
બહીમી બક્ષાદ.

ગુપ્તચિન્દ ચુન ખીઆસ હેનદી એ બટખ આમદ ગોશ્તાસ્પ
જરથોશ્તરા એ ખાનંદ વ બા વખશુરે યજદાન આમદન આન
દાના ગોફત પેગમ્બર પાસોખ દાદ કે ઇજદાન આસાન કુનદ
પસે શેહનશાહ ફરમુદ તા અજ હુર કેશવર ફરજનેગાન વ
મુબેદાન રા એ ખાનદનદ. ચુન હુમે ગર્દ આમદન્દ જરથોશ્ત
અજ આફીનખાને અર આમદ વ ખીઆસ નીજ બ અન-
જુમન આમદે બ વખશુરે યજદાન ગોફત અએ જરથોશ્ત
અજ પાસોખ વર અજ ગોઝારી ચંધરધાચે જેહાનીઆન
આહનગ ગુઝન કીસતી દારન્દ જોજ ઇન ફરજુદહાએતો
ખીસીઆર સનીદઅમ વ મન મરદી અમ હેનદી નઝાદ વ એ
દાનેશવર કેશવર ખુદ ખીમાનંદ રાઝી ચન્દ સરખસ્તે દારમ
કે અજદેલ બજખાની આવરદઅમ એ ગરૂહી ગુપ્તચિન્દ અહ-
રેમનાન અગહી બહરેમન ગીસ દીવપરસ્તે દેહન્દ વ જોજ
દેલે મન હીચ ગુસી નશનીદ. અગર દરખિ અનજુમન અજ
આન રાજહા કે ફરદેલે મન અસ્ત યક યક અરમન ખાની
એ આઈને તો દર આયમ. સત જરથોશ્ત ગોફત પાસે અજ
આમદનેતો અએ ખીઆસ ઇજદાન અજ આન રાજહા મરા
આગહી બક્ષીદ પસે ઇન વરશીમરા અજ આગાજ તા
અનમમ બરૂ ખાન્દ ચુન બશનીદ વ અમ પોરસીદ વ એ
મજ અરસીદ ઇજદાનરા નમાજ બોરદ વ એ આઈન દર આમદ
વ બહેન્દ બાજ ગસ્ત.

[ઉપલી ફારસી એખારતનો તરબુચો.]

“કહે છે કે જ્યારે તમામ જેહાનમાં સધલી જગોએ જરથોસ્તની ખુખી તથા તેની કમાલીઅતની ખબર પોહોંચી, અને અસ્ફંદીયાર તમામ જેહાનમાં ફરી વલ્થો તથા આતશકદેહ બનાવ્યાં તથા આતશ આદરાંન ઉપર ગુમખજો બાંધ્યા ત્યારે યુનાનના અકલમંદ અને દાંના લોકોએ તુતી-આંતુશ નાંખનો એક કાબેલ હકીમ, કે જે તે વખતમાં સધલા બીજા લોકો નાં કરતાં કમાલીઅતમાં પોહોંચેલો હતો, તેને ચુટી કઢાડ્યો કે ધરાન જઈને જરથોસ્તને તેની હકીકતનો ખરેખરો એહેવાલ પુછી વાકેફ થાય. અને અગરજો (જરથોસ્ત) જવાબ દેવામાં ધભરાઈને આજેજ થાય તો તે પેગમ્બરીને લાયક નહીં કેહેવાય, પણ અગરજો તે જવાબ આપી શકે તો તે પેગમ્બર સાચું બોલનારો કેહેવાય, અને જ્યારે યુનાની હકીમ બદખમાં જઈ પોહોંચ્યો ત્યારે ગુસ્તાસપે એક સારે દહાડે ફરમાવ્યું કે સધલા મુબકના મોખરો (એટલે ફાજોલો) એકઠા થાય, અને એક સુનાંની ખુરશી યુનાની હકીમને વારંતે મેલાવી, પછી ખોદાએતાલાનો પસંદ કરેલો પેગમ્બર જરથોસ્ત તે મીજલસમાં દાખલ થયો ત્યારે યુનાની હકીમ તે સરદારને જોઈ ને કેહેવા લાગો કે એવા એહેરાનો અને એવાં રૂપનો ધણી જુદું બોલનાર નહીં હોય, અને તેથી રાસ્તી સિવાય બીજું કંઈ બોલાય નહીં. તે પછી તેને પેદા થયાનો દિવસ (તે હકીમે) પુછ્યો ત્યારે ખોદાએતાલાનો પેગમ્બરે તે (દિવસ) કહી જણાવ્યો. તે ઉપરથી તે હકીમ બોલ્યો કે એરે દહાડે તથા એવા ભાગ્યશાળી ગૃહમાં માંએને પેટ ફગારો પેદા નહીં થાય અને તે પછી તેણે (જરથોસ્તના) ખાણા તથા તેની જીંદગી ગુઝરવા વિષે ફરી રી પુછ્યું. ખોદાએતાલાનો પેગમ્બરે તે સધલાનો ખુલાસો કરીને કહ્યું ત્યારે (હકીમ) બોલ્યો કે “એની જીંદગાની દગારાને લાયક નહીં હોય.” પછી યજ્ઞાંના પેગમ્બરે તેને (એટલે હકીમને) કહ્યું કે—“તારા કરેલા સવાલોના મેં તુંને પાછા ઉત્તર વાલ્યા. હવે યુનાનનાં નામીયા હકીમોએ મને પુછવા સાઠં જે કાંઈ તુંને ફરમાવ્યું છે તે તું તારા દીલમાં રાખ અને તે બોલતો નાં. પણ તેઓનું પૂછાવેલું તું મારાથી સાંભળ કાંઈ કે મને ખોદાએતાલાએ તે (પુછપરછ) થી વાકેફ કીધેલો છે, તથા તે ખોદુનું કરીને જહેર કરવા સાર મારી પાંસે પેગાંમ મોકલ્યો છે; ત્યારે હકીમે કહ્યું કે

તે બોલી દેખાડ. પછી જરથોસ્ત પેગમ્બરે ફરમાવ્યું તેથી તેના સાગેઈ પદો પહોડી સંભલાવ્યા. *

“જ્યારે યુનાની હકીમે એ સધલા મુખન સાંભળ્યા ત્યારે તે મજ-હબમાં આવ્યો તથા ખોદાએતાલાએ વખાણેલા પેગમ્બર જરથોસ્તની નજ-દીક અકલ તથા દુનર શીખ્યો. અને શાહનશાહના શાહનશાહ ગુસ્તાસ્પે તેને યુનાનનાં ઉસ્તાદો તથા તે મુલકનાં દાનાં લોકોના સરદારનો મરતબો આપ્યો અને એ ફાજેલ શખ્સ યુનાન જમને ત્યાં લોકોને એ મુખારક પેગમ્બરની દીનમાં લાવ્યો.

“અંધરધાત્ર એક મોટો કાબેલ શખ્સ હતો અને તે અકલ તથા ડહાપણને લીધે નાંખીયો થયેલો હતો. દુનિયાંના દાના લોકો એ ધણીની સાગેરદી કાધાથી માન પામતા હતા. જ્યારે ખોદાએતાલાના પેગમ્બર જરથોસ્ત સ્પેંતમાનની યુજેર્ગીની ખબર એ ધણીએ સાંભલી ત્યારે બલી દીનને નોડવા સારું હિંદુસ્થાનથી ઈશાનમાં આવ્યો. જ્યારે તે બદખ શહેર માં પોહોંચ્યો ત્યારે તેણે પોતાની જગ્યાંનમાંથી એક શખ્સ કહાડ્યો હતો નહી. તેની આગમ્ય ખોદાએતાલાના પેગમ્બર જરથોસ્તે તેને કહ્યું કે— “તારાં દીલમાં જે કાંઈ કેહવાનું છે તે તું કાંઈ બોલને નાં પણ છુપુ રાખજે.” પછી પોતાના એક સાગેઈને કહ્યું કે અવસ્તાનો એક નુસ્ક તે તે (હીંદુ) ને વાંચી સંભલાવ. તે મુખારક નુસ્કમાં અંધરધાત્રના સધલા સવાલો તેના જવાબ સાથે લખેલા હતા કે જે જવાબ ખોદાએતાલાએ પોતાના એ પેગમ્બરને કહેલા હતા, અને અગાઉથી તેને ખબર આપી હતી કે આવાં નામનો એક શખ્સ આવશે તેના પેહેલો સવાલ તથા જવાબ આએ પ્રમાણે છે. જ્યારે અંધરધાત્રે એ મોજેજે જોયો ત્યારે તે બલી દીનમાં આવ્યો તથા હિંદુસ્થાનમાં પાછો જમને એ મોખારક મજહબ ઉપર ખોસ તવાર રહ્યો. (દાઆ કરંચકે ખોદાએતાલા હમોને તથા હમારા દોસ્તોને એ ખેહેતર દીન બક્ષે)

“કહે છે કે જ્યારે બ્યાસ હિંદુ શ્રી બદખમાં આવ્યો ત્યારે ગુશ-તારપે જરથોસ્તને બોલાવ્યો અને તે ખોદાએતાલાના પેગમ્બરને તે કાબેલ ધણીના આબ્દાની ખબર આપી. ત્યારે પેગમ્બરે જવાબ દીધો કે, ખોદા

* એ પદો તથા તેના અર્થો લંબાણ થવાનાં કાળખને લીધે અત્રે લખવા ને દરરત વિચાર્યું નથી—તરજુમો કરનાર.

સારું કરે. પછી ફરમાવ્યું કે હરએક મુલકના દાના તથા મોબેદ લોકોને બોલાવે. જ્યારે તે સખલા એકઠા થયા ત્યારે જરથોસ્ત પોતાની બંદગી કરવાની જગ્યાથી આવ્યો, અને વ્યાસખી તે મીજલસમાં આવી ખોદાએતાલાના પેગમ્બરને કહેવા લાગો, “અએ જરથોસ્ત! અંધરધદાયના સવાલોના તુંએ જવાબ આપીને ખુલાસો કીધો તેથી આ જોહાનમાં લોકોએ તારી દીન કયુલ કરવાને ધરાદો કીધો છે. અને એ સિવાય મેં તારા મોજેગની ઘણીએક ખબર સાંભળી છે. હું જાનેએક હિંદુ છું, તથા મારા મુલકમાં (યાને હિંદુસ્થાનમાં) મારા જેવો અકલમંદ ખીજો કોઇ નથી. અને હું કેટલાએક છુપા બેદ રાખું છું કે જે મેં કોઇને જાહેર કર્યા નથી. કાંય કે કેટલાએક લોકો એવું કહે છે કે છુપા બેદની ખબર કોઇને કહ્યા થી એહેરેમન સાંભલીને તેની ખબર દેવ પરસ્તોને આપે છે, માટે મારાં દીલ સિવાય મેં ખીજ કોઇનાં કાન ઉપર (તે બેદોની વાત) પાડી નથી. વાસ્તે અગરએ આ મીજલસમાં જે બેદો મારાં દીલમાં છે તે એક પછી એક તું મને કહી સંભલાવે તો હું તારી દીનમાં આવું.” સત જરથોસ્ત બોલ્યો કે—“અએ વ્યાસ! તારા આવ્યાની અગાઉ ખેદાએતાલાએ મને તે બેદો જાહેર કીધેલા છે.” પછી તે (બેદો) અવલથી તે આખર સુધી પહોંને કહી સંભલાવ્યા ત્યારે વ્યાસે તેનો અર્થ પુછ્યો (કાંય કે તે જંદ બા.પ.માં લખેલા હતા,) અને જ્યારે તેની માયની સમજાવી ત્યારે ખોદાએતાલાના તેણે શુકરાનાં કીધા તથા તે ભલી દીનમાં આવ્યો, અને પાછો હિંદુસ્તાન ગયો.”

પેગમ્બર જરથોસ્તે પાદશાહ ગુરતાર્પને

દીનની ખાળતમાં કરેલી નસીહતો.

પેગમ્બર અથો જરથોસ્તે દીનનાં દફતર ઉપરથી ખુજેર્ગ શાહ ગુરતાર્પને આ તરેહથી કહ્યું કે “ખુલંદ મરતખાનો સાહેબ પાક ખોદાએતાલા કે જે સાહેબે સઘલી દુનિયાં પેદા કીધી છે, અને આકેખત ગુરા લોકોને તે ગુમ કરશે, જે સાહેબ (હરએક ચીજને) નાખુદગીમાંથી હૈયાતી આપનાર તથા તેને પાછી નાખુદ કરી શકનાર છે, તથા તે ખુજેર્ગ સરદારે ખુલંદ આસમાંને પેદા કીધું છે, તથા ફાએદેમંદ સેતારાએને રોશની બક્ષી છે, જે સાહેબ પોતે સઘલી થાતે શકિતવાન તથા સર્વે ખુજેર્ગને લાયકનો છે, તેનું મુખારક નામ

પ્રથમ લઈને હું તુંને કહું છું કે, અચ્ચે પાદશાહ ! પાક યજ્ઞમાંએ પેદા કરેલો ખલકત સાથે જો તું સારી તરેહથી ચાલશે તો તારી જગ્યા બેહેરતનાં બરતર મકાનમાં થશે. નાંકરમાન એહેરેમન કે જે ઈનસાફના ખાવંદ પાક હાદારથી ઉલટા વિચારવાળો છે, તે આદમી-ઓનું દીલ સારા માર્ગથી ફરે તેમાં હું મેંશે તૈયારી બતલાવે છે, કે તે આદમીઓને દોઝખમાં લઈ જઈ ત્યાં તેઓની ઉપર થતી ઈબ્ન તથા આબબ જોઈને પોતે ખુશ અને મઘન થાય, તથા તેઓને તાંણાં-બનીથી કડી સંભાલાવે કે તમો પાક યજ્ઞમાં (ની રાહ) થી ફર્યા તેને લીધે હમણાં તમોને દોઝખનું મકાન સેવવું પડ્યું છે. એટલા સાડ પાક હાદારે પોતાના બંદાઓ ઉપર બક્ષેશ કરીને તમારી તરફ મને પેગમ્બર તરીકે મોકલ્યો છે, અને ફરમાવ્યું છે કે તું ચાલમના લોકોને મારી તરફનો આ પેગાંમ પોંદોંચાડજે કે તેઓ દીનની (બાબત)ને રમત તરીકે નહીં સમજે, અને આડે માર્ગે ચાલવાથી પાછા રહે. જે શખ્સ ખરાબ કામ કરવાથી પાછા રહેશે તેઓની જગા હું મેંશે બેહેરતના મકાનમાં થશે. જો એમ હોતે કે જુલમથી નેકીનું ફળ નીપજતે તો કોઈ ઈનસાફની રાહ ચાલવાની કોસેશ નહીં કરશે. (પણ તેમ નથી.) જે શખ્સ બેદાદમરછે, તે પણ પોતાના જુલમને પસંદ કરતો નથી, અને બીબા-ઓને ઇનસાફનો માર્ગ બતલાવે છે, અને તે તારા જેવા ખરા ન્યાયાધીશને ચાહે છે. અચ્ચે પાદશાહ ! તું હું મેંશે ખુશ રહેજે ! તારી નજદીક ચાલમ પેદા કરનાર હાદારે મને મોકલેલો છે. તે સાહેબે મને ફરમાવ્યું છે કે ચાલમના લોકો આગલ જઈને તેઓને તું મારી તરફથી આજે પેગાંમ કેહજે કે તેઓ લેઆનતી દેવની રાહથી (એટલે આડા-માર્ગથી) પાછા ફરી મારી દીન તથા ખરા માર્ગને અખતીયાર કરીને મારા હુકમ મુજબ ચાલશે તો તેથી તેઓનું મકાન ખુલંદ બેહેરતમાં થશે. તમારા મધેથી જે કોઈ શખ્સ મારાં ફરમાનથી ઉલટો ચાલશે તેનું મકાન એહેરેમનની સાથે દોઝખમાં થશે.”

ખીલું—અશો જરથોસ્તે (પાદશાહને) ફરમાવ્યું કે દુનિયાંએ ફાંની મકાંન છે, તેમાં શું ફરજંદ કે શું ખેસાવંદ કોઈ હંમેશ રહેવાનું નથી. સર્વેને આખેરશનો રસ્તો પકડવાનો છે. પેલો તેજીથી ફરતો (યાને આસમાંનનો કુદરતી કાયદો) પાદશાહ અને આકરને એક સરખી રીતે જોર કરે છે, અને તે વિષે તેને કસો ગમ રહેતો નથી, (કેમકે) તેની આગલ પાદશાહ તથા આકર એ બંધે એકસાંન છે. માટે તે (ફાંની દુનિયા) ઉપર ભરેસો રાખવો સજાવાર નથી.

ત્રીજું એ કે તં પાક દાદારે અને હરજેજ એવો હોકમ નથી આપ્યો કે તમારા ગુનાહની માફી ચાલીને હું તમુને (દોઝખની) તસદી તથા દલગીરીથી મોકલા કરૂં. માટે તમે તમારી કરણી ઉપર તમારી ઉમેદ રાખજો, કેમકે જેવાં ખી તમે રોપશો તેવાં ફળ તમે તોડશો; આ દુનિયાંમાં જો તમારી નેક રોપની હશે (એટલે તમેએ સારાં સારાં કામો કીધાં હશે) તો મીનોઈ જેહાંનમાં તમેને સુખ મલશે, અને જો તમેએ ખુરા કાંમો કીધાં હશે તો એહેરેમન તમારું મકાન દોઝખમાં કરશે. અને જે કોઈ ગુનાહનાં કામો કરશે તેને દોઝખમાં કોઈખી તરેહની ખુજેર્ગી મલનાર નથી.” *

પાંચમું—હુશીયાર દીલના અઝલમંદ મોખેદોને આ રીતે ફર માવ્યું કે આ (અવસ્તા મધે જાહેર કરેલો) એહેવાલ દુનિયામાં કોઈએ નથી જાહેર કે નથી છુપી રીતે કહ્યો. આ એહેવાલ નિર્મળ પાણીનાં જેવો છે, તેમાં કશું વધઘટ કરેલું નથી. તમે જો તપાસ કરીને જોશો તો તેથી તમારી પુરતી રીતે ખાત્રી થશે કે એ (અવસ્તા મધે જાહેર કરેલો) ખુલાસો ઘણોજ ઉમદા અને બેમીસાલ છે. તમે સારી તરેહથી જાણજો કે આ (અવસ્તા) યજ્ઞદાંના કલામો છે. એ પાક કલામો દેવોની તરફના નથી. જો એ કલાંમો દેવોના હોય તો તે મધે દેવોની ગીબત અને દાદગર દાદારની સીફત નહી હોય.

* થોડી નશીયત શી હતી તે અહીં માલમ પડતી નથી—ન. ૧. ખી.

* છટું એ કે આલમના લોકોની આગલ જે પેગમ્બરોએ દીન લાવવાનો દાવો કીધો છે તેઓએ દુનિયામાં શું થયું અને તે પછી શું થશે તે વિષે કાંઈખી કહેલું નથી. પણ તે નેકનાંમ સરદાર અશો જરથોશ્તના લાવેલા અવસ્તાના કલાંમો મધે જ્યારથી પાક દાદારે દુનીયાં પેદા કીધી ત્યારથી તે રસ્તાએજ સુધી તેમાં શું બન્યું અને શું બનવાનું છે તે વિષેનું બયાન આવેલું છે. તે સાથે વાજખી ઈર્નસાફના કરનારા દીનદાર અને તેમજ જીલમગાર પાદશાહોની ચાલ ચલણનું વર્ણન તેઓનાં નાંમ નીશાંન અને દલીલ દાખલા સાથે જાહેર કરેલું છે, કે જે ઉપરથી અક્કલમંદ લોકો તેઓને ઓલખી શકે.

સાતમું—તું એકીનથી જાણુ કે કોઈખી પેગમ્બરે પાક યજ્ઞદાંની દરગાહમાં દુઆ કરીને એવી મોરાદ મેલવી નથી કે સઘલા લશકરી અમલદારો પોતાની નૈયત તથા મનશની ખરાબર રાખીને તે (પેગમ્બર)ની સાથે દીનનો ફેલાવો કરવામાં એક સરખી રીતે રહે અને તે ઉપર અતી ઘણો પ્યાર તથા મોહુખત રાખે. પણ પાક દીનના સાહેબ અશો જરથોશ્તે તેવી મોરાદ પાક યજ્ઞદાંથી મેલવી હતી, અને દીનદાર લોકોને તેણે એવી રીતે કહ્યું હતું કે તમે જે કાંઈ નેકી કરશો તે તમેને આગલ આવશે.

આઠમું—(તે અશો પેગમ્બરે) આલમના લોકોને આ રીતે ફરમાવ્યું હતું કે જે આદમીએ આ દુનિયામાં જે ગુનાહ કીધો હશે તે ગુનાહનાં અંદાજ પ્રમાણેની તેના રવાંનને દોઝખમાં સજા મલશે. અને તે સજા પુરી થવાથી તેનું રવાંન દોઝખનાં મકાનથી છુટકારો પામશે. આપણુ સઘલાઓ તે પાક દાદારની હજુરમાં એક સરખી રીતના માફી ચાહનાર બંદાઓ છઈયે.

---

* આ નીશાણ પછીની એખારત શાએર પોતે પોતાની તરફથી વિચાર જાહેર કરતો હોય તેવી ફાલતમાં લખાચલી માલમ પડે છે.—તરજુમો કરનાર.

નવમું—(તે પેગમ્બરે) આ રીતે કહ્યું હતું કે જે ચીજ તમે પોતાને સાફ નાપસંદ કરો તે પારકાને સાફ માં આહતા. કેમકે જે કોઈ (આ) દુનિયામાં તકસીરવાર થશે તે સબને લાયક ઠરશે. આ (ઉપર લખી જણાવેલો) પેગમ્બર જરથોસ્તનો એહેવાલ જેમ દલીલ દાખલાઓ સાથે મારા જણાવ્યામાં આવ્યો છે તેમ મેં તે સઘલો તુંને જાહેર કીધો છે.

શરેહ.—વાંચનારે જણવું જોઈએ કે દસ્તુર જરથોસ્ત એહરાંમે ઉપલો એહેવાલ લખીને જરથોસ્ત નામું તમામ કરેલું છે. પણ તે મધે આપણા અશો પેગમ્બરની હધ્યાતીની તમામીયત વિષે કસો એહેવાલ જણાવ્યામાં આવેલો નથી. માટે એ અગતની બાબતસર જે કાંઈ ખોલાસાની જરૂર છે તે બીજાં પુસ્તકોના આધાર ઉપરથી હમો અત્રે પ્રગટ કરવાને ઘટવું વિચારીએ છીએ—

પેગમ્બર અશો જરથોસ્તને આ દુનિયામાંથી ગુજરી જવાનો એહેવાલ.

અશો જરથોસ્ત પાદશાહ ગુસ્તાર્પની પાદશાહીનાં ૬૮ માં વર્ષમાં ૭૭ વર્ષની ઉંમર થયા પછી ઇકોતેરમે વર્ષે આ દુનિયામાંથી ગુજરી ગયો હતો. એ સાહેબનાં ગુજરવાનો સખ્ય આએ તરેહથી બન્યો હતો કે જે વેળા પાદશાહ ગુસ્તાર્પ બીજા ધરાંની પેહેલવાનો સાથે જાઓલસ્તાંન ખાતે જહાં પેહેલવાન રસ્તમને લાં ગયલો હતો, તે વખતમાં નવતરું જોઈને તુરાનનો પાદશાહ અરગ્નરપ મોટાં લશકર સાથે બલખ શહેર ઉપર ચડી આવ્યો. ત્યારે તેની લડાઇમાં પાદશાહ લોહોરાસ્પ તથા બીજા ધરાંની પેહેલવાનો અને ધણુએક દીનદાર દસ્તુર મોએદો અને પરહેજગાર લોકો માર્યા ગયા, તે વખતે તુર બરાતુર નામનો પાદશાહ અરગ્નરપનાં લશકરનો એક સપેહ-સાલાર આતશએહેરાંમ સાહેબની દરગાહમાં દાખલ થયો અને તેણે પેગમ્બર સાહેબ અશો જરથોસ્તને હથીઆરનો એક જખમ કીધો. તે નાપાકના જખમથી રોજ ૧૧ મો ખારશેદ અને માહા ૧૦ મો દેએ દાદારને દીન અશો પેગમ્બરનું પવિત્ર રૂહ તેનાં ખાકી બદનમાંથી નીકલીને ગરોથમાંનું એહેસ્તની તરફ કુચ કરી ગયું. જે વખતે અશો જરથોસ્ત ઉપર પેલા તુર બરાતુર નામના જખમે હથીયારનો જખમ કીધો તો વેળા આપણા

પેગમ્બરના હાથમાં એક અમતકારીક તસખી હતી તે તસખી અશો જર-
થોસ્તે પેલા તુરકી સરદારની તરફ ફેંકી તેની એમમતી રાજાનીથી તે તુરકી
જમીન ઉપર પડીને મરણ પામ્યો.

ઉપર લખી જણાવેલા એહેવાલ મુજબ અશો જરથોસ્ત આખો
દુનિયામાંથી ગુજરી ગયા અને આકેબન પાદશાહ ગુસ્તાસપ અરબ્બરપના
લશકર ઉપર ફતેહ મેલવશે તે વિષેની અગમચેતી હજરત જરથોસ્તે
આશમના લોકોને આગમચથી કહી સંભળાવી હતી, તે વિશે દીનકહ
કેતાબનાં પાઠમાં દફતર મધે જે હકીકત જણાવવામાં આવેલી છે તે સદા-
બરી અત્રે પ્રગટ કરીએ છે:—

[દીનકહ કેતાબની અસલ પેદલવા અખારત]

મદમ ઝક ઈ મેન અવઝાનીકી પીશખેરદી પુરનચોકી
ઝરતુશત પઠતાકી હસ્ત આઈગિ અવશ ગુનચાર ચેગુન પીરઝાઝમ
કઝમ વીશતારપ વ અઈસન મદમ અરઝાસપ વ ખયોનાન આવા-
રીક અન અઈરાન અન હુશમાર આઈનીઉક અયોક મનદુમ
અઈન ઝક બલા આવારીક વઝીતારી વીશતારપ કીશવરાનાનાન
અઈન ઝકાય અવાસ્ત વ ઝકત હુનતન તુરખરાતર રીશ વલ
બનફશમન ઝરતુશત.

[ઉપલી પેદલથી અખારતનો તરબુમા]

“જરથોસ્તે કહી સંભળાવેલી ઘણીએક ઉત્તમ ભવિષ્ય વાતોમાં
(તુરાનનો પાદશાહ) અરબ્બરપ અને બીજા બેસુમાર બુદદીન હુશમનોનાં
લશકર ઉપર ‘મુન્નર્ગ’ પાદશાહ ગુસ્તાસપ તથા ધરાંની લોકોની ફતેહ કેમ
થશે અને ગુસ્તાસપની ધાતી બીજા પાદશાહો ઉપર શી રીતે વધશે તથા
તુરખરાતુરથી અશો જરથોસ્તને પોતાને આ દુનિયામાંથી ગુજરવું થશે તે
વિષેનો વીગતવાર એહેવાલ તે (અશો પેગમ્બર) અગમચેતી હાખલ કહી
સંભળાવેલો હતો.”

